

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

EVANGELIUM SECUNDUM LUCAM

Prohemium Lucæ.

Επειδὴ πῶς πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήκουν περιττῶς πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, καθὼς παρέδωσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς ἀντόπῃ καὶ ὑπερέται γερόμενοι τοῦ λόγου. ἔδοξεν καὶ μοι παρεκλογηθῆναι, ἀνωδερπῶς ἀκριβῶς καταξῆσθαι γράψαι κερᾶτισε θεόφιλε, ἵνα ἐπιγνώσῃς περὶ ὧν κατηχήθησ λόγων πλὴν ἀσφάλεια.

Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ἱερεὺς τις, ὄνοματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας ἀβιά, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων ἀαρῶν. τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐλισάβετ. ἄσχημα καὶ δίκαιοι ἀμφοτέρωθεν ἠνόμιον ἦσαν, ἀσχετοί ἐν τῶν νόμων καὶ δικαιοσύμασι τοῦ κυρίου ἀμειψῆσαι. καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ ἐλισάβετ ἦν στείρα, καὶ ἀμφοτέρωθεν προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. ἐγένετο δὲ ἐν ᾧ ἱερατεύον αὐτὸν ἐν τῇ τάξῃ ἐφημερίας αὐτοῦ ἕναρτι τοῦ θεοῦ κατὰ τὸ ἔθος ἐν ἱερατείᾳ ἐλαχεν τοῦ θυμιάσαι, εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἕξω τῆς ὥρας τοῦ θυμιάματος. ὡφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος τοῦ κυρίου ἐσὼς ἐκ δεξιῶν ἑθυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας, ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέσειεν ἐπ' αὐτόν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, μὴ φοβοῦ Ζαχαρία. ὅτι

Quonia cōplures aggressi sunt cōtexere narrationē earū, q̄ in nobis certissimā fidē habēt, rerū, sicuti tradiderūt nobis ἡ γ' ab initio suis oculis uiderāt, ac pars aliqua fuerāt eorū quæ narrabāt, uisū est & mihi, ut de integro cūcta diligētē p̄secutus, ex ordine tibi scriberē optime theophile, ut agnoscas eorū de quibus catachuminus institutus fueras certitudinem.

Erat in diebus Herodis regis Iudææ, sacerdos quidā nomine Zacharias de uice Abia, & uxor illius de filiabus Aaron, & nomē eius Elisabeth. Erant autē iusti ambo ante deū, incedentes in omnibus mādati & iustificationibus dñi irreprehensibiles. Et nō erat illis filius, eo q̄ esset Elisabeth sterilis, & ambo p̄cessissent in diebus suis. Factum est autem cum sacerdotio fungeretur Zacharias in ordine uicis suæ ante deū, secundum consuetudinē sacerdotij, fors illi obuenit. ut incensū poneret, ingressus in templum domini, & omnis multitudo populi erat orans foris hora incēsi. Apparuit autē illi angelus dñi stās a dextris altaris incēsi. Et Zacharias turbatus est uidēs, & timor irruit sup eū. Ait autē ad illū angel⁹. Ne timeas zacharia quoniam

Cap I

Comenda^o parentū diuī Joānis bap^te.

Angel⁹ ad zachariāz. Annūciā^o Joānis bap^te.

Evangelij secundum Lucam finis

Cap. J.

διότι ἐλοσκούθη ἡ δέσσις σου, καὶ ἡ γυνὴ σε
 ἐλίσσεται γεννήσει ἕορ σοι, καὶ καλέσεις τὸ
 ὄνομα αὐτοῦ ἰωάννην, καὶ ἔσαι χαρὰ σοι, Ἐ
 ἀγαλλιάσεις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτῆ
 χαρησόνται, ἔσαι γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου,
 καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίη, καὶ πνεῦμα
 τοῦ ἁγίου πληροῦσεται ἐν κοιλίᾳ μητρὸς
 αὐτῆ, καὶ πολλοὺς τῶν ἁγίων ἰσραὴλ ἐπιστρέψα
 πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν, καὶ αὐτὸς προελεύ
 σεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι, Ἐ δὲ ὡά
 μη ἠλίξ, ἐπιστρέψα καρδίας πατέρων ἐπὶ τέ
 κνα, Ἐ ἀπεφθῆς ἐν φρονήσει δίκαιῶν, ἐτοιμά
 σαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον, καὶ ἔπειν
 Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, καὶ τί γνώσομαι
 τῶν. ἐγὼ γάρ ἐμιτ προσέυτης, καὶ ἡ γυνὴ μὲ
 προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆ, καὶ ἀποκεῖ
 θεις ὁ ἄγγελος, ἔπερ αὐτῶν. ἐγὼ ἐμιτ γαβριὴλ
 ὁ πρῆσκηως ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπισάλλω
 λαλήσαι πρὸς σε, Ἐ ἔναγγελίσαθαί σοι ταῦ
 τα, Ἐ ἰδοὺ ἔσκησιωπῶν καὶ μὴ δὲ ὡά μδ
 λαλήσαι ἄχι ἥς ἡμέρας γήνηται ταῦτα, ἀνθρώπων
 οὐκ ἐπίσθυσας τῶν λόγων μου, οἱ ἄνθρωποι πλη
 ρωθήσονται ἐν τῷ καιρῷ αὐτῶν. καὶ ἡμὸς λα
 ὄς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ θαύμαζον
 ἐν τῷ χρόνῳ αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ, διελθῶν
 δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλήσαι αὐτῶν, καὶ ἐπέγνω
 σαρ ὅτι ὁ πῆσάμα ἐάρακεν ἐν τῷ ναῷ. Ἐ αὐ
 τῶς ἡμὸς διανεύων αὐτῶν, καὶ δῖέμενεμ κωφός, καὶ
 ἐχέμετ ὡς ἐπλήσθησεν αἱ ἡμέραι φηλ ἄφρα
 γίας αὐτῆ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, μετὰ
 δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας, σὺ ἐλάθεμ ἐλίσσεται
 ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυθεμ ἐαυτῶν μῆ
 νας πέντε λέγουσα, ὅτι οὕτως μοι πεποί
 κηκεμ ὁ κύριος ἐν ἡμέραις, αἷς ἐπέδερ ἀφε
 λῆμ τὸ ὄνομα μου ἐν ἀνθρώποις, ἐν δὲ
 τῷ μηνὶ τῷ ἔκτω, ἀπεσάλλ ὁ ἄγγελος
 γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν φηλ γα
 λιλαίας ἢ ὄνομα ναζαρέθ, πρὸς παρθένον
 μεμνησθῆναι ἀνδρὶ ὃ ὄνομα ἰωσήφ,
 οἰκον

quoniam exaudita est deprecatio tua.
 Et uxor tua Elisabeth pariet tibi filiū,
 & uocabis nomē eius Ioannem, & erit
 gaudium tibi, & exultatio, & multi in
 eius natiuitate gaudebunt. Erit enim
 magnus coram domino, & uinum &
 siceram non bibet. Et spiritu sancto re
 plebitur adhuc ex utero matris suæ, &
 multos filiorum Israel cōuertet ad do
 minum deum ipsorum. Et ipse præcedet
 ante illū in spiritu & uirtute Helix, ut
 conuertat corda patrum in filios, & in
 credulos in prudentia iustorum, ut paret
 dño plebem perfectā. Et dixit Zacha
 rias ad āgelū. In quo hoc sciā? ego em̄
 sum senex, & uxor mea prouecta in die
 bus suis. Et respōdens angelus dixit ei,
 Ego sum Gabriel qui asto ante deum,
 & missus sum ut loquar ad te, & hæcti
 bi euangelizem. Et ecce eris tacens &
 impotens loquendi, usq; in diem quo
 hæc fiant pro eo q; nō credidisti uerbis
 meis, quæ implebuntur in tempore suo.
 Et erat plebs expectās Zachariā, & mi
 rabant q; tardaret ipse in tēplo. Egredi
 sus aut nō poterat loqui illis. Et cogno
 uerunt q; uisionē uidisset in templo. Et
 ipse erat innuens illis, & permansit mu
 tus. Et factū est ut impleti sunt dies of
 ficij eius, abiit in domū suam. Post hos
 aut dies concepit elisabeth uxor eius,
 & occultabat se mensibus quinq; di
 cens. Si fecit mihi dominus in diebus
 quibus respexit, ut auferret opprobri
 um meū inter homines. In mense au
 tem sexto, missus est angelus Gabriel
 a Deo in ciuitatem Galilææ, cui no
 men Nazareth, ad uirginem despon
 satam uiro, cui nomen erat Ioseph,
 de domo

Zacharias hesitans/obmutuit.

Conceptio Johis bap:

Angely Gabriel a deo de celis mitti, annūciās

ἐξ οἴκου δαυὶδ. καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου, μα-
 ριὰμ. καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν εἶ-
 πεν. χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ
 ἐυλογημένη σὺ ἐν γυναιξί. ἢ δεῖ ἰδοῦσα, διε-
 τράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ. καὶ διελογίζε-
 το ποταπὸς εἶη ὁ ἁπασμὸς οὗτος. καὶ εἶ-
 πεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ. μὴ φοβοῦ μαριὰμ. ἔυρες
 γὰρ χάριν παρὰ τοῦ θεοῦ. ἰδοὺ συλλαβή. ἐν γα-
 ρί, καὶ τέξῃ υἱόν. καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐ-
 τῷ ἰησοῦν. οὗτος ἔσται μεσας, καὶ υἱὸς ὑψίστου
 κληθήσεται. καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸ μ-
 θρόνον δαυὶδ τῷ πατρὶος αὐτοῦ. καὶ ἐασίλευ-
 σαι ἐπὶ τὸν οἶκον ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας. καὶ
 φησὶ βασιλεία αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. εἶπεν
 δὲ μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον. πῶς ἔσται
 τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω. καὶ ἀποκριθεὶς
 ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ. πνεῦμα ἅγιον ἐσελεύ-
 σεται ἐπὶ σε. καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει
 σοι. διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἐξ οὗ ἅγιον, κληθήσεται
 υἱὸς θεοῦ. καὶ ἰδοὺ ἐλιθάβεται ἡ συγγενὴς σου,
 καὶ αὐτὴ συνελθηῖα υἱὸν ἐν γήτρῃ αὐτῆς. καὶ οὗτος
 μὴν ἕκτος ἔσται αὐτῇ τῆ καλουμένη σείρα, ὅ-
 τι οὐκ ἠδωκῆσθε παρὰ τῷ θεῷ πᾶν ῥήμα.
 εἶπεν ἡ μαριὰμ. ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου γεννηθή-
 μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ
 ἄγγελος. ἀναστὰς ἡ μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις
 ταύταις, ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σου-
 δῆς εἰς πόλιν ἰσδα, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶ-
 κον ζαχαρίας. ὅτε ἠσάσατο τὴν ἐλιθάβει. καὶ
 ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἐλιθάβει τὸν ἁπασμὸν τῆ
 μαρίας, ἐσκήρτησεν τὸ σπέρμα ἐν τῇ κοιλίᾳ
 αὐτῆς. καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ ἐλι-
 θάβει καὶ ἀνεφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν
 ἐυλογημένη σὺ ἐν γυναιξί. καὶ ἐυλογημέ-
 νος ὁ καρπὸς ἐν κοιλίᾳ σου καὶ πόθεν μοι
 τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μητὴρ τῷ κυρίου μου πρὸς
 με; ἰδοὺ ἔως ἐγένετο ἡ φωνὴ τῷ ἁπασμοῦ
 σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκήρτησεν, ἐν ἀλλοθίᾳ
 τὸ σπέρμα ἐν τῇ κοιλίᾳ μου, καὶ μακαρία ἡ πι-
 σεύσασα

de domo David, & nomē uirginis Ma-
 ria. Et ingressus angelus ad eam dixit. *Annūtiatio dñi.*
 Ave gratia plena. dominus tecum, be-
 nedicta tu inter mulieres. Illa uero cū
 uidisset, turbata est in sermone eius, &
 cogitabat qualis esset ista salutatio. Et
 ait angelus ei. Ne timeas Maria, inue-
 nisti em gratiā apud deū. Ecce cōcipies
 in utero, & paries filium, & uocabis no-
 men eius Iesum. Hic erit magnus, & fi-
 lius altissimi uocabit'. Et dabit illi dñs
 deus sedē Dauid patris ei⁹, & regnabit
 sup domū Iacob in æternū, & regni ei⁹
 nō erit finis. Dixit autē Maria ad ange-
 lum. Quomodo erit istud, quandoqui-
 dem uirū nō cognosco? Et rñdens an-
 gelus dixit ei. Spūs sanctus supueniet
 in te, & uirtus altissimi obūbrabit tibi.
 Ideoq; & qd nascetur ex te sanctū, uo-
 cabitur filius dei. Et ecce Elisabeth cog-
 nata tua, & ipsa cōcepit filiū in senectu-
 te sua. Et hic mensis est sextus illi, q̄ uo-
 catur sterilis, qa nō erit ipossibile apud
 deū omne uerbū. Dixit autē Maria. Ec-
 ce ancilla dñi, fiat mihi secundū uerbū
 tuū, & discessit ab illa angelus. *Cōceptio chri.*
 Exurgēs autē Maria in diebus illis, abiit in mon-
 tanā cū festinatione in ciuitatē Iuda, &
 intrauit i domū Zachariæ & salutauit
 Elizabeth. Et factū est ut audiuit saluta-
 tionē Mariæ Elizabeth, exultauit infās
 in utero eius. Et repleta est spū sancto
 Elizabeth, & exclamauit uoce magna
 & dixit. Bñdicta tu iter mulieres, & bñ-
 dictus fruct⁹ uētris tui. Et unde hoc mi-
 hi, ut ueniat mater dñi mei ad me? ecce
 em ut facta est uox salutationis tuæ in
 auribus meis, exultauit in gaudio in-
 fans in uteromeo, Et beata quæ credi-
 dit

Annūtiatio dñi.

Cōceptio chri.

Visita^o elizabeth p maria.

nunciata est deprecatione
 na Elisabeth pariet tibi
 suome eius loannem. &
 tibi, & exultatio. & mul-
 ier gaudebunt. Erit en-
 omam domino, & uirtus
 obit. Et spiritu sancto
 dicit ex uero matris suæ,
 omam illud cōuertet ad de-
 um ipso. Et ipse praece-
 spiritus & uirtute. Hic
 oia parum in filios, &
 eruditiona uirtutu, ut
 m peneclia. Et dixit Zach-
 elia. In quo hoc fact⁹? ego
 & uxor mea procreaui
 res. Sedens angelus dixit
 tibi qui alto ante dem
 ut loquar ad te. & haec
 n. Ecce eris tacens &
 endi. ulq; in diem quo
 o q; nō credidisti uerbi
 ebatur in tempore
 pectas Zachariæ. Si-
 larer ipse in tēplo. Ex-
 terat loqui illis. Et
 onē uidisset in temp-
 uis illis, & permā-
 est ut impleti sunt
 e in domū suam. In-
 cepit elisabeth
 at se mensibus
 cit mihi dominus
 spexit, ut autem
 inter homines. In
 o, nullus est ang-
 n ciuitatem. Call-
 ezareth, ad uer-
 ito, cui nom-

Canticū Mariæ Magnificat

σασα, ὅτι ἔσα πλείωσι τοῖς λελοκρημένοις
 αὐτῆ πρὸς κυρίου, καὶ ἔειπε μαριάμ, μεγαλύνῃ
 ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον, καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦ
 μά μου ἐπὶ τῷ θεῷ σωτῆρί μου, ὅτι ἐ
 πέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν φθι δούλης
 αὐτοῦ, ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τῆς νῦν μακαριστὴς με πᾶ
 σαι αἱ γενεαί. ὅτι ἐποίησέν μοι μεγαλὰ ὀδυ
 νατός, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔλεος
 αὐτοῦ εἰς γενεάν. ὅτι γενεὰν τῆς φοβερμύοις αὐ
 τῶν. ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διε
 σκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίας καρδίας αὐ
 τῶν, καθεῖλεν θρόνους, καὶ ἤψωσεν
 ταπεινοὺς, πανῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ
 πλοῦτων ἐξήραται κενῶν, ἀνέκλυτον ἴσ
 ραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, καθὼς ἐ
 λάλησεν πρὸς τὸν πατέρα ἡμῶν, θεῷ ἁβρα
 ἂμ. ὅτι θεῷ ἀπέματι αὐτὸς εἰς τὸν αἰῶνα, ἐμα
 νεν δὲ μαριάμ σου αὐτῆ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς, καὶ
 ὑπέβλεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. τῆς ἡλίσ
 βετ ἐπλήθη ὁ χόσος τῆς τεκνῆς αὐτῆς, καὶ ἐχάρ
 ησεν ἡ δὲ, καὶ ἠκυσσάρι οἱ πρόιοκοι. ὅτι συγ
 γενεῆς αὐτοῦ, ὅτι ἐμεγάλωσεν κύριος τὸ ἔλεος
 αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, ὅτι σωέχαρος αὐτῆ, καὶ ἐχάρη
 ἐν τῇ ὀγδοῇ ἡμέρᾳ ἠλθορ πρὸς τὸν πατρί
 ον, καὶ ἐκάλει αὐτὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς πα
 τρός αὐτοῦ zacharia, καὶ ἀποκρηθῆσα ἡ μητὴρ
 αὐτοῦ, ἔειπε, οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται ἰωάννης, καὶ
 εἶπαρ πρὸς αὐτὴν, ὅτι οὐδεὶς ὄζει ἐν φθι
 συγγείᾳ σου ὅς καλεῖται τῷ ὀνόματι τῆς
 πατρός. ἐνέθυον δὲ τῷ πατρί αὐτοῦ τὸ, τί ἄρ
 δήλοι καλεῖσθαι αὐτόν, καὶ ἀτήσας πιναι
 κίδιον ἐγχαψεν λέγων, ἰωάννης ὄζει τὸ ὄνο
 μα αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν πάντες, ἀνεί
 χθη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ
 γλώσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλα ἐυλογῶν τὸν θε
 ον, καὶ ἐχάρητο ἐπὶ πάντας φέβου τοὺς
 περιουκοῦντας αὐτοὺς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀ
 γδονῇ τῆς ἰουδαίας διελαθετο πάντα τὰ
 ξήματα ταῦτα, καὶ ἔδεντο πάντες οἱ
 ἀκούσωντες

Ortus Joānis bap:

Circūcisio eius.

Zacharie os ἰεραπτεῖστ.

dit, quā pficient ea quæ dicta sunt ei a
 dño. Et ait Maria. Magnificat anima
 mea dominū. Et exultavit spiritus me
 us in deo salutari meo. Quia respexit
 ad humilitatē aucillæ suæ, ecce enim ex
 hoc beatam me dicent omnes genera
 tiones. Quia fecit mihi magna qui po
 tens est, & sanctū nomen eius. Et mise
 ricordia eius in progeniē & progeniē,
 timentibus eum. Fecit potentiā in bra
 chio suo, dispersit superbos mente cor
 dis sui. Deposuit potentes de sedibus,
 & exaltauit humiles. Esurientes imple
 uit bonis, & diuites dimisit inanes. Su
 scepit israel puerū suum, ut memores
 set misericordiæ. Sicut locutus est ad
 patres nostros, ipsi Abraham & semini
 eius in æuū. Mansit autē Maria cū illa
 circiter mēsis tribus, & reuerfa est in
 domū suam. Elizabeth autē impletum
 est tempus pariendi, & peperit filium.
 Et audierūt uicini & cognati eius quod
 magnificasset dñs misericordiā suā cū
 illa, & congratulabantur ei. Et factū est
 in die octauo, uenerunt ad circūciden
 dum puerū, & uocabant eum nomine
 patris sui Zacharia. Et respōdens ma
 ter eius dixit. Nequaquā, sed uocabitur
 Ioannes. Et dixerunt ad illam. Nemo
 est in cognatione tua, qui uocet hoc no
 mine. Innuebant autē patri eius, quid
 uellet uocari eum. Et postulata tabella
 scripsit, dicens. Ioannes est nomen
 eius. Et mirati sunt uniuersi. Apertum
 est autē os eius ilico, & lingua eius, & lo
 quebatur benedicens deum. Et factus
 est timor super omnes uicinos eorum
 & super omnia montana Iudææ, diuul
 gabāt oīa uerba hæc, & posuerūt oēs q
 audierunt

ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν λέγοντες .
 τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται ; Ἐ χειρὸς κυρίου
 ἦν μετ' αὐτοῦ, καὶ Ζαχαρίας ὁ πατήρ αὐτοῦ ἐ
 πλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ προσήκτισεν
 λέγων, Ευλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ,
 ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ
 λαῷ αὐτοῦ. Ἐ ἤγαγεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν
 ἐν τῷ ὄϊκῳ Δαβὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ, καθὼς
 ἐλάλησεν διὰ στόματος ἁγίου ἁγίου ἀπὸ
 αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ, σωτηρίαν ἡμῶν
 ἐκ χειρὸς πάντων ἁγίων μισοῦντων
 ἡμᾶς, ποιῆσαι ἔλεος μετὰ πατέρων ἡμῶν,
 καὶ μνησθῆναι διαθήκην ἁγίας αὐτοῦ, ὅρκον ὃν
 ὤμοσεν πρὸς Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ
 εἰπῶναι ἡμῖν, ἀπόβωε ἐκ χειρὸς ἁγίων ἐχθρῶν
 ἡμῶν ἐνδέντας, λατρεύειν αὐτῷ, ἐν δόσῳ κτι
 καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσαις ταῖς
 ἡμέραις τῆς ζωῆς ἡμῶν, καὶ σὺ παιδίον προ
 φήτης ἕψις κληθήσῃ, προσερεύσῃ πρὸ προ
 σώτου κυρίου ἐτιμᾶσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, ἵνα
 γινώσκῃ σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφίσει ἁ
 μαρτιῶν, διὰ ἀσπλάγχνα ἑλέος θεοῦ ἡμῶν,
 ἐν ὅτῃ ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολῆς ἡλίου,
 ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει ἰσκιᾷ θανάτου κα
 θημένοις, ἵνα κατενδύωι τοὺς πόδας ἡμῶν
 εἰς ὁδὸν εἰρήνης. τὸ δὲ παιδίον ἠύξανεν καὶ
 ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρή
 μοις, ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν
 Ἰσραὴλ . Εγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις
 ἐκείναις, ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ καίσαρος
 αὐγούστου ἀπογραφῆσαι πᾶσαν τὴν οἰκον
 μλίαν, αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγε
 μοπεύοντος φιλίππου κυρηνίου, καὶ ἐπορεύ
 οντο πάντες ἀπογραφῆσαι ἕκαστος εἰς τὴν
 ἰδίαν πόλιν. ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς γα
 λιλαίας, ἐκ πόλεως μαζαρέθ, εἰς τὴν ἰουδαί
 αμ, εἰς πόλιν Δαβὶδ, ἣτις καλεῖται Βηθλε
 ἔμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατρὸ
 ὦς Δαβὶδ, ἀπογραφῆσαι σὺν Μαρίας τῆς
 Μηνσευμένης

audierant in corde suo dicentes . Quis
 nam puer iste erit ? Et manus dñi erat
 cum illo. Et Zacharias pater eius reple
 tus est spiritu sancto, & prophetauit di
 cens . Benedictus dñs deus Israel, quia
 uisitauit & fecit redēptionē plebi suae .
 Et crexit cornu salutis nobis , in domo
 Dauid pueri sui . Sicut locutus est p os
 sanctoꝝ qui a saeculo fuerunt propheta
 rū suoꝝ, saluationē ex inimicis nostris,
 & de manu omniū qui oderūt nos . Vt
 faceret misericordiam cū patribus no
 stris , & memor esset testamenti sui
 sancti . Iusiurandum quod iurauit ad
 Abrahā patrem nostrum, daret no
 bis , ut sine timore de manu inimicoꝝ
 nostroꝝ liberati, seruiam⁹ illi . In sc̄tita
 te & iusticia corā ipso, omnibus diebus
 uitæ nostræ . Et tu puer ppheta altissi
 mi uocaberis, praebis em̄ ante faciē dñi
 ad parandū uias eius . Ad dandā scien
 tiam salutis plebi ei⁹, in remissione pec
 catoꝝ . Per uiscera misericordiae dei no
 stri, in qbus uisitauit nos oriēs ex alto,
 Vt illucesceret his qui ī tenebris & um
 bra mortis sedebant, ad dirigendos pe
 des nostros in uia pacis . Puer autē cre
 scebat & cōfortabatur spiritu, & erat in
 desertis usq; in diem ostētionis suae ad
 Israel . **¶** Factū est autē in diebus illis . **II**
 Exiit decretū a Cæsare Augusto, ut de
 scriberetur uniuersus orbis. Hac descri
 ptio prima facta est p̄side Syriae Cyre
 nio . Et ibāt omnes ut describerent sin
 guli in suā ciuitatē . Ascendit autē & Io
 seph a Galilæa de ciuitate Nazareth ī
 Iudæā in ciuitatē Dauid, quæ uocatur
 Bethleē, eo q; esset de domo & familia
 Dauid, ut describeret cū Maria despo
 L sa sibi

Cap. 1. 2.

Canticū zach: Benedict⁹.

Edictū Augusti.

dicent ea que dicta sunt
 Maria. Magnificat
 Ex exultauit spiritu
 saluati meo. Quia resp
 cisse lux, ecce enim
 dicent omnes genu
 mihi magna que
 sancti nomen eius. Et mi
 in progenie & progem
 eum. Capacitatem in bea
 spiritus superos mente cu
 posuit potentes de se ab
 humiles. Fluientes imp
 & diuites domilia inanes
 el parati suam, ut memo
 rarie. Sicut locutus est
 tros. p̄ Abraham & Iem
 Manie autē Maria ciu
 is etibus, & reuerſa est
 Elizabeth autē impletum
 nendi & peperit filium
 ini & cognati eius que
 lins misericordia sui
 labantur ei. Et factū
 uenerunt ad circūci
 & uocabant eum no
 acharia. Et respōden
 t. Nequaquā, sed uoc
 dixerunt ad illam. N
 itione tua, qui uocab
 ebant autē patri
 tri eum. Et postulat
 icens. Ioannes est
 irati sunt uniuersū.
 s eius ilico, & lang
 ar benedicens domū
 de super omnes
 r omnia moneta
 oia uerba har

Cap. 2.

Νατιυίτας χη.

ΜΗΚΣΕΥΜΕΝΗ ΑΥΤΩ ΓΥΝΑΙΚΙ, ΟΥΣΗ ΕΓΚΝΩ. ΕΓΓΕΝΕΙ
ΤΟ ΔΕ ΕΝ ΤΩ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟΥΣ ΕΚΕΙ ΕΠΛΗΣΘΗΣΑΜ
ΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΩ ΤΕΚΕΙΜ ΑΥΤΩ. ΚΑΙ ΕΤΕΚΕΜ ΤΟΜ
ΥΙΟΝ ΑΥΤΟΥ ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΟΚΟΜ, ΚΑΙ ΕΠΑΡΓΑΝΩΣΕΜ
ΑΥΤΟ, ΚΑΙ ΑΝΕΚΛΙΝΕΜ ΑΥΤΟΜ ΕΝ ΤΗ ΦΑΤΗ. ΔΙΟΤΙ
ΟΥΚ ΗΝ ΑΥΤΟΙΣ ΤΟΠΟΣ ΕΝ ΤΩ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΙ. Ε

De angelo ad pastores.

ΠΟΙΜΕΝΕΣ ΗΣΑΜ ΕΝ ΤΗ ΧΩΡΑ ΤΗ ΑΥΤΗ ΑΓΡΑΥ-
ΛΟΥΝΤΕΣ ΚΑΙ ΦΥΛΑΣΟΝΤΕΣ ΦΥΛΑΚΑΣ ΟΥ ΝΥΚ
ΤΟΣ ΕΠΙ ΤΩ ΠΟΙΜΝΗ ΑΥΤΩ. ΚΑΙ ΙΔΟΥ ΑΓ-
ΓΕΛΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΕΠΕΣΗ ΑΥΤΟΙΣ, ΚΑΙ ΔΟΞΑ ΚΥΡΙΟΥ
ΠΕΡΙΕΛΑΜΦΕΜ ΑΥΤΟΥΣ. ΚΑΙ ΕΦΟΒΗΘΗΣΑΜ ΦΟ-
ΒΟΜ ΜΕΓΑΛΗ. ΚΑΙ ΕΙΠΕΜ ΑΥΤΟΙΣ Ο ΑΓΓΕΛΟΥ
ΜΗ ΦΟΒΕΘΕ. ΙΔΟΥ ΓΑΡ ΕΥΑΓΓΕΛΙΖΟΜΑΙ ΥΜΙΝ
ΧΑΡΑΝ ΜΕΓΑΛΗΝ, ΗΤΙΣ ΕΣΑΙ ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΛΑΩ
ΟΤΙ ΕΤΕΧΘΗ ΥΜΙΝ ΣΗΜΕΡΟΜ ΣΩΤΗΡ, ΟΣ ΕΣΙΜ ΧΡΙ-
ΣΤΟΣ ΚΥΡΙΟΣ ΕΝ ΠΟΛΕΙ ΔΑΒΙΔ. ΚΑΙ ΕΤΟ ΥΜΙΝ
ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΜ. ΕΥΡΗΣΕΤΕ ΕΞΕΦΟΣ ΕΠΑΡΓΑΝΩΜΕΝΟΝ
ΚΕΙΜΕΝΟΜ ΕΝ ΦΑΤΗ. ΚΑΙ ΔΙΖΑΪΦΗΚΕ ΕΓΓΕΝΕΤΟ ΣΩ
ΤΩ ΑΓΓΕΛΩ ΠΛΗΘΟΣ ΣΥΡΑΤΙΑΣ ΟΥΡΑΝΙΟΥ, ΑΙ
ΜΟΥΝΤΩΜ ΤΟΜ ΔΕΟΜ ΚΑΙ ΛΕΓΟΝΤΩΜ. ΔΟΞΑ ΕΝ
ΥΨΙΣΟΙΣ ΔΕΘ, ΚΑΙ ΕΠΙ ΓΗΣ ΕΙΡΗΝΗ, ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ
ΕΥΔΟΚΙΑ. ΚΑΙ ΕΓΓΕΝΕΤΟ ΩΣ ΑΠΗΛΘΟΜ ΑΠΑΝ-
ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΟΥΡΑΝΟΜ ΟΙ ΑΓΓΕΛΟΙ, ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩ-
ΠΟΙ ΟΙ ΠΟΙΜΕΝΕΣ ΕΙΠΟΜ ΠΡΟΣ ΑΛΛΗΛΟΥΣ. ΔΙΕΛ-
ΘΩΜΕΡ ΔΗ ΕΩΣ ΒΗΘΛΕΕΜ, ΚΑΙ ΙΔΩΜΕΡ ΤΟ ΕΝΗΜΑ
ΤΟΥΤΟ ΤΟ ΣΕΓΟΝΟΣ, Ο Ο ΚΥΡΙΟΣ ΕΓΝΩΡΙΣΕΜ ΗΜΙΝ,
ΚΑΙ ΗΛΘΟΜ ΠΕΥΣΑΝΤΕΣ, ΚΑΙ ΑΝΕΥΡΟΜ ΤΗΜ ΤΕ-
ΜΑΡΙΑΜ ΚΑΙ ΤΟΜ ΙΩΣΗΦ ΚΑΙ ΤΟ ΕΞΕΦΟΜ ΚΕΙ-
ΜΕΝΟΜ ΕΝ ΤΗ ΦΑΤΗ. ΙΔΟΝΤΕΣ ΔΕ ΔΙΕΓΝΩΡΙΣΑΜ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝΗΜΑΤΟΣ ΤΩ ΛΑΛΗΘΕΝΤΟΣ ΑΥΤΟΙΣ, ΠΕ-
ΡΙ ΤΩ ΠΑΙΔΙΟΥ ΤΟΥΤΟΥ, ΚΑΙ ΠΑΝΤΕΣ ΟΙ ΑΚΟΥ-
ΣΑΝΤΕΣ ΕΘΑΥΜΑΣΑΜ ΠΕΡΙ ΤΩ ΛΑΛΗΘΕΝΤΩΜ Υ-
ΠΟ ΤΩ ΠΟΙΜΕΝΩΜ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΥΣ, Η ΔΕ ΜΑΡΙΑΜ
ΠΑΝΤΑ ΣΩΕΤΗΡΕΙ ΤΑ ΕΝΗΜΑΤΑ ΤΑΥΤΑ, ΣΥΜΒΑΛ-
ΛΟΥΣΑ ΕΝ ΤΗ ΚΑΡΔΙΑ ΑΥΤΟΥ. ΚΑΙ ΥΠΕΣΤΕΨΑΜ
ΟΙ ΠΟΙΜΕΝΕΣ ΔΟΞΑΖΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΑΙΝΟΥΝΤΕΣ ΤΟΜ
ΔΕΟΜ, ΕΠΙ ΠΑΣΙΜ ΔΙΕ ΗΚΟΥΣΑΜ, ΚΑΙ ΕΙΔΟΜ ΚΑ-
ΘΩΣ ΕΛΑΛΗΘΗ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΥΣ. ΚΑΙ ΟΤΕ ΕΠΛΗ-
ΘΗΣΑΜ ΗΜΕΡΑΙ ΟΚΤΩ ΤΟΥ ΠΕΡΙΤΕΜΕΜ ΤΟ
ΠΑΙΔΙΟΜ,

Circūcisio dñi.

sa sibi uxore, quæ erat pregnans. Fa-
ctum est autē cū essent ibi, impleti sunt
dies pariendi. Et peperit filiū suū pri-
mogenitū, & fasciis eū inuoluit, & redi-
navit eum in præsepio, quod nō esset eis
locus in diuerforio. Et pastores erāt in
regione eadem uigilantes, & custodien-
tes excubias nocte super gregem suū.
Ecce angelus domini stetit iuxta illos,
& claritas dei circumfulsit illos, & timu-
erunt timore magno. Et dixit illis an-
gelus. Ne timeatis. Ecce enim euā-
gelizo uobis gaudium magnum quod
erit omni populo, quia natus est uobis
hodie saluator, qui est Christus domi-
nus in ciuitate Dauid. Et hoc uobis si-
gnum. Inuenietis infantem fasciis in-
uolutum, & positum in præsepio. Et su-
bito facta est cum angelo multitudo
militiæ cœlestis, laudantiū deum & di-
centium. Gloria in altissimis deo, & in
terra pax, hominibus bona uoluntas.
Et factū est ut discesserunt ab eis ange-
li i cœlū, & homines pastores loq̄bant̄
inter sese. Trāseamus iā usq; Bethleē,
& uideamus uerbū hoc quod factū est
quod dñs ostendit nobis. Et uenerūt fe-
stinantes, & inuenerunt Mariam & Io-
seph & infantē positū in præsepio. Cū
uidissent autem notum fecerunt de uer-
bo, quod dictū erat illis de puero hoc.
Et oēs q̄ audierūt mirati sunt, & de his
q̄ dicta erāt a pastoribus ad ipsos. Ma-
ria autē conseruabat omnia uerba hæc,
conferens in corde suo. Et reuersi sunt
pastores glorificātes & laudantes deū
super oibus, quæ audierant & uiderāt,
sicut dictū fuerat ad ipsos. Et postq̄ cō-
sūmati sunt dies octo, ut circūcideretur
puer,

Pastores trāseūt usq; Beth-
leem.

παιδίον, κη ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῷ ἸΗΣΟΥΣ. ὁ
 κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλαβεῖν
 διῶναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ, καὶ ὅτε ἐπλήσθη
 σαμῶν ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ
 νόμον μοσέως ἀνήγαγον αὐτὸν, εἰς ἱεροσό
 λυμα παρ᾿ ἄσσαι ὡς κυρίῳ καθὼς γέγραπ
 τῆται ἐν νόμῳ κυρίου, ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖον
 μήτηρ, ἅσιον τῷ κυρίῳ, κληθήσεται, ὅτι δύναι
 θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου, ζεῦ
 γῶ τριστόν, ἢ δύο νεοσσὺς τρισερῶν, ὅτι ἰδοὺ ἦν
 ἄνθρωπος ἐν ἱερουσαλήμ, ὃ ὄνομα σιμεὼν.
 ὁ ἄνθρωπος αὗτὸς δίκαιος καὶ εὐλαβὴς προσδε
 χόμενος παράκλησιν τῆ ἱσραήλ ὅτι πνεῦμα ἅ
 γιον ἦν ἐπ’ αὐτῷ, καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένος ὑπὲρ
 τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μή ἰδῆν θάνατον
 πρίν ἰδεῖν τὸν ΧΡΙΣΤΟΝ κυρίου, καὶ ἦλθεν ἐν
 τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν, καὶ εἰσετάξιν τοὺς
 γονεῖς τὸ παιδίον ἸΗΣΟΥΣ, τῶ ποιῆσαι αὐτοὺς
 κατὰ τὸ εἰδισμένον τῷ νόμῳ περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐ
 τὸς εἰδέξατο αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐ
 λόγησεν τὸν θεὸν ὅτι εἶπερ, νῦν ἀπολύεις τὴν
 δούλόν σου δέσποια, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν ἡ
 ῤῆν, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν
 σου, ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶ
 λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν
 λαοῦ σου ἱσραήλ, καὶ ἦν ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ αὐ
 τοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλομένοις περὶ αὐ
 τοῦ. ὅτι εὐλόγησεν αὐτοὺς σιμεὼν, καὶ εἶπερ προσό
 μαριὰμ τὴν μήτέρα αὐτοῦ. ἰδοὺ οὗτος κῆρυξ
 ἦν ἰσραήλ, καὶ ἀνάστασις πᾶσι ἐν τῷ ἱσραήλ, καὶ εἰς
 σκῆθον ἀντιλεγόμενον. καὶ σου δὲ αὐτὸ τὸ ψυ
 χὴν διελύσει ῥομφαία, ὅπως ἀποκα
 λυθῶσιν ἐκ πλῶν κίβδηλων διαλοισμοί, καὶ
 ἦν ἄννα προφῆτις θυγάτηρ φαουυὴλ ἐκ φυλῆς
 ἁσηρ. αὕτη προεβηκῆσα ἐν ἡμέραις πλῶν, ζή
 σασα ἔτη μετὰ ἀνδρός ἐπὶ ἀπὸ τῆς ἁθροῦνίας αὐ
 τοῦ. ὅτι αὕτη χήρα ὡς ἑτῶν ὀγδοήκοντα τεσσα
 ρων, ἢ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τῆς ἱερουσαλῆμ καὶ
 δέσσειν λατρεύουσα νυκτὰ καὶ ἡμέραν
 ὅτι αὕτη

puer, uocatū est nomen eius Iesus. Qd
 uocatū erat ab angelo priusq; in utero
 cōciperetur. Et postq; impleti sunt dies
 purificationis eoz secundū legē Moysi ad
 duxerunt eū in Hierusalem, ut sifterēt
 eum dño, sicut scriptum est in lege dñi.
 Qd omne masculinū adaperiens uul
 uam, sc̄tm dño uocabit. Et ut darēt ho
 stiam secundū q; dictū est in lege dñi,
 par turturū aut duos pullos colūbaz.
 Et ecce homo erat in Hierusalē cui no
 men Simeō. Et homo iste iustus & pi⁹
 expectās cōsolationē Israel, & spūs san
 ctus erat sup eū. Et rñsum acceperat a
 spū sc̄to, nō uisuz se mortē, nisi prius ui
 deret Christū dñi. Et uenit in spū in tē
 plū. Et cū inducerēt puerū Iesū parētes
 ei⁹, ut facerēt secūdū cōsuetudinē legis
 p eo, & ipse accepit eū in ulnas suas &
 laudauit deū ac dixit. Nūc dimittis ser
 uum tuū dñe secundū uerbū tuū in pā
 ce, quia uiderunt oculi mei salutare tuū,
 qd parasti ante faciē omniū populoz,
 lumen ad reuelationē gentiū, & gloriā
 plebis tuæ Israel. Et erat pater & ma
 ter eius mirantes super his q; dicebant
 de illo. Et benedixit illis Simeon. & di
 xit ad Mariā matrē eius. Ecce posit⁹ est
 hic in ruinā, & in resurrectionē multo
 rum in Israel, & in signū cui contradici
 tur. Et tuā aut ipsius animā pertrāsibit
 gladius, ut reuelent^r ex multis cordibus
 cogitationes. Et erat anna pphetissa fi
 lia Phanuel de tribu Aser, hec pcesserat
 in diebus multis & uixerat cū uiro suo
 annis septē a uirginitate sua. Et hæc ui
 dua usq; ad annos octogintaquatuor,
 quæ nō discedebat de templo ieiunijs
 & obsecrationibus seruies nocte ac die,
 L 2 Et hæc

Purificatio Mariæ.

De Simeone.

Canticum eius Nunc dimittit.

Simeon ad Mariam.

De Anna pphetissa

que erat pugnans
 aiens ibi, impleti
 reperit filium
 eu imoluit. & mo
 quod no esset
 Et pastores erant
 custodes
 nocte super gregem
 us domini ibat iuxta illos
 ei circumdabit illos. & tunc
 magno. Et dixit illis an
 imens. Ecce enim euas
 is euas magnum que
 quia uisus est uos
 est Christus dom
 cate David. Et hoc uobis
 infantem salu
 in praesepio. Et
 cum angelo multitudine
 laudantium deum & di
 in altissimis deo. & in
 nibus bona uoluntas
 infecerunt ab eis ang
 uisus pastores locu
 scamus ia usq; Beth
 orbu hoc quod factu
 tendi nobis. Et ueni
 inuenerunt Mariam
 ppositu in praesep
 tem notum fecerunt
 ctu erat illis de p
 adierunt mirari sine
 at a pastoribus ad
 onseruabat omnia
 is in corde suo. Et
 s glorificantes & laudans
 ibus, quæ audierat
 ctu fuerat ad
 sunt dies octo

Cap. 2. 3.

Post purificationē matris
reuerſi ſunt ī Nazareth.

Ieſus duodecimis iuētis
ē ī templo ī medio do-
ctoꝝ,

Εἰ αὐτῆς, αὐτῆ τῆ ὥρας ἐπιστάσα, ἀνωμολογῆ
το ὡδὲ κυρίῳ, καὶ ἐλάλα περὶ αὐτῷ πᾶσι μ
τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιμ ἐν ἱερῶσα
ἡμ. καὶ ὡς ἐτέλεισάν ἅπαντα κατὰ τὸ μ νόμομ
κυρίου, ὑπέσχεσαν εἰς πλὴν Γαλιλαίαν εἰς πό
λιν αὐτῆν ναζαρέθ. τὸ δὲ παιδίον ἤνθεανμ
ἐκστατοῦτο πνεύματι, πληρόμενον σοφί
ας, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπάντῳ. καὶ
ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτῷ κατ' ἔτος εἰς ἱερῶ
σαλήμ τῆ ἑορτῆ τῆ πάχα, καὶ ὅτε ἐγένετο
ἐτῶμ δώδεκα, ἀραβάρτωμ αὐτῷ εἰς ἱερουσό
λυμα κατὰ τὸ ἔθος ἐορτῆς, καὶ τελευ
σάτωμ τὰς ἡμέρας ἐν ὡδὲ ὑποσρέσανμ αὐ
τοῦς, ἀπέμειμεν ἸΗΣΟΥΣ ὁ πᾶσις ἐν ἱερῶσα
λήμ, καὶ οὐκ ἤγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτῷ. μο
μίσαντες ἢ αὐτὸν ἐν τῆ σνωδία εἶναι, κληθῶν
ἡμέρας ὁδόν, καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν τοῖς συ
γενέσιμ, καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς, καὶ μὴ ἐβρόνθισ
αὐτὸν, ὑπέσχεσαν εἰς ἱερουσαλήμ ζητοῦντες
αὐτὸν, καὶ ἐγένετ' μετ' ἡμέρας τρεῖς, ἔυρον αὐ
τὸν ἐν ὡδὲ ἱερῶ καθίζόμενον ἐν μέσῳ τῶν
διδασκάλωμ, καὶ ἀκούοντα αὐτῆν, καὶ ἐπε
ρωτῶντα αὐτοῦς, ὁρίζοντο δὲ πάντες οἱ ἀ
κούοντες αὐτῷ ἐπὶ τῆ σνωδία, καὶ τᾶσις ἀ
ποκρίσειμ αὐτῷ. Ἐἰδόντες αὐτὸν ὁρίζεσθ
γνησάμ, καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτῷ εἶπεμ,
τέκνον, τί ἐποίκασα ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πα
τήρ σου καὶ γὼ ὁδωώμενοι ἐζητοῦμεμ σε, καὶ
εἶπεμ πρὸς αὐτοῦς, τί ὅ, τι ἐζητᾶτέ με, οὐκ
ἴδατε, ὅτι ἐν τοῖς τῷ πατέρω μου δεῖ εἶναι
με, καὶ αὐτοῖδου σνωήκαμ τὸ ῥῆμα ὁ ἐλάλη
σεν αὐτοῖς, καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν
εἰς ναζαρέθ καὶ ἦμ ὑποτασσόμενος αὐτοῖς, ἡ
δὲ μήτηρ αὐτῷ διετήρα πάντα τὰ ῥήματα
ταῦτα ἐν τῆ καρδίᾳ αὐτῷ καὶ ἸΗΣΟΥΣ προέ
κοπτεμ σοφία καὶ ἡλικία καὶ χάριτι παρὰ
θεῶ καὶ ἀμδρωποῖς ἐμ ἔτα δε περτεκαθε
κάτω τῆ ἡγεμονίας τιβερίου καίσαρος, ἡγεμο
νεύοντ' ὡποντίων πιλάτου ἐν ἰουδαίᾳ,
καὶ τετραρχοῦστος

De habitacōe Joānis ī
deserto/et eis p̄dicacōe
ac baptisimo.

Et hæc eadem hora superueniens con
fitebatur dño, & loquebatur de illo om
nibus q̄ expectabant redēptionem in
Hierusalem. Et ut perfecerūt omnia se
cundum legem dñi, reuerſi sunt in Ga
lilæam in ciuitatē suā Nazareth. Puer
aūt crescebat & confortabatur spiritu,
& implebat̄ sapientia, & gratia dei erat
super illū. Et ibant parentes eius quot
annis in Hierusalem in die festo paschæ
Et cum factus esset annoꝝ duodecim,
ascendentibus illis in hierosolymam se
cundum consuetudinem diei festi, con
summatiq; diebus cum redirent, remā
sit puer Iesus in hierusalē, & nō cogno
uerunt parentes eius. Existimātes autē
illum esse in comitatu, uenerunt itinere
diei, & requirebant eum inter cognatos
& inter notos. Et cū non inuenissent eū
reuerſi sunt in hierusalem, querētes eū.
Et factū est post triduū, inuenerunt il
lum in templo sedentem in medio do
ctorum, audientem illos, & interrogan
tem eos. Stupebāt aūt oēs qui eum au
diebant super intelligentia & responsis
eius. Et uiso eo admirati sunt. Et dixit
mater eius ad illum. Fili, cur fecisti no
bis sic? Ecce pater tuus & ego dolentes
q̄rebam⁹ te. Et ait ad illos. Quid est q̄
q̄rebatis me? An nesciebatis qd̄ in his
quæ patris mei sunt oportet me esse? &
illi non intellexerunt uerbū quod locu
tus est ipsis. Et descendit cū eis, & uenit
Nazareth, & erat subditus illis. Mater
aūt eius cōseruabat omnia uerba hæc
in corde suo. Et Iesus p̄ficiēbat sapiētia
& atate, & gratia apud deū & hoīes.

illi,

Anno aūt quindecimo imperij Ty
berij cæsaris, p̄side pōtio Pilato Iudææ
tetrarcha

III

καὶ τετραχοῦτος ἐφί γαλιλαίας ἡρώδου .
 φιλιπποῦ ἢ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραχοῦτος ἢ
 ἰταραίας ἢ πρᾶχωνίτιδος χώρας, καὶ λυσά
 νίου ἢ ἀβιλκηνῆς τετραχοῦτος. ἐπ' ἀρχιερέων
 ἄννα καὶ καϊάφα. ἐγένετο ἔσσημα θεοῦ ἐπι' ἰω
 ἄννη τὸν ἦ Ζαχαρίου ἡδὴ ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἦλ
 θεν ἐν πάσῃ πλὴν περιχώρῳ τῆς ἰορδάνου κη
 ρύσων βᾶπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁ
 μαρτιῶν, ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων ἡ
 σαίου τοῦ προφήτου λέγοντος. φωνὴ βοῶν
 τος ἐν τῇ ἐρήμῳ. ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου,
 ἐνθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. πᾶσα φά
 ρα γὰρ πληρωθήσεται, καὶ τὰ ὄρη καὶ βοῶδο
 τα πνυθήσεται, ὡς αἰτὰ σκολιὰ εἰς ἐνθείαν, ὡ
 αἰτραχίαι εἰς ὁδοὺς λείας, καὶ ὄψεται πᾶ
 σα σάραξ τὸ σωτήριον τοῦ δεῦ, ἔλεγε μὲν οὖν
 τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι
 ἐν αὐτῷ. γεννήματα ἐχιδνῶν. τίς ὑπέδει
 ξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ ἐφί μελλούσης ὀργῆς
 ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους ἐφί μετανοίας
 καὶ μὴ ἀρξῆσθε λέγετε ἐν ἑαυτοῖς πατέρα ἔ
 χομεν τὸν ἄβραάμ. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύ
 νάται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι
 τέκνα τοῦ ἄβραάμ. ἡδὴ δὲ καὶ ἡ ἀξίμη πρὸς
 πλὴν ἔζαμ τῆν δέμδρωμ κῆται. πᾶρ οὖν
 δέμδρωμ μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκό
 πηται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. καὶ ἐπὶ
 γῶτων αὐτῶν οἱ ὄχλοι λέγοντες, τί οὖν
 ποιήσομεν; ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς.
 ὁ ἔχωρ δύο χιτῶνας μεταδότω τοῦ μὴ ἔ
 χοντι, καὶ ὁ ἔχωρ βρώματα ὁμοίως ποιεί
 τω. ἦλθον δὲ καὶ τὸν βᾶπτισθῆναι, καὶ
 εἶπον πρὸς αὐτὸν. διδάσκαλε τί ποιήσομεν;
 ὁ δὲ εἶπερ πρὸς αὐτούς. μηδὲν πλῆον πα
 ρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. ἐπὶ κρῶ
 των δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες. καὶ
 ἡμεῖς τί ποιήσομεν; καὶ εἶπερ πρὸς αὐτούς
 μηδὲν ἀδιασείσκητε, μὴ δὲ συκοφαντή
 σπητε, καὶ ἀρξῆσθε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν,
 προσδοκῶντες

tetrarcha aut Galilææ Herode, Philip
 po aut fratre eius Tetrarcha Iturææ &
 Trachonitidis regiõis, & Lyfania Abi
 lenes Tetrarcha, sub principib9 sacerdo
 tum Anna & Caypha, factũ est uerbũ
 dñi super Ioannẽ Zachariæ filiũ in de
 sero. Et uenit in omnem regionẽ finiti
 mam Iordani, p̃dicans baptismũ p̃ceni
 tentiæ in remissionẽ peccatorũ, sicut scri
 ptũ est in libro sermonũ Hesaiæ p̃phe
 tæ, dicẽtis. Vox clamantis in deserto, pa
 rate uia dñi, rectas facite semitas eius .
 Omnis uallis implebit9, & omnis mons
 & collis humiliabitur. Et erũt praua in
 directa, & asperæ in uias planas, & uide
 bit omnis caro salutare dei. Dicebat er
 go ad turbas q̃ exhibant ut baptizarent9
 ab ipso. Genimina uiperarũ, quis osten
 dit uobis fugere a uetura ira? Facite er
 go fructus dignos p̃ceni tẽtiæ, & ne cœ
 peritis dicere patrem habemus Abra
 ham. Dico enim uobis, potens est de
 us de lapidibus istis suscitare filios ipsi
 Abrahæ. Iã uero & securis ad radicẽ ar
 borum posita est. Omnis ergo arbor
 nõ faciens fructũ bonum exciditur, &
 in ignem mittitur. Et interrogabant eũ
 turbæ, dicentes. Quid ergo faciemus?
 Respondens aut dicit illis. Qui habet
 duas tunicas impartiat non habenti, &
 qui habet escas similiter faciat. Vene
 runt aut & publicani ut baptizarentur
 & dixerunt ad illũ. Magister quid facie
 mus? At ille dixit ad eos. Nihil ampli9
 q̃ qd' constitutũ est uobis faciatis. In
 terrogabant aut eum & milites dicen
 tes. Et nos quid faciemus? Et ait illis.
 Nemine cõcutiatis neq; calumniã facia
 tis, & contenti estote stipendijs uestris.
 L 3 Expectate

Ad turbas Joānes

Joānes ad turbas iudeis.

Ad milites doctrina Joānis

Cap. 3.

Joānes ad p̄ptos de ch̄iō
veit fortior me.

προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογίζο-
μένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ
τοῦ ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ ΧΡΙΣΤΟΣ,
ἀπεκρίνατο ὁ ἰωάννης ἀπασμ λέγων, ἐγὼ
μὴ ἴδατι βαπτίζω ὑμᾶς, ἔρχεται δὲ ὁ ἰχυ-
ρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸ ἴ-
μάντα ἢ ὑποδήμάτων αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς
βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ, οὗ τὸ
πῆλον ἐμ τῆ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ πλῆ-
ῶμα αὐτοῦ, καὶ συναξει τὸν σίτον, εἰς
πλῆθος θάμνηκον αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακά-
σει πυρὶ ἀσβέσω. πολλὰ μὲν οὕτως καὶ ἔτε-
ρα παρακαλῶν, ἐυγγελίζετο τῷ λαῷ.
ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης ἐλεγχόμενος ὑπὸ
αὐτοῦ, περὶ Ἡρωδιάδος ἑταίρου καὶ ἑ-
θελποῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἔποιε
πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐ-
πίπασμα, καὶ κατέλασεν τὸν ἰωάννην ἐν
τῇ φυλακῇ. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι
ἅπαντα τὸν λαόν, καὶ ἸΗΣΟΥ βαπτισθῆναι
τοῦ καὶ προσευχομένης ἀνεψιθῆναι τὸ οὐρανόν,
καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωμα-
τικῶς εἶδεν, ὡσεὶ περιεστῆναι ἐπάνω αὐτοῦ, καὶ φωνὴν
ἐκ οὐρανοῦ γενέσθαι λέγουσαν. σὺ εἶ ὁ υἱὸς
μου ὁ ἀγαπητός ἐν σοὶ ἠδὲ ὀκνησά. Ἐαὐτὸς
ἦν ὁ ἸΗΣΟΥΣ ὡσεὶ ἑτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος
ἔσθι, ὡς ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσήφ τῆ ἡλεί τῆ μαθάρ,
τοῦ λευὶ, τοῦ μελχὶ, τοῦ ἰανναῖ, τοῦ
ἰωσήφ, τῆ ματαθίου, τῆ ἀμουσ,
τοῦ ναούμ, τοῦ ἔσλι, τοῦ
ναγγέ, τοῦ μαάθ, τοῦ ματα-
θίου, τοῦ σεμεί, τοῦ ἰωσήφ, τοῦ
ἰουδά, τοῦ ἰωανναῖ, τοῦ ἑ-
σά, τῆ ζοροβάβελ, τοῦ σαλα-
θιήλ, τοῦ νηρι, τοῦ μελχὶ, τοῦ
ἑσθι, τοῦ κοσάμ, τοῦ ἔλ-
μαθάρ, τοῦ ἦρ, τοῦ ἰκσῶ, τοῦ
ἐλιεσέρ, τοῦ ἰωρημ, τοῦ ματ-
θῆ, τοῦ λευεί, τοῦ σιμεών,

Incarcerat² Joānes ab
Herode.

De baptis^{te} ch̄i p̄ Ioh̄es.

Genealogia ch̄i.

τοῦ ἰουδά

Expectante autem, populo & cogitanti-
bus omnibus in cordibus suis de Ioan-
ne, num ipse esset ille Christus. Respō-
dit Ioannes dicens omnibus, Ego qui-
dem aqua baptizo uos, ueniet aut̄ for-
tior me, cuius non sum dignus soluere
corrigan calciamen torū eius, ipse uos
baptizabit in spiritu sancto & igni, cu-
ius uentilabrum in manu eius, & purga-
bit aream suam, & congregabit triticū
in horreum suū, paleas aut̄ comburet
igni inextinguibili. Multa quidē & alia
exhortans euangelizabat populo. He-
rodes aut̄ tetrarcha cum corripereſ ab
illo de Herodiade uxore fratris sui, &
de omnibus malis quæ faciebat Hero-
des, adiecit & hoc super omnia, & indu-
sit Ioannem in carcerem. Factum est
autem cum baptizaretur omnis popu-
lus & Iesu baptigato & orante apertū
est cælum, & descendit spiritus sanctus
corporali specie sicut colūba in ipsum,
& uox de cælo facta est. Tu es fili⁹ me-
us dilectus, in te cōplacuit mihi. Et ipse
Iesus erat incipiens quasi annorum tri-
ginta ut putabatur filius Ioseph, qui fu-
it Heli, qui fuit Mathat, qui fuit Leui,
qui fuit Melchi, qui fuit Ianne, qui fuit
Ioseph, q fuit Mathathie, q fuit Amos,
qui fuit Naum, qui fuit Helli, qui fuit
Nagge, qui fuit Maath, q fuit Matha-
thiæ, qui fuit Semei, qui fuit Iosech, qui
fuit Iuda, qui fuit Ioanna, qui fuit Re-
sa, qui fuit Zorobabel, qui fuit Sala-
thiel, qui fuit Niri, qui fuit Melchi, qui
fuit Addi, qui fuit Thosan, qui fuit Hel-
madan, qui fuit Her, qui fuit Iesu, qui
fuit Heliezer, qui fuit Iorem, q fuit Ma-
that, qui fuit Leui, qui fuit Simeon,
qui fuit

τῷ Ἰουδᾷ, τῷ Ἰωσήφ, τῷ
 Ἰωνά, τῷ Ἡλιακίμ, τῷ Με-
 λχᾷ, τῷ Μενάμ, τῷ Μαθᾷ,
 Νάμ, τῷ Ναθάμ, τῷ Δαβίδ,
 τῷ Ἰεσαί, τοῦ Ὀβηθ, τοῦ
 Βοοζ, τοῦ Σαλμὼν, τοῦ Ναα-
 σὼν, τοῦ Ἀμινάδαβ, τοῦ Ἀρά,
 τοῦ Ἐσρώμ, τοῦ Φαρέσ, τοῦ
 Ἰουδά, τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσα-
 ἀκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρᾶ,
 τοῦ Ναχὼρ, τοῦ Σαρούχ, τοῦ
 Ραγὰν, τοῦ Φάλεκ, τοῦ
 Ἡβέρ, τοῦ Σαλά, τοῦ Καί-
 νάμ, τοῦ Ἀρφαξάτ, τοῦ Σήμ,
 τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, τοῦ
 Ματυσάλα, τοῦ Ἐνώχ, τοῦ
 Ἰαρέθ, τοῦ Μαλελεήλ, τοῦ Καί-
 νάμ, τοῦ Ἐνώε, τοῦ Σήθ, τοῦ
 Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.

ἸΗΣΟΥΣ ἢ πνεύματ' ἅγιον πληρῆς, ὑπέβηεν
 ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἦν ἐν τῷ ἔρημῳ
 ἡμέρας τεσσαράκοντα, πειραζόμενος ὑ-
 πὸ τοῦ διαβόλου, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν
 ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ σιωπῶν ἐπε-
 ῖπε ἵνα εἴδῃ ὁ διάβολος. καὶ ἰδὼς ἔ-
 ἔειπεν ἡμεῖς, εἰπὲς τῷ λίθῳ ἵνα γένηται ἄρτος.
 καὶ ἀπεκρίθη ἸΗΣΟΥΣ πρὸς αὐτὸν λέγων, γέγρα-
 πται, ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ἄνθρω-
 πος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ. καὶ
 ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑ-
 ψλὸν, ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς
 οἰκουμένης ἐν σιγῇ χρόνον. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
 διάβολος, σὺ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν
 καὶ τὴν δόξαν αὐτῆς, ὅτι ἐμοὶ παρεδόθη, καὶ ὅτι
 ἂν θέλω δίδωμι αὐτῇ, σὺ οὖν εἰάν προσκυνήσῃς
 ἐνώπιόν μου, ἔσοί σοι πάντα, καὶ ἀπεκρίθη
 αὐτῷ ἸΗΣΟΥΣ, ὕψωσέ με σατανά. γέγρα-
 πται, προσκυνήσε κύριον τὸν Θεόν σου
 καὶ αὐτῷ

qui fuit Iuda, qui fuit Ioseph, qui fuit
 Iona, qui fuit Heliachim, qui fuit Mel-
 cha, qui fuit Menna, qui fuit Matha-
 tha, qui fuit Nathan, qui fuit David,
 qui fuit Iessæ. qui fuit Obeth, qui fuit
 Booz, qui fuit Salmon, qui fuit Na-
 son, qui fuit Aminadab, qui fuit Arā,
 qui fuit Esrom, qui fuit Phares, qui
 fuit Iudæ, qui fuit Jacob, qui fuit Isa-
 ac, qui fuit Abrahæ, qui fuit Tharæ,
 qui fuit Nachor, qui fuit Saruch, qui
 fuit Ragau, qui fuit Phalech, qui fuit
 Heber, qui fuit Sale, qui fuit Chay-
 nan, qui fuit Arphaxat, qui fuit Sem,
 qui fuit Noe, qui fuit Lamech, qui fu-
 it Mathusale, qui fuit Enoch, qui fuit
 Iareth, qui fuit Malalehel, q fuit Chay-
 nan, qui fuit Enos, qui fuit Seth, qui
 fuit Adam, qui fuit dei.

Iesus autem plenus spiritu sancto re-
 gressus est a iordane, & agebatur in spi-
 ritu in desertū diebus quadraginta, &
 tentabatur a diabolo. Et nihil māduca-
 uit in diebus illis & cōsūmatis illis, dein-
 de esuriit. Dixit autē illi diabolus. Si fili-
 es dei, dic lapidi huic ut panis fiat. Et
 rēdit ad illū Iesus dicēs. Scriptum est.
 Non in pane solo uiuit homo, sed in
 omni uerbo dei. Et subduxit illum dia-
 bolus in montem excelsum, & ostendit
 illi omnia regna orbis terræ in momen-
 to temporis, & ait illi. Tibi dabo pote-
 statem hanc uniuersam & gloriā illoꝝ,
 quia mihi tradita sunt, & cuiuscūq; uolo,
 do illam. Tu ergo si adoraueris coram
 me, erunt tua omnia. Et respondens Ie-
 sus dixit illi. Abi post me satana. Scri-
 ptum est em̄. Adorabis dñm deū tuū.
 L 4 & illi

IIII
 De ieiunio tentatoꝝ, chꝝi
 in deserto.

VANGELIUM
 autem populo & costu-
 us in cordibus suis de
 eiser ille Christus. Re-
 idiens omnibus. Ego
 rapio uos, ueniet autē
 ison sum dignus solue-
 aliamen totū eius, ipse
 n spiritu sancto & igni
 tum in manu eius & purga-
 tum, & congregabit in
 tū, palcos autē comburet
 abili. Multa quidē & alia
 angēlizabar populo. Et
 patina cum contiperet
 clude uxore fratris sui.
 malis que faciebat. Hoc
 hoc super omnia. & ioh-
 r carerem. Factum ē
 nizaretur omnis popo-
 tato & orante apertū
 endit spiritus sanctus
 aut coluba in ipsum,
 eta est. Tu es fili? mo-
 o placuit mihi. Et ip-
 nus quasi annorum
 nur filius Ioseph, qui
 Matha, qui fuit Le-
 n, qui fuit Ianne, qui
 Mathathie, q fuit Ma-
 n, qui fuit Helli, qui
 it Maath, q fuit Ma-
 Semei, qui fuit Ioseph
 i fuit Ioanna, qui fuit
 Zorobabel, qui fuit
 it Niri, qui fuit Math-
 qui fuit Thofan, qui fuit
 ni fuit Her, qui fuit
 zet, qui fuit Ioseph, qui
 fuit Leui, qui fuit
 q fuit

Cap. 4.

Ὁ ἀὐτῷ μόνῳ λαξεύσας. Ὁ ἡγαγεμ ἀντὶρ
 εἰς ἱερουσαλήμ. Ὁ ἔσκεμ ἀντὶρ ἐπὶ τῷ πῆδύγι
 ομ τῷ ἰσραῆλ, Ὁ εἶπερ ἀντῷ. εἰ ἦός εἰ τῷ θεῷ εἰς ἄλλε
 σεαυτῷ ἐντεῦθεν κἀτω. γέγραπται δὲ, ὅτι τῷ ἀστὲ
 λοῖς ἀντῷ ἐν πλῆτησὶ σὺ τῷ διαφυλάξαι σε, καὶ
 ἐπὶ χερῶν ἀρῶσίν σε, μή πρὸ προσκόψης πρὸς
 λίθον τὸν πόδα σου. Ὁ ἀποκριθεὶς εἶπερ ἀν-
 τῷ Ὁ ΙΗΣΟΥΣ, ὅτι εἴρηται, οὐκ ἐκ πειρασῶν κύ-
 ριον τὸν διόμ σου. Ὁ σωπλέσας πάντα πα-
 ρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέστειλε ἀπ᾽ αὐτῷ, ἄρχι καὶ
 ῥῶ. Ὁ ὑπέστρεψεν ὁ ΙΗΣΟΥΣ ἐν τῷ δυνάμει τῷ
 πνευμάτος εἰς τὴν γαλιλαίαν, Ὁ φήμκ δὲ
 ἦλθεμ καθόλης τῆς χώρας πρὸς αὐτῷ. Ὁ αὐτὸς
 ἐδίδασκεμ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῷ δοξαζόμε-
 μνος ὑπὲρ πάντων. Ὁ ἦλθεμ εἰς τὴν ναζαρέθ
 οὐ ἦμ πεθαμμῶς, καὶ εἰσῆλθεμ καὶ τῷ εἰωθὸς
 αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς σαββάτων εἰς τὴν συ-
 ναγωγὴν. Ὁ ἀνέστη ἀναγνῶναι. Ὁ ἐπεδύθη αὐ-
 τῷ βιβλίον ἡσαΐα τῷ προφήτου, καὶ ἀναπύξας
 τὸ βιβλίον, ἔνευρε τὸν τόπον οὐ ἦμ γεγραμμέ-
 νομ. πνεῦμα κυρίου ἐπέμει οὐ ἔνεκεμ ἐχθισέμ
 μεῖνεναγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσαλκέν με-
 ἰάσασθαι τοῖς σωπῆξιμ μῶς τὴν καρδίαν.
 κηρύξαι ἀρχμαλώτοις ἀφαισιμ καὶ τυφλοῖς
 ἀνάβλεψιμ, ἀποσῆλαι πεθαμμῶς ἐν σφί-
 σα, κηρύξαι ἐν παντὶ κυρίου δεκτόμ. καὶ πῆ-
 ρξας τὸ βιβλίον, ἀποδούε τῷ ὑπηρετήν ἐκά-
 ρισεμ. καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ δὲ φ-
 ραλμοὶ ἡσάμ ἀτενίζοντες αὐτῷ. ἤρξατο δὲ
 λέγειν πρὸς αὐτούς, ὅτι σήμερον πεπλήρω-
 ται ἡ γραφή αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. καὶ
 πάντες ἐμαρτύρουσιν αὐτῷ, καὶ ἐδάνμαζον,
 ἐπὶ τοῖς λόγοις ἐν χάριτι, τοῖς ἐκπο-
 ρθνομῶσι ἐκ τοῦ στόματός αὐτοῦ, καὶ ἐ-
 λεγομ. οὐχ οὕτως ὄζει ὁ ἦός ἰωσήφ, καὶ εἶπερ
 πρὸς αὐτούς. πάντως ἐρετέ μοι τὴν πα-
 ραβολὴν ταύτην. ἰατρὲ δὲράπθουσιν σε
 αὐτὸν, ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ
 καπέρνα

Iesus ex deserto venit in Galilaea docet in synagoga

Ut docuit Nazareth in synagoga et legit in Esai.

Ut de eo dicebat, Nonne hic est filius Joseph?

& illi foli seruiet. Et duxit illum in Hie-
 rusalem, & statuit eum super pinnam te-
 pli, & dixit illi. Si filius dei es, mitte te ip-
 sum hinc deorsum. Scriptum est enim quod an-
 gelis suis mandauit de te, ut seruent te
 & in manibus tollent te, ne quomodo offendas
 ad lapidem pedem tuum. Et respondens Iesus
 ait illi. Dicitum est. Non tentabis dominum
 deum tuum. Et consummata omni ten-
 tatione, diabolus recessit ab illo usque
 ad tempus. Et reuersus est Iesus in uir-
 tute spiritus in Galilaeam, & fama exiit
 per uniuersam regionem de illo. Et ipse
 docebat in synagogis eorum, & gloria-
 batur ab omnibus. Et uenit Nazareth ubi
 erat nutritus, & intrauit secundum con-
 suetudinem suam die sabbatorum in syna-
 gogam, & surrexit ut legeret. Et traditum
 est illi liber Hiesaiam prophetae. Et ut re-
 uoluit librum, inuenit locum ubi scriptum
 erat. Spiritus domini super me, pro-
 pter quod unxit me, ad euangelizan-
 dum pauperibus misit me, ut sanem
 contritos corde, ut praedicem captiuis
 remissionem, & caecis uisum. ut emit-
 tam contractos in remissione, ut praedi-
 cem annum domini acceptum. Et con-
 plicato libro reddidit ministro & sedit.
 Et omnium in synagoga oculi erant
 intendentes in eum. Coepit autem di-
 cere ad illos, Hodie impleta est haec scri-
 ptura in auribus uestris. Et omnes testi-
 monium illi dabant, & mirabantur in
 uerbis gratiae, quae procedebant de ore
 ipsius, & dicebant. Nonne hic est filius
 Ioseph? Et ait illis. Vtique dicetis mihi
 hanc similitudinem. Medice, cura te-
 ipsum. Quaecumque audiuius facta in
 Capernaum,

καπερναουμ, ποίκισον. **Ε**ὼδὲ, ἐν τῇ πατριῇ σου, εἶπερ δὲ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστι ἐν τῇ πατριῇ αὐτοῦ. ἐπ' ἀληθείας ἢ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἡλίας ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐκλείδην ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὥς ἐβένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμψθη ἡλίας, εἰ μὴ εἰς σάρεφθα φιλιστινῶνος πρὸς σαρρατικὴν χῆρα. καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ ἑλισαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, **Ε**ὐδεὶς αὐτῶν ἔκαθαρίσθη, εἰ μὴ νεεμάρ ὁ σύρος, **Ε**ὐπλήθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα καὶ ἀνασάντες, ἐξέβαλον αὐτὸν ἐξ ὧν πόλεως. καὶ ἦγαγον, αὐτὸν ἕως ὄφρουρος τοῦ οὐνοῦ καὶ ἔβαλον αὐτὸν ἐκ τοῦ ὀρθοῦ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως εἰς τὸ κατὰ κριμνήσσει αὐτὸν. αὐτὸς δὲ διεβῶν διὰ μέσων αὐτῶν ἐπορεύετο. καὶ καθῆλθεν εἰς καπερναουμ πόλιν φιλιστινῶνος καὶ ἦν διδάσκων αὐτοῦς ἐν τοῖς σάββασι, καὶ ὁρῶν πλάσσομεν ἐπὶ τῇ διδασκίᾳ αὐτοῦ, ὅτι ἐν θηουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἀνδρωπῶς ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, **Ε**ὐάνκραξεν φωνῇ μεγάλη λέγων, τί ἡμεῖς καὶ σὺ Ἰησοῦς ναζαρενέ, ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδ' ἀσεπίς εἶ; ὁ ἄγιος τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων, φημιώθητι καὶ ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ ῥίψαμ αὐτὸν ἐν τῷ δαίμονίῳ εἰς μέσον, θηήθη δὲ αὐτοῦ μὴ εἶν βλάψαμ αὐτὸν. καὶ ἐγένετο δάμνησι ἐπὶ πάντα καὶ σωελάλω πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν θηουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν; **Ε**ὐθιέρονται, καὶ θηεπορεύετο ἦχος πρὸς αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον φιλιστινῶνος. ἀνασὰς ἢ ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν σίμωνος καὶ κωενθεῖ ἢ τῆς σίμωνος ἢ κωενθεμένης πρὸς μέγαλον. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν.

Capernaum, fac & hic in patria tua. Ait aut Amen dico uobis. Nemo propheta acceptus est in patria sua. In ueritate dico uobis, multae uiduae erant in diebus Heliae in Israel, quando clausum est caelum annis tribus & mensibus sex, cum facta esset fames magna in omni terra, & ad nullam illarum missus est Helias, nisi in sarephtha Sidonis ad mulierem uiduam & multi leprosi erant in Israel sub heliaso propheta, & nemo eorum mundatus est nisi naama syrus. Et repleti sunt omnes in synagoga ira haec audientes. Et surrexerunt & eiecerunt illum e ciuitate, & duxerunt illum usque ad supercilium montis, super quem ciuitas illorum erat aedificata, ut precipitarent eum. Ipse aut transiens per medium illorum ibat. Et descendit in capernaum ciuitatem Galilaeae, ibique docebat illos sabbatis, Et stupebant in doctrina eius, quia in potestate erat sermo, ipsius. Et in synagoga erat homo habens spiritum daemonis imundi, & exclamauit uoce magna, dicens. Sine, quid tibi nobiscum est Iesu Nazarene? Venisti perdere nos. Scio te qui sis, sanctus dei. Et increpauit illum Iesus dicens. Obmutesce, & exi ab eo. Et cum proiecisset illum daemoneum in medium, exiit ab illo, nihilque illi nocuit. Et factus est pauor super omnes, & colloquebantur inter se, dicentes. Quis sermo hic est? quia in potestate & uirtute imperat immundis spiritibus & exeunt? Et diulgabatur fama de illo in omnem locum undique finitimae regionis, Cum surrexisset autem Iesus de synagoga, introiuit in domum Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur febris magna, & rogauerunt illum pro ea

Dicit de helia misso ad uiduam in sarephtha.

Se eiecerunt iesu ex ciuitatez Nazareth.

Relicta Nazareth uenit Capernaum.

Eiicit demonium ab hoie.

Socrum Simonis petri a febribz sanat.

Et dicit illi... Si filius dei es... Scriptum est enim... Et respondens... Non tentabis... Et consummata... Et uenit Nazareth... Et intrauit... Et exiit... Et uenit... Et ait illis... Et ait illis... Et ait illis...

Cap. 5.

*Alios ibide infirmos cura-
vat manus iponēs eis.*

*Demoēs q̄ exibat cū cla-
marēt Tu es Chrs̄ nō
sinebat eos loqui.*

*Detētys a turb̄ ne disce-
dēt dixit opōtēt me
euāgelizare alijs x̄*

*Sec̄ stagnū Genezarēt
docebat turbas de na-
uicula petri.*

*Iesus petro Duc ī altū.
et laxate retia.*

Retē cūpebatur.

*Petro Iesu. Discede a
me dñe q̄ hō peccator sū.*

ἡς ἂν τ. Ἐπισηὰς ἐπάνω αὐτοῦ, ἐπετίμησεν
 τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν, καὶ παρὰ
 χεῖρα ἀναστάσα δικκόν τ' αὐτοῦ. Δάκνοντος
 δὲ τ' ἡλίου ἅπαντες ὅσοι ἔιχον ἀδενουῶντας νό-
 σοις ποικίλαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν. ὃ
 δὲ ἐνὶ ἐκάσῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεῖς, ἔθερά
 πόνου αὐτοῦ. Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαίμονια ἀπὸ
 πολλῶν κράζοντα καὶ λέγοντα, ὅτι σὺ εἶ ὁ
 ΚΡΙΣΤΟΣ ὁ υἱὸς τ' θεοῦ. Ἐπιτιμῶν, οὐκ εἶα
 αὐτὰ λαλῆναι, ὅτι ἠδύσατο τὸν ΧΡΙΣΤΟΝ αὐτὸν
 εἶνα. Γενομένης ἡμέρας θηελθῶν ἐπορεύθη
 εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐζητήσαν αὐτόν.
 Ἐκλήθον ἕως αὐτοῦ καὶ κατέχον αὐτὸν τ' μὴ ποι-
 εῖν ἐκεῖ ἀπ' αὐτῶν. ὃ δὲ εἶπερ πρὸς αὐτούς. ὅτι
 Ἐταῖς ἑτέροις πόλεσι μευαγγελίσαοθαί με
 δεῖ πλὴν βασιλείᾳ τ' θεοῦ, ὅτι εἰς τοῦτ' ἀπέ-
 σαλμαι. καὶ ἡμ κηρύσσω ἐν ταῖς συναγω-
 γῇ Γαλιλαίας. Ἐγγύετο ἡ οὖν τῶν ὄχλων ἐπι-
 κῆσθαι αὐτῷ, τ' ἀκούειν τὸν λόγον τ' θεοῦ. καὶ
 αὐτοῦ ἡμ ἕως παρὰ πλὴν λίμνῳ γενί-
 σαρέτ. καὶ εἶδεν δύο πλοῖα ἐσῶτα παρὰ
 πλὴν λίμνῳ. οἱ ἡ ἀλιεῖς ἀπθάντες ἀπ' αὐτῶν,
 ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. ἐμβὰς δὲ εἰς ἐν τῶν
 πλοίων ὃ ἡμ τ' σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπ' ἡ
 γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον. καὶ καθίσας ἐδί-
 δασκεν ἐκ τ' πλοῖος τὸς ὄχλους, ὡς ἡ ἐπαύ-
 σατο λαλῶν, εἶπερ πρὸς τὸν σίμωνα. ἐπαυά-
 γαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα
 ὑμῶν εἰς ἄγραν. καὶ ἀπκριθεῖς ὁ σίμων, εἶ-
 περ αὐτῷ. ἐπιστάτα δὲ ὅλως τ' νυκτὸς κοπιᾶ-
 σάντες, οὐδὲμ ἐλάβομεν. ἐπὶ δὲ ὁ ῥήματί σου
 χαλάσω δὲ δίκτυον. καὶ τ' ποιήσωτες, σωέ-
 κλησεν πλῆθος ἰχθύων πολὺ. διερχόντων ἡ τ'
 δίκτυον αὐτῷ, καὶ κατένθησαν τ' μετόχοις
 τ' ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τ' ἐλθόντας συλλαβέντες
 αὐτοῦ, καὶ κλήθον καὶ ἐπλησῶ ἀμφότερα τὰ πλοῖ-
 α, ὡς τε συθίζοντες αὐτὰ. Ἰδὼν ἡ σίμ' π' ἔτος, πρὸ
 σέεσεν τ' ἰς γόνασι μ' ἸΗΣΟΥ λέγων. Ἐξελθε
 ἐπέμψ, ὅτι ἀνήρ ἄμάρτωλός εἰμι κύριε. θάμβος
 ἦν πε

pro ea. Et stans sup illā increpauit febrē
 & dimisit illā, & statim surgēs ministra-
 bat illis. Cū aut sol occidisset oēs q̄ ha-
 bebāt infirmos morbis uarijs, ducebāt
 illos ad eū, at ille singulis manus impo-
 nēs sanabat eos. Exhibant autem & da-
 monia a multis clamātia & dicētia. Tu
 es Christus. Et increpans nō sinebat ea
 loqui, q̄a sciebāt ipsum esse Christū. Fa-
 cto aut die egressus ibat ī desertū locū,
 & turbæ quarebāt eū & uenerūt usq̄
 ad ipsum, & detinebant illū ne discede-
 ret ab eis. Quibus ille ait. Et alijs ciuita-
 tibus oportet me euangelizare regnū
 dei, q̄a ideo missus sum. Et erat p̄dicās
 in synagogis Galilææ. Factū est aut
 cū turba imineret ei, ut audiret uerbū
 dei, & ipse stabat secus stagnū Geneza-
 reth. Et uidit duas naues stantes secus
 stagnū, piscatores aut descenderant ex
 illis & lauabant retia. Ingressus autem
 in unam nauim quæ erat Simōnis, ro-
 gauit eum, ut a terra abduceret pusil-
 lum. Et sedens docebat de nauī turbas
 Vt cessauit aut loqui, dixit ad Simonē
 Duc in altum, & laxate retia uestra in
 capturam. Et respondens Simon dixit
 illi. Præceptor per totam noctem labo-
 rantes nihil cœpimus, in uerbo autem
 tuo laxabo rete. Et cū hoc fecissent, con-
 cluserunt piscium multitudinem copio-
 sam. Rumpēbatur autem rete eorum.
 Et annuerunt socijs, qui erant in alia
 nauī, ut uenirent & adiuuarent eos.
 Et uenerunt, & impleuerunt ambas
 nauiculas, ita ut mergerentur. Quod
 cum uideret Simon Petrus, proci-
 dit ad genua Iesu, dicens. Discede a me
 dñe, quia homo peccator sum. Stupor
 enim

γὰρ περιέχευεν αὐτὸν καὶ πάντες τοὺς σὺν
 αὐτῷ, ἐπὶ τῆ ἄγρῳ τῶν ἰχθύων, ἢ σκέλαβον
 ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζε-
 βεδαίου, οἱ ἦσαν κοιμῶνοι τοῦ Σίμωνι, καὶ εἰ-
 περ πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ ἸΗΣΟΥΣ· μὴ φοβοῦ,
 ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν ἐσὺ ζωηθήσῃ, καὶ κα-
 τὰς ἀόχυντας τὰ πλοῖα ἐπὶ πλὴν γλῶσσο, ἀφέντες
 ἅπαντα ἠκολούθησαί μοι, καὶ ἐγένετο ὅτι
 τῷ Ἰησοῦ ἦν αὐτὸν ὅτι μὴ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ
 ἀνήρ πληρὸς λέπρας, καὶ ἰδὼν τὸν ἸΗΣΟΥΝ
 πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδέηθη αὐτῷ λέγων·
 κύριε ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. καὶ
 εὐκτείνας πλὴν χεῖρα, ἤψατο αὐτὸν ἐπὶ τῷ
 ἰσχυρῷ, καθαρίσθη, καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπέ-
 θεμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς παρήγγηλεν αὐτῷ
 μὴ εἰπεῖν ἑνὶ ἑπιπέμῳ, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυ-
 τῷ τῷ Ἰησοῦ, καὶ προσέειπε περὶ τῆς καθαρί-
 σης σου, καθὼς προσέταξεν Μωσῆς εἰς μαρτύριον
 αὐτοῖς, διήρχετο ἡ μάλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ
 συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύειν
 αὐτοῦ, ὅτι ἦσαν ἄσθενεῖς αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἦν ὑ-
 ποχωρῶν ὅτι τῶν ἰσχυρῶν ἐπὶ προσέχουμένῳ, ἐγένε-
 νετο ὅτι μὴ τῶν ἰσχυρῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδά-
 κων, καὶ ἦσαν καθήμενοι φαρισαῖοι καὶ νο-
 μοδιδάσκαλοι, οἱ ἦσαν ἐκλυθεῖς ἐκ πάσης
 κώμης τῆς γαλιλαίας καὶ ἰσραήλ, καὶ ἱερουσαλὴμ,
 καὶ δυνάμεις κυρίως ἦν, εἰς τὸ ἰσχυρῶν αὐτοῦ. ἐπι-
 δούσαντες φέροντες ἐπὶ κλιῶν ἀνθρωπομορφῶν,
 ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτησαν αὐτὸν εἰσενεῖν ἑαυ-
 τῷ θῆναι ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ μὴ εὐροῖτες διὰ πεί-
 ραν εἰσενεῖν κωσιν αὐτοῦ, διὰ τὸ ὄχλον ἀναβάντες ἐπὶ
 τὸ δώμα διὰ τῆς κεράμης καθῆκαν αὐτὸν σὺν τοῦ
 κλινιδίου εἰς τὸ μέσον ἐμπροσθεν τοῦ ἸΗΣΟΥ. καὶ
 ἰδὼν τὸν πόντον αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῦ· ἄνθρωπε ἀφέ-
 ωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, καὶ ἤρξαντο διαλογίζε-
 σθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι λέγοντες
 τίς ἐστὶν οὗτος, ὃς λαλεῖ ἐλασφημίας. τίς δύναται
 ἀφαινεῖν ἁμαρτίας, ἐκ μὴ μόνον ὁ θεός. ἐπιβύθῳ δὲ
 ὁ ἸΗΣΟΥΣ τοὺς διαλοφισμοὺς αὐτοῦ, ἀπεκριθεὶς
 εἶπερ

em circūdederat eum & omnes qui cū
 illo erant in captura pisciū quā ceperāt
 Similiter aūt Iacobū & Ioānem filios
 Zebedæi, qui erant socij Simoni. Et ait
 ad Simonē Iesus. Ne metuas, posthac
 homines eris capiens. Et subductis
 ad terram nauibus, relictis omnibus se-
 cuti sunt eum. Et factū est cum esset in
 una ciuitatū, & ecce uir plenus lepra, &
 uidisset Iesum, prostratus in faciē, ro-
 gauit eum, dicens. Domine, si uis potes
 me mundare. Et protensa manu tetigit
 eum, dicens. Volo. Mundare. Et confe-
 stim lepra discessit ab illo. Et ipse p̄ce-
 pit illi, ne cuiq̄b diceret, sed uade osten-
 de te ipsum sacerdoti, & offer pro emū-
 datione tua quæ præcepit Moses in te-
 stimonium illis. Perambulabat autem
 magis sermo de illo, & conueniebant
 turbæ multæ ut audirēt & sanarentur ab
 infirmitatib⁹ suis. Ipse aūt agebat in se-
 cessu in desertis & orabat. Et factū est
 in uno dieꝝ, & ipse erat docens; & erāt
 pharisæi sedentes & legis doctores qui
 uenerāt ex omni castello Galilææ & Iu-
 dææ & Hierusalē, & uirtus dñi erat ad
 sanandū eos. Et ecce uiri portātes in le-
 cto hominē qui erat paralyticus, & que-
 rebāt eū inferre & ponere ante eū. Et nō
 inueniētes qua parte illū inferrēt p̄ tur-
 ba, ascenderūt supra tectū, & p̄ tegulas
 summiserūt eū cū lecto in mediū ante
 Iesum, Quorū fidem ut uidit, dixit. Ho-
 mo remittunt tibi peccata tua. Et cepe-
 rūt cogitare scribæ & pharisæi, dicētes.
 Quis est his qui loquitur blasphemi-
 as? Quis potest dimittere peccata, ni-
 si solus deus? Vt cognouit autem Ie-
 sus cogitationes eorum, respondens,
 dixit

Iesus petro, posthac eris hoies capiens.

De leproso mudato.

De paralytico sanato / que p̄ tectū sumiserūt.

Ad Scribas et phariseos p̄ hō murmurātes.

Eua ngelium
 Et hoc sup illa interpretat
 mlti. Et statim surgens mi-
 nis. Cū aut sol occidisset ois
 in mltis morbis uarijs, dicit
 ad eū, uelle singulis manus in-
 imbare us. Euidant autem illi
 a a multis diuina & dicētia
 p̄fatus. Et uocans nō sine cau-
 sa loquitur illi esse Christi
 die egredis in iudæia loci
 querebat eū & uenerat. ut
 mlti dimittebant illi ne dicit
 eis. Quibus ille ait. Et alij dicit
 orante me euangeliare rep-
 a i deo missus sum. Et erat p̄
 agogis Galilææ. (Factū est
 u imminer ei, ut audiret un-
 le labat scas / tagmā. Cum
 uide duas naues / tantes. Iu-
 catores aut descendere en-
 nam retia. Ingressus autem
 nim que erat Simonis, in-
 ut a terra abduceret pul-
 ens docebat de nauis
 aut loqui, dixit ad Sim-
 um, & laxate retia uest-
 i. Et respondens Simon
 eror per totam noctem
 illi cepimus, in uentis
 bo rete. Et cū hoc hō
 piscium multitudinem
 impeditur autem
 aerunt socijs, qui
 uenirent & adu-
 nerunt, & impleuerunt
 uilas, ita ut mergerentur
 uideret Simon. Post
 enua Iesu, dicens
 quia homo peccator

ἔπειμ πρὸς αὐτοὺς, τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ὄζειν ἐνκοπώτερον ἐπιφέρει ἄφ' ἑωρτά σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ ἐπιθεῖν, ἔγραψαι ἢ περιπάτα; ἵνα ἢ εἰδῆτε, ὅτι θουσίαμ ἔχα ὁ ἦος τῶ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆ γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, ἔπειμ τῶ παραλυτικῶ, σοὶ λέγω, ἔγρασαι, Ἐἄρας, τὸ κλινίδιόν σου, φορέον εἰς τὸν οἶκόν σου. Ἐ παραχρημα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτοῦ, ἄρας ἐφ' ὃ κατ' ἴκαστο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ, δοξάζων τὸν θεόν. Ἐ ἕκαστος ἔλαβεν πάντα, καὶ ἐδοξάζον τὸν θεόν, Ἐ πληθύνθη φόβος λέγοντες, ὅτι εἶδομεν παράδοξα σημεῖον. Ἐ μετὰ ταῦτα ἦλθεν, Ἐ εἰδεάσατο πελώνων ὀνόματι λθεῖν καθήμενον ἐπὶ τῶ πελώνιον, Ἐ ἔπειμ αὐτῶ, ἀκολουθε μοι. Ἐ καταλίπων ἅπαντα, ἀναστὰς, ἠκολούθη αὐτῶ, καὶ ἐποίησεν σχολὴν μεγάλην λθεῖς αὐτῶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἦν ὄχλος πελώνων πλῆθς, ἢ ἄλλων, οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶ κατὰ κείρω, καὶ ἐγόστυζον οἱ γραμματεῖς, καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτῶ λέγοντες, διὰ τί μετὰ πελώνων καὶ ἁμαρτωλῶν ἐδίετε καὶ τίνετε; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔειπε πρὸς αὐτούς, οὐ χρειάζομαι οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες, οὐκ ἐλίλυθα καλέσαι δίκαιους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. οἱ δὲ ἔειπον πρὸς αὐτὸν, διὰ τί οἱ μαθηταὶ ἰωάννου νηστεύουσιν, καὶ δεισθεῖς ποιοῦνται, ὁμοίως Ἐ οἱ ἦν φαρισαῖων, οἱ δὲ σοὶ ἐδίουσιν, καὶ πίνουσιν, ὁ δὲ ἔειπε πρὸς αὐτούς, μή δάναδε τοὺς ἦους τῶ νυμφῶνος ἐρῶ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶ εἰσὶν ποιῆσαι νηστείας; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ οὐτάρ ἀπαρθῆ ἀπ' αὐτῶ ὁ νυμφίος, τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείναις τῆ ἡμέραις, ἔλεγε ἢ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίος καινῶ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν, εἰδὲ μήτε, καὶ τὸ καινὸν χίζῃ, τὸ ἐπίβλημα, Ἐ τῶ παλαιῶ ὄν συμφωνῆ ἀπ' ἑ καὶ νοῦ, καὶ)

Paralyticus tollit grabatū

Vocatio Matthaei

Coniuiū i domo eig

*Ad phariseos & scribas
mimivates ibides;
Q'ee cu peccatis
māducatis.*

Q'ee discipuli Jesu nō ieiunant;

Similitudo de immissura uestimenti noui

dixit ad illos. Quid cogitatis in cordibus uestris? Vtrū est facilius dicere dimittuntur tibi peccata, an dicere, surge & ambula? Vt autem sciatis quod filius hominis habet potestatem in terra dimitti peccata, ait paralytico. Tibi dico surge, tolle lectulū tuum, & uade in domum tuam. Et confestim surgens coram illis, tulit in quo iacebat, & abiit in domum suam, glorificans deum. Et stupor apprehendit omnes, & glorificabant deū. Et repleti sunt timore dicentes. Vidim⁹ incredibilia hodie. Et post hæc exiit, & uidit publicanū noīe Leui sedentē ad teloniū. & ait illi. Sequere me. Et relictis oībus, surgēs secutus est eū. Et fecit ei conuiuiū magnū Leui in domo sua, & erat turba multa publicanorum & aliorum, qui cum illis erāt discumbentes. Et murmurabant pharisæi, & scribæ, aduersus discipulos eius, dicentes. Quare cum publicanis & peccatoribus māducatis & bibitis? Et respondens Iesus dixit ad illos. Non egent qui sani sunt medico, sed qui male habent. Non ueni uocare iustos sed peccatores ad penitentiā. At illi dixerunt ad eum. Quare discipuli Ioannis ieiunant frequenter & obsecrationes faciunt, similiter & phariseorū, tui autem edunt, & bibunt? Quibus ipse ait. Num potestis filios thalami, dum cum illis est sponsus, facere ieiunare? Venient autem dies, & cum ablatu fuerit ab illis sponus, tunc ieiunabunt in illis diebus. Dicebat at & similitudinē ad illos. Nemo immissurā noui uestimenti imittit in uestimentū uetus, alioquin & nouū rūpit, & ueteri nō conuenit imissura ex nouo. Et nemo

το καινου. και ουδεις βαλλει οινον νεον εις
 ασκουε παλαιουε, ει δε μηγε, ξηξη ο νεοε δι-
 νοε τνε ασκουε, και αυτουε εκ χυθησεται, και
 οι ασκοι απολουται, αλλα οινον νεον, ειε α-
 σκουε καινουε βλητεον, και αμφοτεροι σω-
 τηρωται. και ουδεις πιωμ παλαιουμ, ευδε
 ωε δελα νεον. λεγα γαρ, ο παλαιουε χυθησ-
 τεροε δεξιν. Εγγυε δε εν σαββατω δευτε-
 ρο πρωτω, διαπορευεοι αυτον, δια τω σοι-
 ριμουμ, και ετιλλοι μαθηται αυτου τουε
 σαχουε, και ηδιον ψωχοντεε ταε χειριμ,
 ανεε δε τω φαρισαιωμ ειπομ αυτουε, τι ποι-
 ετε ο ονη ξεσιμ ποιεμ εν τοε σαββασιμ. η
 αποκριθειε προε αυτουε ειπεμ ο ΙΗΣΟΥε, ου-
 δε τω ανεγνωτε, ο εποισεμ διαβιδ οωοτε
 επεινασιμ αυτουε, και οι μετα αυτου οντεε,
 ωε εισθημε ειε τμ οικον του δεου, και τουε
 αετουε φη προδεσεωε ελαβεμ και εφαγεμ,
 και εδωκεμ, ο τνε μετα αυτου, ουε ονη ξεσιμ
 φαγεμ, ειμη μονουε τουε ιουδεε, και ελεγεμ
 αυτουε, οτι κριθεε δεξιν ο ηοε του ανθρωπου ο
 του σαββατου. Εγγυε δε και εν ετερω σαβ-
 βατω εισθηεμ αυτη ειε τω συναγωγωμ και
 διδακαμ, και ημ εκε ανθρωποε, και η χειρ
 αυτου η δεξιη ημ ξηρα. παρετηρωω δε αυτον
 οι γραμματεε ο δι φαρισαιοι ει εν τω σαβ-
 βατω δραπευση, ινα ευρωσιμ κατηριεμ αυ-
 του. αυτηε δε ηδε τνε διαλογισμουε αυτωμ.
 και ειπεμ τω ανθρωπω τω ξηραμ εχοντι τιω
 χερα. εγεραι και σθη ειε το μεσομ, ο η ανα-
 σαε εση. ειπεμ οω ο ΙΗΣΟΥε προε αυτηε. ε-
 περωτησω υμαε. τι ξεσιμ τνε σαββασιμ. ασα
 θοποιησα η κακοποιησα, ψυχω σωσα η αι-
 πολεσα; ο περιβλεψαμνοε πανταε αυτουε,
 ειπεμ τω ανθρωπω, εκλεινομ τιω χερα σου, ο η
 εποισεμ, και αποκατεσθη η χειρ αυτου ηγι-
 ηε ωε η αλλη. αυτοι δε επληθησαμ ανοιαε
 και διελαουω προε αλληλουε. τι εμ σοι-
 ησαμ τω ΙΗΣΟΥε. Εγγυε δε εν ταε ημεραε
 Ταυταε

uo. Et nemo mittit uinū nouū in utres
 ueteres, alioquin rumpet uinū nouum
 utres. & ipsum effundetur & utres peri-
 bunt. Sed uinū nouū in utres nouos mit-
 tendum est, & utraq; conseruantur. Et
 nemo qui biberit uetus statim uult no-
 uum. dicit enim, uetus melius est.

Factū est autē in sabbato secūdo pri-
 mo cū transiret per fata & uellebant di-
 scipuli eius spicas, & manducabant con-
 fricantes manibus. Quidam autē phari-
 saeorum dicebāt illis. Quid facitis quod
 non licet facere in sabbatis? Et respon-
 des Iesus ad eos dixit. Nec hoc legistis,
 quod fecit Dauid cū esurisset ipse & q
 cum illo erāt, quomodo intrauit in do-
 mum dei & panes propositionis sum-
 psit & manducauit, & dedit etiā his qui
 secum erant, quos non licet manduca-
 re nisi tantū sacerdotibus. Et dicebat il-
 lis, dñs est filius hominis etiā sabbati.

Factū est autē & in alio sabbato, ut in-
 traret in synagogam & doceret. Et erat
 ibi homo, & man⁹ eius dextera erat ari-
 da. Obseruabant autē eū scribæ & pha-
 risæi, an ī sabbato sanaturus esset, ut in-
 uenirent unde accusarent eum. Ipse ue-
 ro sciebat cogitationes eorum, & ait ho-
 mini qui habebat manū aridam. Sur-
 ge, & sta in medium. Et surgens stetit.
 Ait autem ad illos Iesus. Interrogabo
 uos quid liceat sabbatis, benefacere an
 malefacere, animā saluā facere an per-
 dere? Et circumspēctis omnibus dixit
 homini, Extende manum tuā. Ille autē
 fecit, & restituta est manus eius sana si-
 cut altera. Ipsi autē repleti sunt amentia
 & colloquebant inuicem quid nā face-
 rent Iesu. Factū est autē in illis diebus

VI
*Ut discipuli esurientes spi-
 cas uellerēt sabbato.*

In Sab^o manū arida san^t.

M exijt in

EVANGELIUM
 Quid cogitatis in
 his. Vtrū est facilius ducere
 peccata an dicere. Et
 autem sciatis quod
 potestatem in terra
 paralytico. Tibi
 tuum, & uultu
 nam. Et confestim surge
 is. cū in quo iacebas, & ab
 suam, glorificans deum.
 prehendit omnes, & egredi
 a. Et repleti sunt timore &
 in uobis hodie. Et p
 & uultu publicanū noie
 ad telonū. & ait illi. Sep
 elictis oibus, surge & uen
 it ei conuictū magnū. Le
 & erat turba multa publi
 corum, qui cum illis erant.
 Et murrabant phari
 sacerdotibus eius
 are cum publicanis & p
 uicatis & bibicis. Et rep
 uerit ad illos. Non es
 medico, sed qui malis
 ueni uocare iustos & te
 nitentiā. At illi dixit
 re discipuli Ioannis iu
 & obsecrationes san
 phariseorū, tui amon
 Quibus ipse ait. Quis
 s thalami, dum uiu
 facere ieiunare? Vnde
 s, & cum ablatus fuerit
 tunc ieiunabunt in illis
 at ēe & similitudine ad
 illurā noui ueltemen
 nenti uetus alioquin
 ueteri nō conuictū

Cap. 6.

In mote ex dilectis xij aplos elegit.

ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων τῆ προσοχῇ τῷ θεῷ. καὶ ὅτε ἐγέρθη ἡμέρας προσεφώνησεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἐκλεξάμενος ἀπὸ αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν πέτρον καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. ἰάκωβον καὶ ἰωάννην, φιλίππον καὶ βαρθολομαῖον, ματθαῖον καὶ θωμᾶν, ἰάκωβον τὸν τοῦ ἀλφαίου, καὶ σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν, ἰούδαμ ἰακώβου καὶ ἰούδαμ ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγέρθη προσόψτης, καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔεικ ἐπὶ τόπον πεδινῶν καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τῆ λαοῦ ἀπὸ γαλιλαίας, ἰουδαίας καὶ ἰερουσαλήμ, καὶ τῆ περαλίας καὶ τυρός καὶ σιδωνός, οἱ ἦλθον ἀκούσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθεῖν ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, καὶ οἱ ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, καὶ ἔδραπνύνοντο. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτηε ἀπείθεσθαι αὐτῷ, ὅτι δυνάμεις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰάσασθαι πάντας, καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν. μακάριοι οἱ πτωχοὶ, ὅτι ὑμετέρας ὀρεῖ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. μακάριοι οἱ πένθοντες νῦν, ὅτι χορταθήσθε. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. μακάριοι ἐσεῖς, ὅτ' ἂν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἀφωρίζωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσιν, καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρῶν, ἕνεκα τῆ ἡσυχίας τοῦ ἀνθρώπου. χαίρετε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε, ἰδοὺ ἔστι ὁ μισθὸς ὑμῶν, πλὴν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. κατὰ ταῦτα ἔειπεν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε πλὴν παρακλήσιν ὑμῶν. οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμενοί, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ ὑμῖν, οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτ' ἂν καλῶς ὑμᾶς ἐπώσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι. κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίησεν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. ἀλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν

In loco campestri mltos curat a languoribus.

De beatitudines.

Dicit Vobis diuitibus etc

Doctrinae variae Jesu, Dicit Diligite inimicos vestros

exiit in mote orare, & erat pernoctans in oratione dei. Et cum dies factus esset uocauit discipulos suos, & elegit duodecim ex ipsis quos & apostolos nominauit, Simonem quem & nominauit Petrum, & Andream fratrem eius, Iacobum & Ioannem, Philippum & Bartholomaeum. Mattheum & Thomam, Iacobum Alphaei filium, & Simonem qui uocatur zelotes, & Iudam Iacobi, & Iudam Iscariotam, qui & fuit proditor. Et descendens cum illis stetit in loco campestri & turba discipulorum eius, & multitudo copiosa plebis ex omni Iudaea & hierusalē & maritima & Tyro & Sidone, qui uenerant ut audirent eum, & sanarentur a morbis suis, & qui uexabantur a spiritibus immundis & sanabantur. Et omnis turba quarebat eum tangere, quia uirtus de illo exibat, & sanabat omnes. Et ipse eleuatis oculis in discipulos suos dicebat. Beati pauperes, quia uestrum est regnum dei. Beati qui esuritis nunc, quia saturabimini. Beati qui fletis nunc, quia ridebitis. Beati eritis cum uos oderint homines, & separauerint uos, & exprobrauerint, & eiecero nomen uestrum tanquam malum propter filium hominis. Gaudete in illa die & exultate, ecce enim merces uestra multa est in caelis. Secundum haec enim faciebant prophetis patres eorum. Veruntamen uobis diuitibus qui habetis consolationem uestram. Vae uobis, qui saturati estis, quia esurietis. Vae uobis qui ridetis nunc, quia lugebitis & flebitis. Vae uobis cum benedixerint uobis omnes homines. Secundum haec enim faciebant pseudo prophetis patres eorum. Sed uobis dico qui auditis

ἀκούουσι, ἀγαπάτε τὸς ἐχθροὺς ὑμῶν, κα-
 λῶς φοιᾶτε τοῖς μισοῦσι ὑμᾶς, εὐλογᾶτε
 τὸς καταρωμένους ὑμᾶς, καὶ προσεύχετε ὑ-
 περὶ αὐτῶν ἐπικραζόντων ὑμᾶς. ὅτι τὸ πῦρ τί-
 σε ἐπὶ πλὴν σιγαῶνα, πᾶρεχε ἑπὶ πλὴν ἄλλω.
 καὶ ἀπὸ τοῦ ἄροντος σου τὸ ἱμάτιον, ἑπὶ χιτῶ-
 να μὴ κωλύσης, ποῦτι ἢ ὅτι ἀφ' αὐτοῦ σε δίδου.
 καὶ ἀπὸ τοῦ ἄροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαῖται. Ἐκθὼς
 θέλετε, ἵνα ποιῶσι ὑμῖν δι' ἀνθρώπων, καὶ ὑμῖν
 ποιῆτε αὐτοῖς ὁμοίως, καὶ εἰ ἀπαῖται τὸς ἀγα-
 πῶντας ὑμᾶς, ποῖα ὑμῖν χάρις ὄσιν; καὶ εἰ
 οἱ ἀμαρτωλοὶ τὸς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶ-
 σιν. Ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τὸς ἀγαθοποιῆτε-
 τας ὑμᾶς, ποῖα ὑμῖν χάρις ὄσιν, καὶ γὰρ οἱ ἀ-
 μαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν, Ἐὰν δ' ἀνείζητε
 παρὰ τὸ ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποῖα ὑμῖν χά-
 ρις ὄσιν. Ἐὰν ἀμαρτωλοὶ ἀμαρτωλοῖς δ' ἀνεί-
 ζουσιν, ἵνα ἀπλάσωσιν τὰ ἴσα, πλὴν ἀγαπᾶ-
 τε τὸς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαποῦντες καὶ ἀνεί-
 ζετε, μηδὲν ἀπελπίζοντες, καὶ ἔσαυτε ὁ μισθὸς ὑμῶν
 πολλὸς, καὶ ἔσεται ἡοὶ τὸ ἔσθαι, ὅτι αὐτοὶ ἰσχυροὶ
 ὄσιν ἐπὶ τὸς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς, τίνεσθε
 οὖν δικίτημονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οὐραν-
 οῦ κτισμῶν ὄσιν. μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆ-
 τε. μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικα-
 σθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε. Δίδουτε,
 καὶ δοθήσεται ὑμῖν. μέτρον καλὸν πεπε-
 ρισμένον, καὶ σεσαλευμένον, καὶ ὑπερεκχυσόμε-
 νον δώσωσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. ὅτι ἢ αὐ-
 τοῦ μέτρου ὅτι μετρήσατε, ἀντιμετρήσεται ὑμῖν.
 εἶπερ ἢ πᾶσιν ἀνθρώποις, μή ἂν δάσκαλοι τυ-
 φλοὺς τυφλοῦν δόξαται, οὐχὶ ἀμφοτέρωθεν εἰς
 βοῦλον πεσοῦνται; οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπερ-
 τὸν διδάσκαλον, κατ' ἐκτισμένον δὲ πᾶς ἐ-
 σαυρὸς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. τί δὲ βλέπεις τὸ
 κᾶρυξ τὸ ἐν ὀφθαλμῷ ἀδελφοῦ σου,
 πλὴν δὲ σοκοῦ πλὴν ἐν ὀφθαλμῷ σου
 κατανοεῖς; ἢ πᾶς δάσκαλος λέγει ὅτι ἀδελ-
 φῷ σου, ἀδελφε, ἀφίεθαι τὸ κᾶρυξ τὸ
 ἐν ὀφθαλμῷ

auditis. Diligite inimicos uestros, bñfa-
 cite his q uos oderūt. Bñdicite maledi-
 cētibus uobis, & orate p calumniātibus
 uos. Et q te pcutit in maxillā, pbe & al-
 terā, & ab eo q aufert tibi palliū etiā tu-
 nicā noli phibere. Omī aut petēti te tri-
 bue, & q aufert q̄ tua sunt ne repetas, &
 put uultis ut faciāt uobis hoies, & uos
 facite illis similiter. Et si diligitis eos qui
 uos diligūt, q̄ uobis ē gratia? Nā & pec-
 catores diligētes se diligūt. Et si bñfece-
 ritis his q uobis bñfaciūt, q̄ uobis ē gra-
 tia? Siquidē & pctōres hoc faciunt. Et si
 mutuū dederitis his aqbus speratis reci-
 pere, q̄ gratia est uobis? Nā & pctōres
 pctōribus fenerant, ut recipiāt æqualia.
 Verūtñ diligite inimicos uestros, bene-
 facite, & mutuū date, nihil inde speran-
 tes, & erit merces uestra multa, & eritis
 filij altissimi, quia ipse benign⁹ est erga
 ingratos & malos. Estote ergo miseri-
 cordes, sicut & pater uester misericors
 est. Nolite iudicare, & non iudicabimi-
 ni. Nolite condemnare, & non condem-
 nabimini. Dimittite, & dimittimini.
 Date, & dabitur uobis. Mensuram bo-
 nam & confertam & coagitatam & su-
 pereffluentem dabūt in sinum uestrū.
 Eadem quippe mensura qua mensi fue-
 ritis, remetietur uobis. Dicebat autem
 illis similitudinem. Nunquid potest cæ-
 cus cæcum ducere? Nonne ambo in fo-
 ueam cadunt? Non est discipulus su-
 per magistrum, perfectus autem omīs
 erit, si sit sicut magister eius. Quid autē
 uides festucam in oculo fratris tui, tra-
 bem autem quæ in oculo tuo est non
 consideras? Aut quomodo potes dice-
 re fratri tuo, frater, sine eijciam festucā
 M 2 quæ in

Qui pcutit i maxilla etc
 Oī petēti tribuere.

Mutuū date, nihil inde;

Misericordes esse.

Nō iudicāe, neq; cōdemāe.

Dimittē, et Dare.

Nō p̄t esse cecū ducē, Sili de

De festuca i oculo fr̄is.

... orare, & orate p...
 ... factus est...
 ... apostolos nomi-
 ... Petrum
 ... Bartholomæum
 ... Iacobum Alpha-
 ... uocatur zelus
 ... Iudam Iscariotam
 ... descendens cu-
 ... campo & turba
 ... multitudinis
 ... iudæa & iherusalē
 ... Tyro & Sidone, qui uen-
 ... eam, & sanarentur a
 ... a spiritibus
 ... sanabantur. Et omni-
 ... eum tangere, quia cum
 ... sanabat omnes. Et ip-
 ... in discipulos suos dice-
 ... peres, quia uestram
 ... qui esuritis nunc, q̄
 ... Beati qui fietis nunc, q̄
 ... eritis cum uos o-
 ... reparauerint uos, & c.
 ... eiecerint nomen u-
 ... nalam propter filium
 ... edete in illa die & c.
 ... merces uestra multa
 ... lum hæc enim faciam
 ... res eorum. Verum
 ... itibus qui habent
 ... tram. Vx uobis, quia
 ... a esuritis. Vx uobis,
 ... quia iugebitis & c.
 ... uiderint uobis omni-
 ... cundum hæc enim faciet
 ... patres eorū. Sed uobis

Cap. 6. 7.

Arbor nō bona facit fructus malos.

Quis audit sermōes meos cui sitis.

In Capernaō seruū Centurionis curat.

ἐν ὄφθαλμῷ σου. αὐτὸς τὸ ἐν ὄφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπω, ὑποκριτὰ, ἐκβαλλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου. καὶ τότε διαβλέψῃς ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν ὄφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. οὐ γὰρ ὄζει δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται. οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα. οὐδὲ ἐκ βλάτου τρυγῶσιν σαφυλίον. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ, προσφέρει τὸ ἀγαθόν. ὁ δὲ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ, προσφέρει τὸ πονηρόν. ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τοῦ καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. τί δ' ἐμε καλεῖτε κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ ἐγὼ λέγω. πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, καὶ ἀκούσῃ μου ἢ ἢ λόγων ἐπιποιῶ αὐτὸν, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ὄζει ὅμοιον. ὅμοιος ὄζει ἄνθρωπος οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθωκεν, καὶ ἐθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τῷ πέτρῳ, καὶ κλημύνας δὲ γενομένης, προσέειπεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἵσχυσεν σαλευθῆναι αὐτήν, τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τῷ πέτρῳ. ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, ὅμοιος ὄζει ἄνθρωπος οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τῷ γῆλι, χωρὶς θεμελίου, ἢ προσέειπεν ὁ ποταμὸς, καὶ ἐνείψεν ἐπείσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ἔρηγμα τοῦ οἰκίας ἐκείνης μέγα.

Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, ἐσῆλθεν εἰς καπερναοὺν. ἕκαστον γὰρ δέτινος δ' ὄλος κακῶς ἔχων, ἢ μίλλην τελωνία, ὃς ἦν αὐτῶ ἐν ἱμοί. ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἕρωτόν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δούλον αὐτοῦ. οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες, ὅτι ἄξιός ἐστιν ἡμεῖς παραίτησθαι τοῦτο. ἀγαπᾷ γὰρ τὸ

quod in oculo tuo est, ipse in oculo tuo trabem non uides? Hypocrita ecce primum trabem de oculo tuo, & tunc respicies, ut educas festucam quae est in oculo fratris tui. Non est enim arbor bona, quae facit fructum malum, neque arbor mala, faciens fructum bonum. Vnaquaeque enim arbor de fructu suo cognoscitur. Neque enim de spinis colligunt ficus, neque de rubo uindemiant uuam. Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum, & malus homo de malo thesauro cordis sui profert malum. Ex abundantia enim cordis loquitur os eius. Quid autem uocatis me domine domine, & non facitis quae dico? Omnis qui uenit ad me, & audit sermones meos, & facit eos, ostendam uobis cui similis sit. Similis est homini aedificanti domum, qui fodit in altum, & posuit fundamentum super petram. In inundatione autem facta, illi sum est flumen domui illi, & non potuit eam mouere. Fundata enim erat super petram. Qui autem audit & non facit, similis est homini aedificanti domum suam super terram, sine fundamento, in quam illisus est fluuius, & continuo cecidit, & facta est ruina domus illius magna.

Cum autem impleisset omnia uerba VII sua in aures plebis, intrauit Capernaum. Centurionis autem cuiusdam seruus male habens erat moriturus, qui illi erat preciosus. Cum audisset autem de Iesu, misit ad eum seniores Iudaeorum, rogans eum ut ueniret & saluaret seruum eius. At illi cum uenissent ad Iesum rogabant eum sollicitate, dicentes, dignus est, ut hoc illi prestes. Diligit enim gentem

ἔδυν ἡμῶν ἐπὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ὡκο
 δόμῳ ἡμῶν. ὁ δὲ ἸΗΣΟΥΣ ἐπορεύετο σὺν
 αὐτοῖς, ἡδὴ δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντο
 ἀπὸ τοῦ δικίου. ἔπειμα φέρει πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκα
 τὸνταρχος φίλους λέγων αὐτῷ. κύριε μὴ
 σκύνῃ σου, ὅτι γὰρ ἐμὶ ἰκανῶς, ἵνα ὑπὸ τῶν
 σέγγλων μου ἐσέλθῃς. διὸ οὐδὲ ἐμ' αὐτὸν ἡξί
 ωσα πρὸς σε ἐλθεῖν, ἀλλὰ εἶπε λόγῳ, καὶ ἴα
 ρήσεται ὁ πᾶσιμον. καὶ γὰρ ἐγὼ ἀνθρώπος
 εἰμι ὑπὲρ ἄλλων, ἔχω ὑπὲρ
 αὐτῶν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθη
 τι καὶ πορεύεται. καὶ ἄλλοι ἔρχον καὶ ἔρχε
 ται, καὶ τῷ δούλῳ μου ποίησον τοῦτο καὶ
 ποιῆ. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἸΗΣΟΥΣ, ἐθαύμα
 σεν αὐτὸν. καὶ στραφείς τῷ ἀκολουθῶντι αὐ
 τῷ ὄχλῳ εἶπε, λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ ἰσ
 ραὴλ τοσαύτῳ πῶσιμον ἔυρον, καὶ ὑποστρέ
 ψαυτες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, ἔυρον
 τὸν δουλοῦντα δούλῳ ἡμῶν. καὶ ἐγέν
 ητο ἐν τῷ ἔθῳ ἐπορεύετο εἰς πόλιν κα
 λουμένην ναῦμ, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ ἰκανοί, καὶ ὄχλος πολλός,
 ὡς δὲ ἠγγίσειεν τῇ πόλιν, καὶ ἰδοὺ
 ἄνεμος ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ἰδοὺ αὐτῶν ὁ
 πῶσιμον ἰκανὸς σὺν αὐτῇ, καὶ ἰδὼν αὐτῶν ὁ
 κύριος ἔπαυσα γινώσκων ἐπ' αὐτῶν, καὶ εἶπε αὐ
 τῇ. μὴ κλαῖε, καὶ προσελθὼν, ἤψατο τοῖς
 ἄνω, οἱ δὲ βασάζοντες ἔκστατον, καὶ εἶπε. νεα
 νίσκε σὺν λέγω, ἐγένθη, καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νε
 κρός, καὶ ἤρξατο λαλεῖν καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τῆ
 μικτρί αὐτοῦ. ἔλαβεν δὲ πάντας καὶ
 ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες, ὅτι προφήτης
 μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέ
 ψατο ὁ θεὸς τὸν λαόν αὐτῶν. καὶ ἔζηθεν ὁ λό
 γος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, ἐν
 ἧν πάση τῇ περὶ χόρῳ, ἐν ἀπὸ γαλακίαν ἰωάν
 νη οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων, καὶ
 προσκαλεσά

gentem nostram, & synagogā ipse adi
 ficauit nobis. Iesus autē ibat cum illis. Et
 cum iam nō longe esset a domo, misit
 ad eū centurio amicos dicens ei. Domi
 ne, noli uexari. Non enim sum dignus,
 ut sub tectū meū intres, propter quod
 & meipsum nō sum dignū arbitratus,
 ut uenirem ad te, sed dic uerbo, & sana
 bitur puer meus. Nā & ego homo sum
 sub potestate constitutus, habens sub
 me milites, & dico huic uade & uadit, &
 alio ueni & uenit, & seruo meo fac hoc,
 & facit. Auditis autē his Iesus miratus
 est eum, & conuersus sequenti se turbæ
 dixit. Dico uobis, nec in Israel tantam
 fidem inueni. Et reuersi qui missi fuerāt
 in domum inuenerunt seruum qui lan
 guerat sanum. Et factum est deinceps
 ibat in ciuitatem, quæ uocatur Naym,
 & ibant cum eo discipuli eius multi,
 & turba copiosa. Cum autem appro
 pinquaret portæ ciuitatis, ecce defun
 ctus efferbatur filius unicus matris
 suæ. Et hæc uidua erat, & turba ciuita
 tis multa cum illa. Quam cum uidisset
 dominus, misericordīa motus super eā
 dixit illi. Noli flere. Et accessit & tetigit
 loculum. Hi autem qui portabant ste
 terunt. Et ait. Adolescens, tibi dico sur
 ge. Et resedit qui erat mortuus, & cœ
 pit loqui, & dedit illum matri suæ. Ac
 cepit autem omnes timor, & glorifica
 bant deum, dicentes. Propheta ma
 gnus surrexit in nobis, & deus uisita
 uit plebem suam. Et exiit hic sermo in
 uniuersam Iudæam de eo, & omnem
 circa regionem. Et nunciauerunt Io
 anni discipuli eius de his omnibus. Et

*Ante portā ciuitatis Na
 ym filius uidue susci
 tat a morte.*

M 3 cōuocauit

Cap. 7.
Johes bapt^{ta} misit ad
Iesum, Tu es q̄ uenturus,

προσκαλεσάμενος δύο ἄνδρες τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ ἰωάννης, ἐπέμψεν πρὸς τὸν ἸΗΣΟΥΣ λέ-
γων. σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἄλλον προσδο-
κῶμεν; παραγερόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄν-
δρες, εἶπορ. ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν
ἡμᾶς πρὸς σε, λέγων. σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος,
ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ
ἐδοξάσθησεν πολλοῖς ἀπὸ νόσων, καὶ μακί-
γων, Ἐπιθυμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς
πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπεσθαι. καὶ ἀπο-
κριθεὶς ὁ ἸΗΣΟΥΣ εἶπερ αὐτοῖς, πορθύνετε
ἀπαργίλατ^ε ἰωάννης, ἀεὶ δεῖτε Ἐκδόσατ^ε, ὅτι
τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν,
λεπτοὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ
ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται, καὶ μακά-
ριστός ἐστι, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Αἰ-
τιολοῦντων δὲ τῶν ἀγγέλων ἰωάννου, ἤρξατο
λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ ἰωάννου. τί
ζητεῖτε κλύθετε εἰς τὴν ἐρημον δεῦρασθαι; καὶ
λαμῶν ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ζη-
τεῖτε κλύθετε ἰδῆμ; ἀνθρώπων ἐν μαλακοῖς ἱμα-
τίοις ἢ μαριεσμῶν; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματίσιν ἐν
δόξῃ, καὶ ἐν φῶν ὑπάρχοντες, ἐν τῇ βασιλεί-
ᾳ εἰσιν. ἀλλὰ τί ζητεῖτε κλύθετε ἰδῆμ; προφή-
την; καὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προ-
φήτου. οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται. ἰδοὺ
ἐγὼ ἀπέλλω τὸ ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου
σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἐμπρο-
σθέν σου. λέγω ὑμῖν. μείζων ἐν γεννητοῖς
γυναικῶν προφήτης ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ,
οὐδεὶς ὄστι. οὐδὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ὄστι. καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν δε-
όν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα ἰωάννου. οἱ ἡ-
φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θε-
οῦ ἠθέτησαν ἐς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτισθέντες
ὑπὸ αὐτοῦ. εἶπερ δὲ ὁ κύριος. τί νὺν ὁμοι-
ώσω τοὺς ἀνθρώπους ἐν γενεᾷ ταύτῃ,
Ἐτίνι

conuocauit duos de discipulis suis Ioh-
annes, & misit ad Iesum dicens. Tu es
qui uenturus es, an alium expectamus?
Cum autem uenissent ad eum uiri, di-
xerunt. Ioannes baptista misit nos ad
te dicens. Tu es qui uenturus es an ali-
um expectamus? In ipsa autem hora
multos curauit a languoribus & pla-
gis, & spiritibus malis, & cæcis multis
donauit uisum. Et respondens dixit il-
lis, Euntes renuntiate Ioanni quæ uidi-
stis & audistis, quia cæci uident, claudi
ambulant, leprosi mundantur, surdi
audiunt, mortui resurgunt, pauperes
euangelizantur, & beatus est quicumq;
non fuerit scandalizatus in me. Et cum
discessissent nunciij Ioannis, cœpit de
Ioanne dicere ad turbas. Quid existis
in desertum uidere? Arundinem uen-
to agitatam? Sed quid existis uidere?
Hominem mollibus uestimentis in-
dutum? Ecce qui in ueste preciosa sunt
& delitijs, in aulis Regum sunt. Sed
quid existis uidere? Prophetam? Uti-
q; dico uobis, & plusq; prophetam.
Hic est de quo scriptum est. Ecce mit-
to angelum meum ante faciem tuam,
qui præparabit uiam tuam ante te. Di-
co enim uobis. Maior inter natos mu-
lierum propheta Ioanne baptista nei-
mo est. Qui autem minor est in regno
dei, maior est illo. Et omnis populus
audiens & publicani iustificauerunt de-
um, baptizati baptismo Ioannis. Pha-
risæi autem & legisperiti consilium dei
spreuerunt in semetipsos, non bapti-
zati ab eo. Ait autem dñs, Cui ergo si
miles dicam hoies generationis huius,
& cui

phⁱ et publicani iustificati
uerunt deū: pharisei et le-
gisperiti consilium dei spre-
uerunt,

καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; ὅμοιοί εἰσὶν παδίοις
 τῆς ἐν ἀγορᾷ καθημένοισι, καὶ προσφωνοῦ-
 σὶν ἀλλήλοις καὶ λέγουσιν. ἠυχήσαμεν ἡμῖν
 καὶ οὐκ ὤρεξασαοθε, ἐθελήσασαμεν ἡμῖν, καὶ
 οὐκ ἐκλαύσατε. ἐλήλυθε γὰρ ἰωάννης ὁ βα-
 πτίστας, μή τε ἄρτον ἐδίδωμεν, μή τε οἶνον πίνωμεν,
 καὶ λέγετε δαμόνιον ἔχων. ἐλήλυθε ὁ ἦθε-
 τος ἀνθρώπου ἐδίδωμεν καὶ πίνωμεν, καὶ λέγετε.
 Ἰδοὺ ἀνθρώπου φάγος καὶ οἶνοπότης, τε-
 λωνῶν φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν, καὶ ἐδικαι-
 ῶσθαι ἡ σοφία, ἀπὸ τῆν τέκνων αὐτοῦ. ἡρώτα δὲ
 τῆς αὐτοῦ τῶν φαρισαίων, ἵνα φάγη μετ'
 αὐτοῦ, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν του-
 φαρισαίου ἀνεκλίθη. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐν τῆ πό-
 λει ἥτις ἦν ἀμαρτωλὸς, ἐπιγνοῦσα, ὅτι ἀνά-
 κηται ἐν τῆ οἰκίᾳ τῆ φαρισαίου, κομίσασα ἀλά-
 βατρον μύρων, καὶ βάστα πρὸς τοὺς πόδας
 αὐτοῦ ἐπίσω κλαίουσα, καὶ ἔλατ βρέχην τοὺς πόδας
 αὐτοῦ τῆς δάκρυσι, καὶ ταῖς δακτύλοις κεφα-
 λῆς αὐτοῦ ἐξέμασεν, καὶ κατεδίλη τοὺς πό-
 δας αὐτοῦ, καὶ ἔλατ μύρων. ἰδὼν δὲ ὁ
 φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν, εἶπερ ἐν ἑαυ-
 τῷ λέγων. οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν
 ἄρτι, τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἀπέται αὐτῷ,
 ὅτι ἀμαρτωλὸς ὄντι. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰη-
 σοῦς, εἶπερ πρὸς αὐτὸν. σίμων ἔχω σοι τι
 ἐπιφύμι, ὃ δὲ φησὶ, διδάσκαλε εἰπέ. Δύο ἔχω
 φηλέται ἡσάμ δανειῆ ἑνὶ, ὃ εἰς ὄφλην δε-
 νάρια πεντακόσια, ὃ δὲ ἕτερον πεντήκοντα,
 μή ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦμαι, ἀμφοτέ-
 ροις ἐχαρίσατο. τίς ὄω αὐτῶν εἰπέ πλεον
 αὐτῶν ἀγαπήσει; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ σίμων εἶ-
 περ. ὑπολαμβάνω, ὅτι ὡ τὸ πλεον ἐχαρίσα-
 το. ὃ δὲ εἶπερ αὐτῶν. ὁρῶν ἐκρίνας, καὶ στρα-
 φεὶς πρὸς τὴν γυναικα, καὶ σίμωνι ἔφη. βλέ-
 πεις ταύτην τῆ γυναικα; εἰ τῆλθὸν σου εἰς τὴν
 οἰκίαν. ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας,
 αὐτὴ ὅ τῆς δάκρυσι ἐβρέξεν μου τοὺς πόδας,
 καὶ ταῖς

& cui similes sunt? Similes sunt pueris
 sedentibus in foro, & loquentibus ad
 inuicem & dicentibus. Cantauimus uo-
 bis tibijs, & nō saltastis, lamentauimus
 & nō plorastis. Venit em̄ Ioannes ba-
 ptista necq; māducans panem, neq; bi-
 bens uinum, & dicitis. Dæmonium ha-
 bet. Venit filius hominis manducans
 & bibens, & dicitis. Ecce homo deuora-
 tor, & bibens uinum, amicus publicano-
 rum & peccatorum. Et iustificata est sa-
 pientia a filijs suis. Rogabat autem
 illum quidam de pharisæis, ut mandu-
 caret secum. Et ingressus domum pha-
 risæi discubuit. Et ecce mulier quæ erat
 in ciuitate peccatrix, ut cognouit q; Je-
 sus accubuit in domo pharisæi, attulit
 alabastrū unguētī, & stans secus pedes
 ei⁹ a tergo, flets lachrymis cœpit rigare
 pedes eius, & capillis capitis sui exterge-
 bat, & deosculabat pedes ei⁹ & unguē-
 to ungebat. Videns autem pharisæus
 qui uocauerat eum, ait intra se dicens.
 Hic si esset propheta sciret utiq; quæ &
 qualis est mulier quæ tāgit eū, quia pec-
 catrix est. Et rñdens Iesus dixit ad illū.
 Simō, habeo tibi aliquid dicere. At ille
 ait. Magister, dic. Duo debitores erant
 cuidā feneratori, un⁹ debebat denarios
 quingētos, & alius quinquaginta. Nō habē-
 bus illis unde redderēt, donauit utrisq;.
 Hox igit. dic uter eū pl⁹ diliget? Rñdēs
 Simon dixit. Existimo, quod is cui pl⁹
 donauit. At ille dixit ei. Recte iudicasti
 Et cōuersus ad mulierem, dixit Simonī
 Vides hāc mulierem? Intraui in domū
 tuā, aquā pedibus meis nō dedisti. hæc
 autem lachrymis rigauit pedes meos,
 M. 4 & capillis

οἱβγ.
 In domo pharisæi mulier
 peccatrix lachrymis pedes
 lauat Jesu discubetis

*Jesus pharisæo illi Simōni
 leproso μὲν μὲν ἀτι ἐνδξ.*

cauidos de discipulis
 ad Iesum dicens. Tu
 an alium expectam
 ad eum ueni
 Iohannes baptista misit nos
 Tu quæ uenturus es an
 ecclesiam? In ipsa autem hu-
 manitate a linguoribus & pu-
 ribus meis, & cæcis multi-
 sum. Et respondens dixit ad
 eum. Ioanni quæ uidi-
 stis, quia cæci uident, clau-
 di, leprosi mundantur, sui-
 moti reuertunt, pauperes
 annuntiant. & beatus est qui
 scandalizans in me. Et ce-
 rit nunciū Ioannis, capere
 re ad turbas. Quid exi-
 uidere? Arandem uen-
 Sed quid exiit uidere?
 ollibus uestimentis in-
 qui in ueste preciosa sunt
 nalis Regum sunt. Se-
 dere? Prophetam? Vi-
 & pharisæi prophetam
 no scriptum est. Ecce
 meum ante faciem
 abi uiam tuam ante-
 bis. Maior inter nuntios
 pheta Ioanne bap-
 ti autem minor est
 est illo. Et omnis
 publicani iustificati
 izati baptismo Ioan-
 nem & legis periti conu-
 unt in semetipsis, mo-
 co. Aut autem dis. Cur
 licam hoies quæ

Cap. 7. 8.

καὶ ταῖς θριξίν φη κεφαλῆς αὐτῆς θξέμα-
 ξερ, θίλημά μοι οὐκ ἔδωκας, αὐτῆ δὲ ἀφ ἧς
 εἰσῆλθον, οὐ διέλαπερ καταθιλοῦσά μου
 τοὺς πόδας, ἐλαίω πλὴν κεφαλῶν μου οὐκ ἦ
 λαψας, αὐτῆ δὲ, μύρω ἠλαψέμεν τοὺς πόδας,
 οὐ χάριμ λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρ-
 τία αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολὺ.
 ὧ δὲ ὀλίγομ ἀφίεται, ὀλίγομ ἀγαπᾷ. εἶ-
 περ δὲ αὐτῆ ἀφέωνται σου αἱ ἁμαρτία. καὶ
 ἤρξαντο οἱ σωσανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυ-
 τοῖς, τίς οὗτος ὅστις οὕτως καὶ ἁμαρτίας ἀφί-
 σιμ; εἶπερ δὲ πρὸς πλὴν γυναικα. ἡ πίστις
 σου σέσωκέμ σε, πορεύου εἰς ἑρμούω.

καὶ ἐγγύετο ἐν τῷ καθέξῃ, καὶ αὐτὸς

διώδθην κατὰ πόλιν θ νόμιμ κηρύσσωμ,
 καὶ ἐναγγελίζόμεν πλὴν βασίλειαν τοῦ
 θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναι-
 κες ἑνὲς αἱ ἦσαν τεθροραπθνυμῶν ἀπὸ πνθν/
 μάτων πονηρῶν καὶ ἀδινεῶν, μαρία ἡ κα-
 λουμῆν μαγδαλινῆ, ἀφ ἧς δαυμόνια ἐπῆ
 θξελθλῦθη, καὶ ἰωάννα γυνὴ χουζᾶ, ἐπιτρο-
 που ἡρώδου, καὶ σουσάννα καὶ ἕτεροι πολ-
 λαί, αἱ ἑνὲς δικόνοου αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπὸ
 χόντων αὐτῶν. σωθῶντθ δὲ ὄχλου πολ-
 λοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορθομῶν.
 πρὸς αὐτόμ, εἶπερ διὰ παρὰβολῆς.

ἐξῆλθεν ὁ ἀείρωμ τοῦ ἀπῆραι τὸμ ἀόρορ
 αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ ἀείρωμ αὐτόμ, ὁ μὲν ἐπε-
 σεμ παρὰ πλὴν ὁ δὲ καὶ κατεπατήθη, καὶ
 τὰ πετφνὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεμ αὐτό.
 καὶ ἕτερον ἐπεσεμ ἐπὶ πλὴν πέτραμ καὶ φυ-
 ἐρ θξηρᾶνθθ διὰ τὸ μὴ ἔχειμ ἰκμάδα. καὶ εἶ-
 τερον ἐπεσεμ ἐν μέσθ τῶν ἀκανθῶν, θ συμ-
 φυῆσαι αἱ ἀκανθα ἀπέπνιξαν αὐτό. καὶ
 ἕτερον ἐπεσεμ ἐπὶ πλὴν γλῶ πλὴν ἀγαθῶν,
 καὶ φυῆρ, ἐποίησεμ καρπὸμ ἑκατονταπλα-
 σίονα. ταῦτα λέγωμ ἐφῶνα, ὁ ἔχωμ ὄτα
 ἀκούεμ ἀκουέτω, ἐκκρώτωμ δὲ αὐτόμ
 μαθηταί

& capillis capitis sui terfit. Osculū mihi
 nō dedisti, hæc autē ex quo intraui non
 cessauit deosculari pedes meos. Oleo
 caput meū non unxisti, hæc autem un-
 guento unxit pedes meos. Propter qđ
 dico tibi. Remittūtur peccata eius mul-
 ta, quoniam dilexit multum. Cui autē
 minus dimittitur minus diligit. Dixit
 autem ad illam. Remittūtur tibi pecca-
 ta. Et cœperunt qui simul accumbebāt
 dicere inter se. Quis est hic, qui etiam
 peccata dimittit? Dixit autem ad mu-
 lierem. Fides tua te saluam fecit. Vade
 in pace.

Et factum est deinceps & ipse iter
 faciebat per ciuitates & castella prædi-
 cans & euangelizans regnum dei, &
 duodecim cum illo, & mulieres aliquæ
 quæ erant sanatæ a spiritibus malignis
 & infirmitatibus, Maria quæ uocatur
 Magdalene, de qua septem dæmonia
 exierant, & Ioanna uxor Chuze pro-
 curatoris Herodis, & Susanna, & aliæ
 multæ, quæ ministrabant ei de faculta-
 tibus suis. Cum autem turba plurima
 conueniret, & e singulis ciuitatibus p-
 perarent ad eum, dixit per similitudi-
 nem. Exiit q̄ seminat seminare semen
 suum. Et dum seminat, aliud cecidit
 secus uiam, & conculcatum est, & uolu-
 cres cœli comederunt illud. Et aliud ce-
 cidit super petram, & natum aruit quia
 non habebat humorem. Et aliud ceci-
 dit inter spinas, & simul exorta spinæ
 suffocauerunt illud. Et aliud cecidit in
 terrā bonā, & ortū fecit fructū cētuplū.
 Hæc dicēs clamabat. Qui habet aures
 audiēdi audiat. Interrogabāt autē eum
 discipuli

In iohanne sequentibus se uir-
 ac mulieribus dicit para-
 bolā seminantis.

VIII

*Discipul parabola se-
minat/ exponit.*

οι μαθηται αυτου λεγοντες, τις ειν η παρα-
βολη αυτη, ο δε ειπερ, υμιν δεδοται γνωσιναι
τα μυστηρια φη βασιλειας του θεου, τοις δε
λοιποις εν παραβολαις, ινα βλέποντες μη
βλέπωσι, η εν ακούοντες μη σωθωσιμ. εστιν
δε αυτη η παραβολη, ο σωζορ ο ζιμ ο λόγος
του θεου. οι δε παρα πτω ο δ δ ορ εισιμ, οι ακού-
οντες, εϊτα ερχεται ο διάβολος, η εν αζι τ η μ
λόγος απ φη καρδιας αυτωμ, ινα μη πισεύ-
σαντες σωθωσιμ, οι δε επί φη πέτρας, οι οτ
αμ ακούσωσιμ μετὰ χαράς, δεχοντα τ ορ
λόγος, η εν δυτοι εζιζαμ οκ έχουσιμ, οι προς
καρδρ πισεύουσιμ, κα εν καρδρ παρασμοδ
αθίσαντα. το δε εις τας ακάνθας πεσομ,
δυτοι εισιμ οι ακούοντες, η εν υπ μριμνωμ
κα πλούτου, η εν ηδονωμ του βίου πορθοί
μυμοι συμπνίγοντα, η εν ου τελεσφορζιμ.
το δε εν η καλη γη, δυτοι εισιμ οι ινεσ εν η
δία καλη η εν αγαθη ακούσωτες τ ορ λόγος
κατέχουσιμ κα καρποφορουσιμ εν υπο-
μονη. ουδεις δε λυχιμορ αφας καλν η φ αυ-
τορ σκηνε, η υποκάτω κλινησ τίθησιμ, αλλ
επί πτω λυχίαν επιτίθησιμ, ινα οι εισπορθο
ορμιοι βλέπωσιμ τ ο φως, ου γάρ ζιμ η εν
η εν ο ου φωρορμ γενήσεται. ου δε από κρη-
φορ, ο ου γνωθήσεται, κα εις φωρορμ ελ-
θη. βλέπετε δω πώς ακθετε. δε γαρ εαρ έχη
δοθήσεται αυτω. κα ος εαρ μη έχη, κα ο
δοκεί έχη, αρθήσεται απ αυτω. παραρρουν-
το δε προς αυτομ η μητηρ, κα οι αδελφοι
αυτου, κα οκ εδρωατο σωτυχεμ αυτω
δία τ ορ οχλομ. η εν απηγγέλλη αυτω. η
μητηρ σου κα οι αδελφοι σε εσηκασιμ
εξω ιδεμ σε θελοντες, α δε αποκριθεις ει-
περ προς αυρυς, μητηρ μου η εν αδελφοι
μου δυτοι εισιμ, οι τ ορ λόγος του θεου αι-
κούοντες η εν ποιοώτες. κα ιγγετο εν
μια η εν η μωρ. η εν αυτος ανέβη εις πλο-
ορ, κα οι μαθηται αυτου, κα ειπερ προς
αυτους,

discipuli eius, dicētes, q̄ esset hæc para-
bola. At ipse dixit. Vobis datum est
nosse mysteria regni dei, cæteris autem
in parabolis, ut uidentes non uideant,
& audientes nō intelligant. Est autem
hæc parabola. Semen est uerbum dei.
Qui autem secus uiam, hi sunt qui au-
diunt, deinde uenit diabolus, & tollit
uerbum de corde eorum, ne credentes
salui fiant. Nam qui supra petram, qui
cum audierint, cum gaudio suscipiunt
uerbum. Et hi radices nō habent, qui
ad tempus credunt, & in tempore ten-
tationis recedunt. Quod autem in spi-
nas cecidit, hi sunt qui audierunt, & a
sollitudinibus & diuitijs & uoluptati-
bus uitæ euntes suffocantur, & non re-
ferunt fructum. Quod autem in bonā
terram, hi sunt qui in corde honesto &
bono audiētes uerbum retinent, & fru-
ctum afferunt in patientia. Nemo au-
tem lucernam accēdens operit eam ua-
se, aut subter lectum ponit, sed super
candelabrū ponit, ut intrantes uideāt
lumen. Non est enim occultum quod
nō manifestetur, nec absconditum quod
nō cognoscat & in ppatulū ueniat. Vi-
dete ergo quomodo audiatis. Quisq̄s
enim habet dabitur illi, & quicumq̄ nō
habet, etiam quod putat se habere au-
feretur ab illo. Venerunt autem ad il-
lum mater & fratres eius, & non pote-
rant adire eū præ turba. Et nūciatū est
illi. Mater tua & fratres tui stant foris,
uolētes te uidere. Qui rñdens dixit ad
eos. Mater mea & fratres mei hi sunt, q̄
uerbū dei audiunt, & faciunt. Factum
est autem in una dierū, & ipse ascendit
in nauiculam, & discipuli eius, & ait ad
illos.

Lucerna sup candelabr

*Nihil occultu qd nō reue-
let.*

Habeti dabitur.

De matre et fratrib eius q̄ sic.

*Vt nauigas tepostatez
sedauit.*

Cap. 8.

αυτοῦς. Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης
καὶ ἀνήχθησαν. ῥητόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνω-
σεν, καὶ κατέβη λαλάει ἀνέμω εἰς πλὴν λίμ-
νῶν, καὶ σινεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνουσαν
προσελθόντες δὲ δὴ γερὰ αὐτὸν, λέγοντες.
Επιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ ἐγο-
ρῶντος ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδω-
νι τοῦ ὕδατος, καὶ ἐπαύσατο, καὶ ἤσυχον ἦν
λαλῶν. ἔπειτα δὲ αὐτοῖς, ποῦ ὄσιν ἢ πῶς ἔσονται
φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς
ἀλλήλους, τίς ἄρα οὗτος ὄσιν; ὅτι καὶ τοῖς
ἀνέμοις ἐπιτάσσα καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπα-
κούουσιν αὐτῷ; καὶ κατέπλευσαν εἰς πλὴν
χώραν τῆν γαδαρῶν, ἣτις ὄσιν ἀντίπερα
τῆς γαλιλαίας, ἤλθον δὲ τὸ αὐτοῦ ἐπὶ
πλὴν γῆν, ὑπώπτεσεν αὐτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς
πόλεως, ὃς ἔειπεν δαμόνια ἐκ χρόνων ἰκα-
νῶν, καὶ ἰμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο. καὶ ἦν
δικία οὐκ ἔμμεν, ἀλλ' ἦν τοῖς μνήμασιν.
ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνακράξας προσ-
έπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῆ μεγάλης ἔειπεν. τί
ἐμοὶ καὶ σοὶ Ἰησοῦ ἢ ἐπὶ τοῦ θεοῦ ὑψίστου; δέο
μαίσου μή με βασανίσῃς. πρὸς ἡγελεμ γὰρ
τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτω ἤλθεν ἀπὸ
τοῦ ἀνθρώπου, πολλοῖς γὰρ χρόνοις σινη-
σάνκει αὐτόν, καὶ ἐδεδύματο ἀλύσειν, καὶ
πέδαις φυλασόμην, ἢ δὴ ἀρξήσων τὰ
δεσμὰ, ἠλαύνετο ὑπὲρ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς
ἐρήμους. ἐπερώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέ-
γων. τί σοὶ ὄσιν ὄνομα; ὁ δὲ ἔειπεν λεγέω,
ὅτι δαμόνια πολλὰ ἐισήλθον εἰς αὐτόν.
καὶ παρεκάλει αὐτόν, ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐ-
τοῖς εἰς πλὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. ἢ δὲ ἐκεῖ
ἀγέλη χοίρων ἰκανῶν βοσκομῶν ἦν τῷ
ὄρει. καὶ παρεκάλει αὐτόν, ἵνα ἐπιτρέ-
ψῃ αὐτοῖς, εἰς ἐκείνους ἐσελθεῖν, καὶ ἐ-
πέτρεψεν αὐτοῖς. ἤλθον δὲ τὰ δα-
μόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἐισήλθον εἰς
τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κα-
τὰ τὸν

In terra Gadarenorum
ex demonia legionis
expellit:

Legiones illas porcos mittit

illos. Transfretemus trans stagnum.
Et ascenderunt. Et nauigantibus illis,
obdormiuit, & descendit procella uen-
ti in stagnum, & complebantur & peri-
ditabantur. Ascendentes autem suscita-
uerunt eum dicentes. Præceptor præce-
ptor, perimus. At ille surgens, increpa-
uit uentum & tempestatem aquæ, &
cessauit, & facta est tranquillitas. Dixit
autem illis. Vbi est fides uestra? Ti-
mentes aut mirati sunt inter se, dicentes,
Quis putas hic est? Quia & uentis &
mari imperat, & obediunt ei? Et nau-
gauerunt ad regionem gadafenorum,
quæ est contra Galilæam. Et cum de
nauis egressus esset ad terram, occurrit
illi uir quidam e ciuitate, qui habebat dæ-
monium iam temporibus multis, & ue-
stimento non induebatur, neq; in do-
mo manebat, sed in monumentis. Is ut
uidit Iesum, & exclamans prociuit ante
illum, & uoce magna dixit. Quid mihi
rei tecum est Iesu fili dei altissimi? Ob-
secro te, ne me torqueas. Præcipiebat
enim spiritui imundo, ut exiret ab ho-
mine. Multis enim temporibus arrip-
iebat illum, & uinciebatur cathenis &
compedibus custoditus, & ruptis uin-
culis agebatur a dæmonio in deserta.
Interrogauit autem illum Iesus dicens.
Quod tibi nomen est? At ille dixit. Le-
gio, Quia intrauerunt dæmonia mul-
ta in eum. Et rogauerunt illum, ne im-
peraret illis ut in abyssum irent. Erat
autem ibi grex porcorum multorum
pascentiū in monte, & rogabant eum, ut
pmitteret sibi in illos ingredi. Et permisit
illis. Exierunt ergo dæmonia ab hoie, &
intrauerunt in porcos, & impetu abiit grex
per preceptum

EVANGELIUM

τὰ τῶν κριμνοῦντων πλὴν λίμνῳ, καὶ ἀπει-
 πνίγη. ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγενη-
 μένον ἔφυγον, καὶ ἀπήγαγον εἰς πλὴν πό-
 λιμ καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ
 γεγονός, ἔβηθον πρὸς τὸν ἸΗΣΟΥΝ, καὶ ἐν-
 ρον καθήμενον πρὸς ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαι-
 μόνια ἐξεκλήθησαν, ἱματισμένον καὶ σφραγισ-
 τα παρὰ τῆς πόδας τοῦ ἸΗΣΟΥ, καὶ ἐφοβή-
 θησαν. ἀπήγαγον δὲ αὐτοῖς, καὶ οἱ ἰδόντες
 πῶς ἐσώθη ὁ δαίμονιόθεν, καὶ ἠρώτησαν αὐ-
 τὸν ἅπαν τὸ πλῆθος ἐν περὶ χῶρον ἧν γα-
 ραζωῶν, ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβος με-
 γάλων σωείχοντο. αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖ-
 ον ὑπέσχετο. ἐδέετο γὰρ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ, ἀφ'
 οὗ ἐξεκλήθη τὰ δαίμονια εἶναι σὺν αὐτῷ.
 ἀπέλυσε ἢ αὐτὸν ὁ ἸΗΣΟΥΣ, λέγων. ὑπέσχε-
 σαι εἰς τὸ δικόν σου, ἔδικον ὅσα ἐποίησέν
 σοι ὁ θεός, καὶ ἀπῆλθεν καθ' ὅλην πλὴν πόλιν
 κηρύσσων, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἸΗΣΟΥΣ. ἐγέ-
 νετο ἢ ἐν τῷ ὑποσχεθῆαι τὸν ἸΗΣΟΥΝ, ἀπει-
 δεῖσεν αὐτὸν ὁ ὄχλος, ἦσαν γὰρ πάντες πρὸς
 δοκῶντες αὐτόν, καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ὄνο-
 μα ἰάκωβ, ἔαυτὸς ἄρχων ἐν σωμαγωγῆς
 ὑπῆρχεν, ἔπεισεν ἢ τῆς πόδας τοῦ ἸΗ-
 ΣΟΥ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν δικόν
 αὐτοῦ, ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς
 ἑτῶν δώδεκα, καὶ αὐτὴ ἀπέθνηκεν. ἐν δὲ
 τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι σὺν ἐπινοίᾳ
 αὐτῷ, καὶ γυνὴ ἡ ὄνομα ἐν ἑνὶ αἵματι ἀπὸ
 ἑτῶν δώδεκα, ἥτις εἰς ἰατροὺς προσαναλώσα-
 σα ὅλον τὸν βίον, οὐκ ἔχουσα ὑπὸ σκεπῆθε
 ραπθιδιῶναι, προσελθοῦσα δὲ ὀπίσθην, ἤφα-
 το τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ
 παραχρῆμα ἔσηκ ἑνὴν τῶν αἱματιῶν αὐ-
 τοῦ, καὶ εἶπε ὁ ἸΗΣΟΥΣ. τίς ὁ ἀφάμηνός
 μου; ἀρνομένων δὲ πάντων, εἶπε ὁ πέτρος
 καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι σὺν ἐπι-
 σίρσει καὶ ἀποδίδουσίμ, ἔλεγε, τίς ὁ ἀφά-
 μηνός μου; ὁ δὲ ἸΗΣΟΥΣ εἶπε. ἠφατό μου
 τίς.

per preceps in stagnū, & suffocat⁹ est.
 Quod ut uiderūt factū ἢ qui pascebāt
 fugerunt, & nunciauerunt in ciuitatem
 & in uillas. Exierūt aūt ut uiderēt qd' fa-
 ctum est, & uenerunt ad Iesum, & inue-
 nerunt hominem sedentem a quo dæ-
 monia exierant uestitum, ac sana men-
 te ad pedes Iesu, & timuerunt. Nuncia-
 uerūt aūt illis & qui uiderāt quomodo
 sanus fact⁹ esset is q agitabat a dæmo-
 nio. Et rogauerūt illū oīs multitudo ga-
 razenorum, ut discederet ab ipsis, quia
 magno timore tenebāt. Ipse aūt cōscē-
 sa nauī reuersus est. Rogauerat enī illū
 uir a quo dæmonia exierant, ut cū eo
 esset. Dimisit aūt eū Iesus dicens. Redi
 in domū tuā, & narra quāta tibi fecerit
 deus. Et abiit per uniuersam ciuitatē,
 prædicans quanta sibi fecisset Iesus. *De filia Jairi archisyna-*
 ctum est autem cum rediret Iesus, exce-
 pit illum turba. Erant em̄ omnes expe-
 ctantes eum. Et ecce uenit uir cui nomē
 Jairus, & ipse princeps synagogæ erat,
 & cecidit ad pedes Iesu, rogans eum ut
 intraret in domum suam, quia unica
 filia erat ei fere annorum duodecim, &
 hæc mortua erat. Dum iret autem, & a
 turbis comprimebatur. *Mulierē emorroissā a*
 erat in fluxu sanguinis ab annis duo-
 decim, quæ in medicos impende-
 rat omnem substantiam, nec ab ul-
 lo potuit curari, accessit retro & teti-
 git fimbriam uestimenti eius, & con-
 festim stetit fluxus sanguinis eius. Et
 ait Iesus. Quis est qui me tetigit? Ne-
 gantibus aūt omnibus, dixit Petrus &
 qui cum illo erant. Præceptor, turbæ te
 premunt & affligunt, & dicis. Quis
 me tetigit? Et dixit Iesus. Tetigit me
 aliquis

*De filia Jairi archisyna-
gægi mortua.*

*Mulierē emorroissā a
fluxu sanguinis sanat
i via.*

Cap. 8. 9.

τίς. Εγώ γάρ εγνωμ δάμαμιρ θζεληθσαμ απ
 εμου. Ιδουσα δε η γωη, οτι ουκ ελαθεμ τρε
 μουσα ηλθεμ, κη προσπεσουσα αυτω. δ' ημ
 αιτιαμ ηφατο αυτω, απηγαλεμ αυτω ενω/
 πιοιμ παντος του λαου, κη ως ιαση παραχη
 μα. ο δε ειπερ αυτη. θαρσα δηγατερ, η ωσις
 σου σεσωκεμ σε πορευου εις ειρωλυ, ετι αυ/
 του λαου αυτω, ερχεται τις παρα του αρχι
 χισωαγωγου λεγων αυτω, οτι τεθηκεμ η
 θυγατηρ σου, μη σκυλλε τμ διασκαλομ. ο
 δε ιησους ακουσα, απεκριθη αυτω λεγων.
 μη φοβου, μονομ ωσιθνε κη σωθησεται. ελι
 θωμ δε εις τινω οικιαμ, ονη αφηκεμ εισελθεμ
 ουδ' ενα, ειμη πετρομ κη ιωαννου κη ιακω
 βομ, κη τμ πατερα φη παιδος κη τινω μη
 τερα, εκλαιου η παντες. ε εκοπηοντο αυτω.
 ο η ειπεμ, μη κλαετε, ουκ απεθανεμ το κορα
 σιομ, αλλα καθευθε, η κατεγελωμ αυτω, ειδο
 τες, οτι απεθανεμ. αυτος δε εκβαλων εξω
 παντας, ε κρατησα, φη χερσ ε αυφη, εφω
 νησεμ λεγων, η πας εγειρου, κη επεσρεφεμ
 το πνευμα αυτης, κη ανεση παραχημα. ε
 διεταξερ αυτη δοδινω φαγαμ, και θζεσκη
 σαμ οι γονεε αυτης. ο δε παρηγαλεμ αυτης
 μηδενι επιμ τ γεγωνος.

filia Jairi suscitata.

*Xij ap'is dedit p'ates
 sup oia d'emonia, et nioz
 bos sanadi. misetez eos
 p'edicare.*

συγκαλεσαμνος η ο ιησους τους δωδε
 κα, εδωκεμ αυτοις δαμαμτμ κη θζουσιαμ,
 επι παντα τα δαιμονια κη νοσους θρεαπει/
 αμ. ε απεσελεμ αυτους κηρυσσεμ τινω βασι/
 λειαμ τω θεε και ιαδθαι τνε αδενθντας, και
 ειπεμ προς αυτους. μηδεμ αζρετε εισ τινω οδου
 μη τε εαβδομ, μη τε πηραν, μη τε αζρεμ, μη τε
 αζνριουμ, μη τε ανα δυο χιπ'ωαε εχαμ, κη εις
 ημ αυ οικιαμ εισελθητε εκεα μλυετε, και εκει/
 θεμ θζερχεσθε, κη οσοι εαμ μη δεχωντη υμαε
 θζερχομνοι απο φη πολεωε εκεινηε, και ε
 κονιορταμ απω εηω ποδωμ υμων αποτι/
 ναξατε εις μαρτυριουμ επαυτουε. Εξερχο/
 μνοι δε διηρχοντ κατα ταε κωμαε,
 ευαγγελιζομνοι

aliquis. Nam & ego noui uirtutem de
 me exisse. Videns aut mulier quod no
 latuisset, tremēs uenit & p'cidit ante pe
 des eius, & ob qua causam tetigisset eu
 indicauit ei coram omni populo, & que
 admodu cofestim sanata fuisset. At ip/
 se dixit ei. Confide filia. Fides tua salua
 te fecit. Vade in pace. Adhuc illo loque
 te, uenit quida a domo principis syna
 goga' dicens ei. Mortua est filia tua, no
 li uexare magistrum. Iesus aut audito
 hoc uerbo, respondit patri puelle. Noli
 timere. Crede tantu, & salua erit. Et cu
 uenisset domu, no permisit intrare secu
 quenqz, nisi Petru & Iacobu & Ioanne
 & patrem & matre puellae. Flebant aut
 omnes & plangebant illam. At ille di
 xit. Nolite flere. Non est mortua puel
 la sed dormit. Et deridebant eum, scien
 tes qd' mortua esset. Ipse aut eiectis fo
 ris omnibus apphensa manu eius cla
 mauit dicens. Puella surge. Et reuersus
 est spiritus eius, & surrexit continuo. &
 iussit illi dare manducare. Et stupuerut
 parentes eius quibus p'cepit ne cui di
 cerent quod factum erat.

IX

Conuocatis aut Iesus duodecim, de
 dit illis uirtutem & potestatem super oia
 daemonia, & ut morbos sanaret. Et mi
 sit illos p'dicare regnu dei, & sanare in
 firmos. Et ait ad illos. Ne qd tuleritis i
 uia, neqz uirgam, neqz peram, neqz pa
 nem, neqz pecunia, neqz binas tunicas
 habeatis. Et in quacuqz domum intra
 ueritis ibi manete, & inde exeatis. Et q/
 cuqz non receperint uos, exeuntes de ci
 uitate illa, etiam puluerem de pedibus
 uestris excutite in testimoniū super il
 los. Egredi aut circuibant per castella,
 euangelizantes

Cap. 9.

ἔειπον ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν . ἄλλοι δὲ ἠλί-
 αμ, ἄλλοι δὲ, ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων
 ἀνέστη. εἰπερ δὲ αὐτοῖς, ὑμεῖς δὲ τίνα με λέ-
 γετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ πάλιν, εἶπε, τὸν
 ΧΡΙΣΤΟΝ ἢ θεόν. ὃ ἡ ἐπιτιμήσαε αὐτοῖς πα-
 ρήγγηλερ μηδενὶ εἰπεῖν ἢ τ. εἰπὼν, ὅτι δ' αἱ
 πὼν ἦν ἢ ἀνθρώπων πολλὰ παθῆν, ἢ ἀποδοκι-
 μαθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχι-
 ερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆ-
 ναι, καὶ τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. ἔλε-
 γει δὲ πρὸς πάντας, εἰ τις θέλει ὀπίσω με
 ἔλθῃ, ἀπαρνησάτω ἑαυτόν, καὶ ἄρατο τὸν
 σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν ἢ ἀκολουθῆτω μοι. ὃς
 ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει
 αὐτήν. ὃς δὲ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
 ἐνεκερ ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὧ-
 φελᾷται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον
 ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιωθείς; ὃς
 γὰρ ἂν ἐπαιχωθῆμε, καὶ τοὺς ἐμοὺς λό-
 γους, τοῦτο μὲν ὅ ἦν τοῦ ἀνθρώπου ἐπαιχυν-
 θήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἡ τρίτη ὥρα αὐτοῦ, ἢ τῆ πατρὸς
 καὶ τῶν ἀγγέλων. λέγω δὲ ὑμῖν ἀ-
 ληθῶς, εἰσὶ μὲν τινες τῶν ὧν εἰσηκούω. οἱ οὐ μὴ
 γινώσκονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βα-
 σιλίαν τοῦ θεοῦ. ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λό-
 γους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτὼ. καὶ παρὰ
 λαβὼν πέτρον καὶ ἰωάννην καὶ ἰάκωβον, ἀ-
 νέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ ἐγένετο
 ἐν τῷ προσεύξασθαι αὐτὸν τὸ εἶδος ἢ προ-
 σώπου αὐτοῦ ἕτερον. καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐ-
 τοῦ λευκὸς ὡς χιτῶν. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες
 δύο σινοβάλλοι αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν μωσῆς
 καὶ ἠλίας. οἱ ὀφθέντες ἐν ὁρῇ, ἔλεγον τῷ
 ἔξοδον αὐτοῦ ἢ μελλομένω πλεροῦν ἐν ἱερου-
 σαλήμ. ὃ δὲ πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βε-
 βαρημένοι ὕπνω. διαγρηγορήσαντες ἦ, εἶ-
 δον τὴν ὁρᾶν αὐτῶν. καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς
 σωεσώτας αὐτῶν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δια-
 χωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπερ ὁ πέτρος
 πρὸς τὸ ἸΗΣΟΥΝ

& dixerunt. Ioannē baptistam, alij autē
 Heliam, alij uero quod unus prophe-
 ta de antiquis surrexit. Dixit autē illis.
 Vos autē quem me esse dicitis? Respon-
 dens Simon Petrus dixit. Christū dei.
 At ille increpans illos præcepit, ne cui
 dicerent hoc, dicens, quia oportet filiū
 hominis multa pati & reprobari a seni-
 oribus & principibus sacerdotū & scri-
 bis, & occidi, & tertia die resurgere. Di-
 cebat autē ad omnes. Si quis uult post
 me uenire, abneget semetipsum, & tol-
 lat crucem suam cottidie, & sequatur
 me. Qui enim uoluerit animam suam
 saluā facere, is perdet illā. Qui uero p-
 diderit animam suam propter me, sal-
 uam faciet illam. Quid em̄ proficit ho-
 mo, si lucretur uniuersum mundum, se
 autem ipsum perdat, & detrimentū sui
 faciat? Nam qui me erubuerit, & meos
 sermones, hunc filius hominis erube-
 scet cum uenerit in maiestate sua & pa-
 tris & sanctorum angelorum. Dico au-
 tem uobis uere, sunt aliqui hic stantes,
 qui non gustabunt mortem donec ui-
 deant regnum dei. Factum est autem
 post hæc uerba fere dies octo, & assump-
 sit Petrum & Ioannem & Iacobum,
 & ascendit in montem ut oraret. Et fa-
 cta est dum oraret species uultus eius
 altera, & uestitus eius albus & refulgēs
 Et ecce duo uiri loquebantur cum illo,
 qui erant Moses & Helias uisi in maie-
 state, & dicebant excessum eius, quem
 cōpleturus erat in Hierusalē. Petrus ue-
 ro & qui cū illo erāt, grauati erant som-
 no. Experrecti autē uiderūt maiestatem
 eius, & duos uiros qui stabāt cū illo. Et
 factū est cū discederēt ab illo, ait Petrus
 ad Iesum

*Nocui dicent eu esse Christum
Et quia filium hominis multa
pati.*

*Jubet tollere crucem suam &
sequi se.*

*In monte Thabor transfigurationis
Iesu.*

πρὸς τὸν ἸΗΣΟΥΝ. ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἢ /
 μᾶλλον εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς /
 μίαν σοὶ, καὶ μωσὶ μίαν, καὶ ἑλίᾳ, μή τι /
 δῶσ' ὀλέσῃ. Ταῦτα δ' αὐτῷ λέγοντος, ἐγένετο νε /
 φέλη καὶ ἔπεσκέασεν αὐτούς, ἐφοβήθησαν δ' ὅτι /
 ἔκεινους ἐσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην, καὶ /
 φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα, οὗτός ἐστι /
 ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, αὐτὸν ἀκούετε, καὶ ἐν τῷ /
 νείῳ τῆς φωνῆς ἐνέβη ἸΗΣΟΥΣ μόνον, καὶ αὐτοὶ /
 ἐσίστησαν, ἐδούδεν ἄποσι φλάν ἐν ἐκείνῳ τῷ /
 ἡμέ /
 ραις, οὐδὲν ὦν ἐωράκασιν. ἐγένετο δ' ἔτι /
 μέρη κατέλαθόντων αὐτῶν ὅτι ὄρατος σωτήρη /
 σι αὐτῶν ὄχλος πολὺς. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ /
 πῶ τῷ ὄχλου ἀνεβόησεν λέγων, διδάσκα /
 λε δέομαι σου ἐπιβλεῖν ἐπὶ τὸν υἱόν μου, /
 ὅτι μονογενὴς ἐστὶν μοι, καὶ ἰδοὺ πνεῦμα /
 λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἔρχεται ὡς κρᾶσις, καὶ /
 πα /
 ράσκει αὐτόν μετὰ ἀφροῦ καὶ μὸγις ἀποχω /
 ρεῖ ἀπ' αὐτοῦ σωτήριον αὐτόν, καὶ ἐδή /
 κησεν ἡ μαθητῶν σου, ἵνα ἐκβάλλωσιν αὐτόν, /
 καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἸΗΣΟΥΣ /
 εἶπερ, ὧ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεσραμμένη, /
 ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνεξομαι /
 ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸ υἱόν σου. ἔτι δὲ /
 προσερχομένου αὐτοῦ, ἔρριξεν αὐτόν τὸ δαι /
 μόνιον καὶ σιωπήσας ἐπετίμησεν δὲ ὁ /
 ἸΗΣΟΥΣ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτου καὶ ἰάσα /
 το τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ τῷ πατρὶ αὐ /
 τῷ. ἐξεπλήθυνον δ' πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι /
 θεοῦ. πάντες δ' θαυμάζοντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐπεί /
 σεν, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. θέ /
 ῶδε ὑμεῖς εἰς τὰ ὄτια ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους, ὅ /
 τι ἡδὲ τῷ ἀνθρώπῳ μέλλει πρὸς ἀδίδου εἰς χε /
 ρας ἀνθρώπων, οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥήμα τῷ. καὶ ἦν /
 κηκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ ἀιδωνταί αὐτόν. /
 καὶ ἐφοβήθησαν ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τῶν ῥημάτων /
 τούτων. ἐισήλθεν δὲ ἡ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, /
 τίς ἂν /
 εἴη μείζων αὐτῶν. ὁ δὲ ἸΗΣΟΥΣ ἰδὼν τὸν δια /
 λογισμὸν τῶν καρδίας αὐτῶν ἐπιλαβόμενος /
 παίδιον

ad Iesum. Præceptor, bonū est nos hic /
 esse, & faciamus tria tabernacula, unum /
 tibi, & unū Moſi, & unum Helix nesci /
 ens quid diceret. Hæc aut̄ illo loquēte, /
 facta est nubes & obūbrauit eos, timu /
 erunt autē intrantibus illis in nubē. Et /
 uox facta est de nube dicens. Hic est fi /
 lius meus dilectus, ipsum audite. Et dū /
 fieret uox, inuētus est Iesus solus, & ipsi /
 tacuerunt, & nemini dixerūt in illis die /
 bus quicquid ex his quæ uiderant. Factū /
 est aut̄ in sequenti die descendentibus /
 illis de monte, occurrit illis turba mul /
 ta. Et ecce uir de turba exclamauit dicēs /
 Magister, obsecro te, respice in filiū me /
 um, quia unicus est mihi, & ecce spiritus /
 apprehēdit eū, & subito clamat, & discer /
 pit eū cū spuma, & uix discedit ab eo di /
 lanians eū, & rogauit discipulos tuos ut /
 eijcerent illum, & non potuerunt. Re /
 spondens autem Iesus dixit. O genera /
 tio infidelis & puerſa, usquequo ero apud /
 uos & patiar uos? Adduc huc filiū tuū /
 Cū adhuc aut̄ accederet, elisit illum da /
 moniū. Increpauit autem Iesus spiritū /
 immundum & sanauit puerum, & red /
 didit illum patri eius. Stupebant autē /
 omnes in magnificētia dei. Om̄ibusq; /
 mirantibus in omnibus quæ faciebat, /
 dixit ad discipulos suos. Ponite uos in /
 auribus ueſtris sermones istos. Filius /
 enim hominis, futurum est ut trada /
 tur in manus hominum. At illi igno /
 rabant uerbum istud, & erat uela /
 tum ab illis, ut nō intelligerent illud. Et /
 timebant eum interrogare de hoc uer /
 bo. Intrauit autem cogitatio inter eos /
 quæ eorum maior esset. At Iesus uidens /
 cogitationem cordis illorum apprehendit /
 N 2 puerū

De Demōio quod dissipatū nō potuerat eijcere.

& dissipauit.

Ut cogitaret de quibus eorum esset maior inter eos.

Ioannē baptistam...
 quod uox...
 dixit autē...
 facta est...
 timuerunt...
 uox facta...
 hic est...
 tacuerunt...
 factū est...
 occurrit...
 exclamauit...
 magister...
 respondens...
 adduc huc...
 elisit illum...
 increpauit...
 stupebant...
 mirantibus...
 dixit ad...
 auribus...
 futurum...
 igno rabant...
 timebant...
 intrauit...
 cogitatio...
 quæ eorum...
 uidens...
 apprehendit...

ΙΗΣΟΥΣ. οὐδὲ ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐ-
 τῷ ἐπάροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὸ ὀπίσω
 εὐθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. μετὰ δὲ
 ταῦτα ἀνέειπεν ὁ κύριος. Ἐτέρους ἐβόησεν
 κόντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνα δύο πρὸ προ-
 σώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἐ-
 μέληεν αὐτὸς ἐρχομένῳ. Ἐλεγεν οὖν πρὸς αὐ-
 τοὺς. ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀ-
 λigoι, δέηθη οὖν τῷ κυρίῳ τῷ δερισμοῦ,
 ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐ-
 τῷ. ὑπάγετε, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς, ὡς
 ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων, μὴ βασάζετε βαλάντι-
 ον, μὴ πήραν, μὴ δὲ ὑποδήματα, καὶ μὴ ἐ-
 να κατὰ πλῆθος ἀσάσκουτε, εἰς ἡμῶν δὲ δι-
 κίαν εἰσέρχουτε, πρῶτον λέγετε, εἰρήνη
 τῷ οἴκῳ τούτῳ, καὶ εἰ ἔστιν ἡ εἰρήνη ἐξέλθου-
 στε, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν, εἰ δὲ
 μήτι, ἐφύμας ἀνακάμψα, ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὀ-
 κία μένετε ἐδιόντες καὶ πίνοντες τὰ παρά αὐ-
 τῶν, ἄξιός ἐστι ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ, μὴ
 μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Ἐἰς ἡμῶν
 ἀν πόλιν εἰσέρχουτε καὶ δέχουνη ὑμᾶς, ἐδίετε
 τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, Ἐθεραπεύετε τοὺς ἐμ-
 αὐτῇ ἀδελφεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς. ἤσκιεν ἐ-
 φύμας ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, εἰς ἡμῶν δὲ πόλιν
 εἰσέρχουτε, καὶ μὴ δέχουνη ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς
 τὰς πλατείας αὐτοῦ, εἰπατε, καὶ τὸν κοριοστὴν
 τὸν κολλήθεντα ἡμῖν ἐκ τῆ πόλεως ὑμῶν ἀπ-
 μασομέθα ὑμῖν, πολλὸν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι
 ἤσκιεν ἐφύμας ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, λέγω ὑμῖν,
 ὅτι σοδομοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον
 εἶσαι, ἢ τῇ πόλιν ἐκείνη. οὐαὶ σοι χοροζαῖμ. οὐ-
 αὶ σοι βηθσαῖδα, ὅτι εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐβ-
 ῶντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν,
 πάλαι ἔμ, ἐν σάκκῳ καὶ σποδίῳ καθήμεναι με-
 τενόησαμ, πολλὸν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον
 εἶσαι ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν. καὶ σὺ καπερναοῦμ
 ἢ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ἄδου κατὰ
 βιβαιοσύνην. ὁ ἀκῶν ὑμῶν, ἐμὲ ἀπέσει, καὶ ὁ
 εὐθετός

Iesus. Nemo mittens manū suā ad ara-
 trū, & aspiciēs retro, apt⁹ est regno dei.
 Post hæc aut̄ designavit dñs & alios
 septuaginta & misit illos binos ante fa-
 ciem suam in oēm ciuitatē & locū quo
 erat ipse uētur⁹. Dicebat ergo illis. Mes-
 sis quidem multa, operarij aut̄ pauci.
 Rogate ergo dñm messis ut extrudat
 operarios in messem suam. Ite, ecce ego
 mitto uos sicut agnos inter lupos. No-
 lite portare sacculū, neq; perā, neq; cal-
 ciamenta, & neminē per uiam salutaue-
 ritis. In quamcūq; domū intraueritis,
 primum dicite pax huic domui, & si ibi
 fuerit filius pacis, requiescet super illum
 pax uestra, sin minus ad uos reuertetur
 In eadem aut̄ domo manete, edētes &
 bibentes q̄ dantur ab illis. Dignus em̄
 est operarius mercede sua. Nolite tran-
 sire de domo in domū. Et in quacūq;
 ciuitatē intraueritis & susceperint uos,
 manducate quæ apponuntur uobis, &
 sanate infirmos qui in illa sunt, & dicite
 illis, appropinquauit in uos regnū dei.
 In quacūq; aut̄ ciuitatē intraueritis, &
 non susceperint uos, exeūtes in plateas
 eius dicite. Etiam puluerem qui adhæ-
 sit nobis de ciuitate uestra extergimus
 in uos, Tamen hoc scitote quod app-
 pinquauit in uos regnum dei. Dico uo-
 bis, quod Sodomis in die illo remissius
 erit q̄ illi ciuitati. Væ tibi Corozaim, Væ
 tibi Bethsaida, quæ si in tyro & sidōe
 factæ fuissent uirtutes q̄ factæ sūt in uo-
 bis, olim i cilicio & cinere sedētes pœni-
 tuissēt. Verūt̄n tyro & sidōi remissi⁹ erit
 i iudicio q̄ uobis. Et tu Capernaū usq;
 ad cælū exaltata, usq; ad infernum de-
 mergeris. Qui uos audit, me audit, & q̄

X
Vt Iesus designauit alios lxx
discipulos.

Vt misit eos. Precepta iti-
neris.

Vt tibi Corozaim Vt tibi
Bethsaida.

N 3 uos spernit

Cap. 10.

Dicitur cum gaudio dicitur tibi, qd abscondisti haec a sapientibus

Ad patrem celestem, Confiteor tibi, qd abscondisti haec a sapientibus

†
Εὐφραπίσθε πρός τοὺς μαθητὰς εἶπε.

Ad oculos Beatorum qui uident quos uos uidetis

De Legispitito tētate Iesu qd faciendo uitā st. pos;

Ad aūd de hoīe descendēte ab hiericō i hierico et incēdēte i latrones.

ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετῆ, ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετῆ τὴν ἀποσείλαντά με. ὕψις ἐσεφάρ ἢ οἱ ἐβδολομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες, κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν ᾧ ὄνοματί σου, ἔπειτα δὲ αὐτοῖς. ἰδεώρου τὸν σατανὰ ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα, ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν πλὴν θύσσῃα τὸ πατῆρ ἐπάνω ὄφεωρ καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσα τῆ δάμαριν τῆ ἐχθροῦ, ὅτι οὐδὲν ὑμᾶς οὐμὴ ἀδικήσαι, πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῶν ὑποτάσσεται. χαίρετε ἢ, ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ἐμ αὐτῆ τῆ ὥρᾳ ἠγαλλιᾶσατο ἡ ψυχή μου ἐν ᾧ ὄνοματι ὁ ἸΗΣΟΥΣ, καὶ εἶπεν, ἐξομολογῶμαι σοι πάτερ, κύριε τῶ οὐρανοῦ καὶ τῆ γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ σοφῶν καὶ ἀπέκρυψας αὐτὰ ἀπὸ τῶν ἁπλοῶν, ὅτι οὕτως ἐγένετο ἐνδοκίμα ἐμπροθέμ σὺ πάντα ἡσέδθη μοι ὑπὸ τῆ πατρὸς μου, καὶ οὐδεὶς βινώσκει, τίς ἐστὶν ὁ υἱὸς, ἐμὴ ὁ πατῆρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ πατῆρ, ἐμὴ ὁ υἱὸς, ὅτι ἐὰν ἐβλάκη ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Ἐφραπίσθε πρός τοὺς μαθητὰς, κατῆ δῆλον εἶπεν, μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἀ ὑμῶν βλέπετε. λέγω ἂ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφήτῃ καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἀ ὑμῶν βλέπετε καὶ οὐκ ἔιδον, καὶ ἀκοῦσαι ἀ ἀκούειν, ὅτι οὐκ ἠκούσαν. Ἐ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκ παράζωμ ἀντὸν καὶ λέγων, διδάσκαλε τί ποιήσας, ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ ἢ εἶπεν πρὸς αὐτὸν, ἐν τῷ νόμῳ τί βέβραπῃ; πῶς ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν, ἀγαπήσθαι κύριον τὸ θεὸν σου ἐξ ὅλης τῆ καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆ ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆ ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆ διανοίας σου, καὶ τὸ πλῆσιον σου ὡς σεαυτὸν. εἶπεν ἢ αὐτῷ, ὁρθῶς ἀπεκρίθης, ἢ ποιῆσαι καὶ ζῆσαι. ὁ ἢ θέλωμ δικαιοσύνην εἰ αὐτὸν εἶπεν πρὸς τὸν ἸΗΣΟΥΣ, καὶ τίς ἐστὶ μου πλῆσιον; ὑπελάθων ἢ ὁ ἸΗΣΟΥΣ εἶπεν, ἀνθρώπος τις κατέβαινεν ἀπὸ ἱερουσαλήμ εἰς ἱεριχὰ, καὶ λατῶσατο

uos spernit me spernit. Qui autem me spernit, spernit eum qui misit me. Reuersi sunt autem septuaginta cum gaudio dicentes. Domine, etiam daemonia subijciuntur nobis in nomine tuo. Ait aut illis. Videbam satanam sicut fulgur de caelo cadentem. Ecce do uobis potestatem calcandi super serpentes & scorpiones, & super omnem uirtutem inimici & nihil uobis nocebit. Veruntamen in hoc nolite gaudere, quod spiritus uobis subiiciuntur. Gaudete autem, quod nomina uestra scripta sunt in caelis. In ipsa hora exultauit in spiritu sancto & dixit. Confiteor tibi pater domine caeli & terrae, quod abscondisti haec a sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea paruulis. Etiam pater, quoniam sic placuit ante te. Omnia mihi tradita sunt a patre meo, & nemo scit quis sit filius nisi pater, & quis sit pater nisi filius, & cui uoluerit filius reuelare. Et conuersus ad discipulos suos seorsim dixit. Beati oculi qui uident quae uos uidetis. Dico enim uobis, quod multi prophetae & reges uoluerunt uidere quae uos uidetis, & non uiderunt, & audire quae auditis, & non audierunt. Et ecce quidam legispiritus surrexit tentans illum & dicens. Magister, quid faciendo uitam aeternam possidebo? At ille dixit ad eum. In lege quod scriptum est: Quod legis? Ille respondens dixit. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua & ex totis uiribus tuis, & ex tota mente tua, & proximum tuum sicut teipsum. Dixitque illi. Recte respondisti. Hoc fac & uiues. Ille autem uolens iustificare seipsum dixit ad Iesum. Et quis est meus proximus? Suscipiens autem Iesus dixit. Homo quidam descendebat ab Hierusalē in hierico & incidit in

†
Et conuersus ad discipulos dixit.

Ad qsdas de eba dicentes qd i beelzebub eijcet demonia.

πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτῷ διαμεριθεῖσα ἐρη
 μοῦνη, ὁ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. εἰδὲ καὶ ὁ
 σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διαμεριθεῖ, πῶς σαθήσεται
 ἡ βασιλεία αὐτοῦ. ὅτι λέγετε, ὃν βεελζε/
 βουλ ἐκβάλλει μετὰ δαιμόνια, εἰ δὲ ἐγὼ
 ὃν βεελζεβουλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ
 ὑμῶν ὃν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τὸ αὐτοὶ κρι/
 ταὶ ὑμῶν ἔσουνη, εἰ δὲ ὃν διακτύλων θεὸς ἐκ/
 βάλλω τὰ δαιμόνια. ἄρα ἐφθασεν ἐφ' ὑμᾶς
 ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὅτι ἂν ὁ ἰχυρὸς καθωπλισ/
 μένος φυλάσσει τὴν ἑαυτοῦ ἀνάλω, ὃν ἐριλῶν ἐ/
 σὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. ἐπὶ ἂν δὲ ὁ ἰχυρὸς
 τερὸς αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτὸν, τὴν πανοπλί/
 αμ αὐτοῦ αἰρῆ ἐφ' ἡ ἐπεπόθει, ὅτι τὰ σκῦλα
 αὐτοῦ διαδίδωσιν. ὁ μὴ ὡς μετ' ἐμοῦ κατ' ἐ/
 μοῦ ἐστω, καὶ ὁ μὴ σωθῶν μετ' ἐμοῦ, σκός
 πίπτει. ὅτι ἂν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ
 ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διερχεται δι' ἀνύδρωμ τὸ
 πωμ ζητοῦν ἀνάπαυσιν. ὅτι μὴ ἐπίσκειν λέ/
 γει, ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξήλ/
 θον, καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σεσαρωμένον καὶ κε/
 κοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμ/
 βάνει ἐπ' ἄλλα πνεύματα πονηρότερα ἐ/
 αὐτοῦ. καὶ ἐισελθόντα κατοικᾷ ἐκεῖ, καὶ γίνεται
 τὰ ἔχματα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν
 πρώτων. ἐγένετο δὲ ὃν ἑβὲ λέγειν αὐτὸν ταῦ/
 τα, ἐπ' ἀρσά τις γυνὴ φωνῶν ἐκ τοῦ ὄχλου,
 εἶπερ αὐτῷ, μακαρία ἡ κοιλία ἡ βασάσασά/
 σε, καὶ μασοὶ ὄνε ἐθήλασας, αὐτὸς δὲ εἶπερ,
 μενοῦν γε μακαριοὶ οἱ ἀκούοντες τὸ λόγον τοῦ
 θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες αὐτὸν. τῶν δὲ ὄχλων
 ἐπαθροισομένων, ἤρξατο λέγειν, ἡ γενεὰ αὐ/
 τῆ πονηρὰ ἐστίν, σκμῆον ζήτει, καὶ σκμῆον οὐ
 δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σκμῆον ἰωνᾶ τοῦ προφή/
 τῆ, καθὼς ἐξέειπε ἰωνᾶς σκμῆον τοῖς νινευίταις,
 οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ, βα/
 σίλισσα τοῖς ἐρεθήσεται, ὃν τῆ κρείσσει μετὰ τοῦ
 ἀνδρὸς τῆς γενεᾶς ταύτης, ὅτι κατὰ κρινεῖ αὐτοῦ, ὅτι ἡλ/
 θεμ ἐκ τῶν περὶ τὸ γῆσ ἀκῶσαι τὴν σοφίαν
 σολομῶνος

Omne regnū in seipsū diuisū desolat, & domus supra domū cadit. Si autē & fatanas in seipsum diuifus est, quomo- do stabit regnū ei⁹, quia dicitis in Beelzebub eijcere dæmonia. Si autē ego i Beelzebub eijcio dæmonia, filij uestri i quo eijciunt? Ideo ipsi iudices uestri erunt. Porro si in digito dei eijcio dæmonia, profecto peruenit in uos regnum dei. Cū fortis armatus custodit atriū suū, in pace sunt ea quæ possidet. Si autē fortior eo superueniens uicerit eū, uniuersa arma eius aufert in quibus confidebat, & spolia eius distribuit. Qui non est mecum, contra me est, & qui nō coligit mecum dispergit. Cū immundus spiritus exierit de homine, ambulat p loca in aquosa, querens requiem, & non inueniens dicit. Reuertar in domū meam unde exiui. Et cum uenerit inuenit eam scopis mundatam & ornatam. Tunc uadit & assumit septem alios spiritus secum nequiores se, & ingressi habitant ibi. Et fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. Factum est autē cum hæc diceret, extollens uocem quædam mulier de turba dixit illi. Btūs uenter qui te portauit, & ubera quæ suxisti. At ille dixit. Quinimo, beatī q audiunt uerbū dei, & custodiūt illud. Turbis autē cōcurrentibus cœpit dicere. Generatio hæc generatio nequā est, signū quarit, & signum non dabitur ei nisi signū Ionæ prophete. Nam sicut fuit Ionas signum Niniuitis, ita erit & filius hominis generationi isti. Regina austri surget in iudicio cum uiris generationis huius, & condēnabit illos, quia uenit a finibus terræ audire sapientiam Salomonis

De muliere dicente btūs venter.

De signo Ionæ dādo Judis

EV ANGELIVM
 die. Parvostes q
 tōmē tūi. adueni
 tuas tua quē admodū
 ai iura panē nostrū con
 sūdie, & dimitte nobis
 iudicā nos dimitim⁹ em
 tis. & nos iudicas i tētu
 a nos iudicā. Et ait ad illos
 abebit emū. & libit ad illū
 & dicit illi amice cōmoda
 nes, em amicus me⁹ uenit
 e. & nō habeo quē apponā
 tuas pēdēs dicat nobis
 us ethe iam oīdū dāsim
 nei meū iure in tūbū. non
 grete si dare tūi. & dicit
 & pullus dico nobis, & i
 argens, eo qd amicus em
 tobitate tamen eius sur
 quosque habet necessā
 co uobis. Peitē, & dabit
 te, & inuenietis, pullan
 bis. Omnis em qui pet
 it inuenit. & pullan
 it ex uobis parat quō
 nie, nū lapidē dabit illi
 u propitice serpente
 pientem ouū, num pō
 it. Si ergo uos scū i
 a data dare filijs ustra
 ater uester cœlestis
 donū petētib⁹ filijs
 moniū & illud cœlestis
 et dæmoniū locustis
 ata sūt turbe. Quā
 t. In Beelzebub p
 eijcet dæmonia. Et ait
 m de celo quærit d
 i cū iacet cogitans

αυτου. διδασκαλε, ταυτα λεγωμ και η /
 μασ υβριζεισ. ο δε ειπεμ. και υμιν τοις νο /
 μικοις, ουαι, οτι φορτιζετε τουσ ανθρωπωσ /
 φορτια δυσεασακτα, και αυτοι ει τ δακτυλ /
 υμων ου προσφανετε τοις φορτιοις, ουαι υμιν /
 οτι οικοδομετε τα μνημεια ην προφητων, /
 ει η πατεριε υμν απεκτιναν αυτουσ, αρα μαρ /
 τυρετε και σωενδοκετε τοις εργοις τ πατερ /
 υμων, οτι αυτοι μνν απεκτιναν αυτουσ, υμν /
 η οικοδομητε αντην τα μνημεια. δια τ η και η /
 σοφια τ θεου ειπεν. αποσελω εις αυτουσ προ /
 φητιασ και απροσολωσ, και εξ αντην απκτενουν εν /
 διωξισμ, ινα εκζητηη το αιμα παντων /
 ην προφητων το εκχωόμενον απο καταβο /
 λησ κόσμου, απο οφθ γενεασ ταυτησ, απο το /
 αιματος अबελ, εωσ το αιματος zacharis τ /
 απολωμένου μεταξυ το δυσιασκειου και το /
 οικου. και λεγω υμιν, εκζητηησεται απο τ /
 ησ πασ ταυτησ. ουαι υμιν τοις νομικοις, οτι /
 ησατε πω κλειδα οφθ γνωστωσ, αυτοι ουκ ει /
 σθητε, και τουσ εισερχομένωσ εκωλύσατε. λε /
 γοντωσ δε αυτου ταυτα προς αυτουσ, ηρξαν /
 το οι νομικοι και οι φαρισαιοι δεησω /
 ενεχεμ, και αποσομιζωμ αυτην περι πλα /
 ονωμ, ενεδρευοντεσ αυτην, ζητωωντεσ θηρευσαι /
 τι εν το σωματ αυτου, ινα καταγορησω /
 σιν αυτου. εν δις, επισωαχθησωμ ην μυρια /
 δωμ του οχλου, ωσ τε καταπατηθ αιλλη /
 λουσ. ηρξατο λεγαμ προς τουσ μαθητασ αυ /
 πρωτον, προσεχετε εαυτοιεσ απο οφθ ζυμωσ /
 τ φαρισαιωμ ητιεσ εν ενω κρισιε, ουδεμ η σντ /
 κεκαλυμμένον εσιν, ο ουκ απκαλυθησεται εν /
 κρυπτω ου γνωθησεται, ανθων οσα εν τη σκοτια /
 ειπατε, εν τω φωτι ακυθησεται, και ο προς το ουσ /
 ελαλησατε, εν τοις ταμειοις, κρυθησεται επι /
 τ δωμάτων. λεγω η υμιν τοις φίλοις μω, μη /
 φοβηθητε απ των απκτενοντων το σωμα. και /
 μετα ταυτα μη εχόντων περιωώτερον τι /
 ποιησαμ. αποδειξω δε υμιν τινα φοβηθητε.

φοβηθητε

illi. Magister, hæc dicens etiam nobis
 facis contumeliam. At ille ait. Et uobis
 legisperitis uæ, quia oneratis homines
 oneribus quæ portare non possunt, &
 ipsi uno digito uestro nõ attingitis sar
 cinas. Væ uobis quia ædificatis monu
 menta prophetarum, patres autem uestri
 occiderunt illos. Profecto testificamini
 q̄ consentitis operibus patrum uestro
 rum, quoniam illi quidem eos occide
 runt, uos autem ædificatis eorum sepul
 chra. Propterea & sapientia dei dixit.
 Mittam ad illos prophetas & aposto
 los, & ex illis occident & persequentur,
 ut requiratur sanguis omnium prophe
 tarum, qui effunditur a cõstitutione
 mundi a generatione ista, a sanguine
 Abel usq; ad sanguinem Zachariæ, q̄
 perijt inter altare & ædem. Profecto di
 co uobis, requiretur ab hac generatio
 ne. Væ uobis legisperitis qui tulistis cla
 uem scientiæ, ipsi non introistis, & eos
 q̄ introibãt phibulistis. Cũ aut hæc ad
 illos diceret, cœperũt pharisæi & legispe
 riti grauer insistere & ab ore illius p̄
 dere de multis insidiãtes ei, & q̄rentes
 aliqd uenari de ore ei⁹ ut accusaret eũ.
XII
 Cũ aut cõuenisset innumera turbæ mul
 titudo adeo ut se inuicẽ cõcularent, cœ
 pit dicere ad discipulos suos. Primũ at
 tendite uobis a fermẽto pharisæorũ qđ
 est hypocrisis. Nihil em̄ optũ ē qđ nõ
 reuelabit, neq; absconditũ qđ nõ sciet.
 Qm̄ q̄ in tenebris dixistis, i lumie audi
 ent, & qđ i aurẽ locuti estis i cubiculis,
 p̄dicabit in tectis. Dico aut uobis ami
 cis meis, ne terreamini ab his q̄ occidũt
 corp⁹, & post hæc nõ habet qđ amplius
 faciãt. Ostedã aut uobis quẽ timeatis.
 Time

XII Attendite a fermẽto pharisæorũ

Ne teneat ab his q̄ corp⁹ occidũt

Time

φοβηθετε τον μετα το αποκτεναι θησσαν
 έχοντα εμβαλεν εις πλυ γεινναμ, και λε /
 γω υμῶν, τουτου φοβηθετε. ουχι πεντε ερου
 θια πολειται ασαριωμ δυο. και εν θησσαν /
 ην ουκ εσιμ επιλελησμενον ενωπιου του θε
 ου, αλλα και αι τριχες φλι κεφαλησ υμων
 πασαι ηριθμονται, μη ου φοβεσθε. πολλων
 ερουθιωμ διαφερετε, λεγω η υμῶν, πασ δε
 εμ, ομολογησεν εν μοι εμπροθεν ην ανθρω
 πωμ. και ο ηδου του ανθρωπου ομολογησεν
 εν αυτω εμπροθεν ην αγγελωμ του θεου
 ο η ανησάμενοσ με ενωπιον τ ανθρωπ ανησκη
 θησση ενωπιον τ ανησ τ θεου, η πασ δε ερει
 λογ εις τον ηδον τ ανθρωπου αφηθησθη αυτω
 τω η εις τον ασιον πνευμα βλασφημησαντι, ουκ
 αφηθησθη, οταν η προσφίρασιν υμῶν, επι τασ
 σωασασ και τασ αρχασ, η τασ εξουσιασ μη με
 ριμνατε, πως η τι απολογησθησθε, η τι επικη
 τε, το γω αγιομ πνευμα διδαξα υμασ εν αυ
 τη τη ωρα, α δε ειπωεμ. ειπεμ δε τιε αυτω
 εκ του οχλου, διδασκαλε ειπωε τω αδελφω
 μου μερισασ με ενωπιον πλυ κληρονομιαμ,
 ο δε ειπεμ αυτω ανθρωπε, τισ μεκατεσκησεν
 δικασην η μερισην επι υμασ. ειπεμ δε προς
 αυτουσ, ορατε και φυλασσοτε απο φλι πλε
 ονησιασ, οτι ουκ εν τω περισενυφρ τινι η ζωη
 αυτου εσιμ, εκ ην υπασχοντωμ αυτω, ειπεμ
 δε παραβολην προς αυτουσ λεγωμ.
 ανθρωπου τινουσ πλουσιου, ευφορησεν η χω /
 ρα, η διελογιζετο εν αυτω λεγων. τι ποιη
 σω, οτι ουκ έχω που σωαξω τουσ καρπουσ
 μου; και ειπεμ τουτου ποιησω, καθελω μου
 τασ αποθηκασ και μειζονασ δικοδομησω, η
 σωαξω εκει παντα γενηματα μου, και τα
 αγαθα μου, και ερω τη ψυχη μου, ψυχη έχασ
 πολλα αγαθα κειμενα εις ετη πολλα, ανα /
 πανου, φάγε, πιε, ευφραίνου. ειπεμ δε αυτω
 ο θεουσ αφρομ, ταυτη τη νυκτι πλυ ψυχησ
 επιαιτσησ απο σου; α η ητοιμασασ τινισαι;
 ουτωσ

Qui me confessus fuerit coram ho;

Blasphemia i spm: no remittit;

Ad quosdam d turba, q dixit
dic fratri meo ut diuidat me
cu hereditatez.

Similitudo de hōe diuitem
cōstruente hōrea sua.

Timete eū qui postq occiderit, habet
 potestatem mittere in gehennā. Ita di
 co uobis. hūc timete. Nōne quinq pas
 feres ueneūt assib⁹ duob⁹, & un⁹ ex illis
 nō est in obliuione corā deo? Sed & ca
 pilli capitis uestri omēs numerati sunt.
 Nolite ergo timere, multis passeribus
 pluris estis. Dico aut uobis, omnis qui
 cūq cōfessus fuerit in me corā hoibus.
 & filius hois confitebitur in illo corā an
 gelis dei. Qui aut negauerit me coram
 hoibus, negabitur corā angelis dei. Et
 omnis qui dicit uerbū in filium hois re
 mittetur illi, ei aut qui in spm sanctum
 blasphemauerit nō remittetur. Cū aut
 inducent uos ad synagogas, & ad ma
 gistratus & potestates, nolite solliciti
 esse, qualiter aut quā respondeatis aut
 quid dicatis. Spūs enim sanctus doce
 bit uos in ipsa hora, quid oporteat uos
 dicere. Ait aut ei quidā de turba. Magi
 ster, dic fratri meo ut diuidat mecū her
 editatē. At ille dixit ei. Homo, q me
 cōstituit iudicē aut diuisorē supra uos?
 Dixitq ad illos, uidete & caute ab aua
 ritia, qā nō in abūdātia cuiuscūq uita ei⁹
 est ex his q possidet. Dixit aut similitu
 dinē ad illos dicens. Hois cuiusdam di
 uitis uberes fructus ager attulit, & cogi
 tabat itra se dicēs. Quid faciā, q nō ha
 beo quo congregē fructus meos? Et di
 xit. Hoc faciā. Destruā horrea mea, &
 maiora aedificabo, & illuc congregabo
 oīa q nata sunt mihi & bona mea, &
 dicā animæ meæ. Anima habes multa
 bona, posita i annos multos, requiesce.
 comede, bibe, gaude. Dixit aut illi de
 us. Stulte hac nocte animam tuā repe
 runt de te. Quæ aut parasti, cui⁹ erūt?
 Sic qui

δουτως ο θησαυριζωμ εαυτω, ηδη μη εις δεδωμ
 πλουτων. Ειπερ η προς τους μαθητας αυτου.
 Δια τουτο ημι λεγω, μη μεριμνατε τη ψυ
 χη υμων τι φάγητε, μηδε τη σωματι, τι εν
 δυσκοδιη η ψυχη η σωτηριον οδωσιν εν τω
 σωμα των ενδυναματος, κατανοησατε τους κοί
 ρακας, οτι ου απειρουσιμ ουδε διεριζουσιμ, ουε
 ουκ εσιμ ταμεωμ, ουδε αποθηκη, ηδη ο διος
 τρεφει αυτους. ποσω μαλλον υμας διαφερε
 τε ην πεντων, τις ηδη υμων μεριμνωμ δυ
 ναται προδθηναι επι τω ηλικιαμ αυτου η
 χω ενα, ει οω ουτε ελαχισον δωαδθε, τι πε
 ρι ην λοιπων μεριμνατε, κατανοησατε τα
 κρινα πως αυθανα, ου κοπια, ουδε νηθα. Λεω
 η ημι, ουδε σολομων εν παση τη δοξη αυ
 του περιεβαλλετο ως εν τωτω, ει δε η χορη
 γου εν τη αγρα σήμωρον οντα η αντηριμ εις
 κλιβαιωμ βαλλομενομ ο διος ουτως αμει
 εννυσιμ, ποσω μαλλον υμας ολιγοπισοι,
 και υμας μη ζηητε τι φάγητε, η τι κλητε,
 και μη μετωριζεθε, ταυτα δε πανητα εδνη
 η κοσμος επιζητα υμων η ο πατηρ οιδειμ, οτι
 ζηητε φυτωμ. Πλω ζηητε τω βασιλειαμ
 η δεου, η ταυτα παντα προσηθησεται υμιμ.
 μη φοβου ο μηκορ ποιμνιομ, οτι ενδοκησεν
 ο πατηρ υμων δωαι υμιμ τω βασιλειαμ.
 πωλησατε τα υπαρχοντα υμων, εν οτε ε
 λεμοσωλω, ποιησατε εαυτοις βαλαντια μη
 παλαιουμνα, δικσαυρομ ανεκληπιου εν τω
 ουρανω, οπου κληπιου ουκ εστιν, ουδε σης
 διαφθειρα, οπου γαρ εστιμ ο δικσαυρομ υμων,
 εκε και η καρδια υμων εσαι. εσωσαμ υμων
 αι οσφρες ηρωσωμλωι εν δι λυχνου και ο
 μου, εν υμας ομοιοι ανθρωποισ προσδεχο
 μλωις τον κυριου αντην, ποτε αναλυσαι εκ
 ην γαμωμ, ινα ελθοντες εν κησαντες, ευθει
 ως ανοιξωσιν αυτω, μακαριοι οι δσλοι εκνηοι,
 ουε ελθωμ ο κυριος ευρησαι γεργοσντας. Αμλω
 λεω υμιμ, οτι ηρωσεται η ανακλινη αυτους,
 ηδη ηδη

Sic qui sibi thesaurizat, & nō est in deū
 diues. Dixitq; ad discipulos suos. Ideo
 dico uobis. Nolite solliciti esse anima
 uestræ quid manducetis, neq; corpori
 qd induamini. Anima plus est q̄ esca,
 & corpus plus q̄ uestimentū. Cōsyde
 rate coruos, quia nō seminant neq; me
 tunt, quibus nō est cellarium neq; hor
 reum, & deus pascit illos. Quanto ma
 gis uos pluris estis uolucrib⁹? Quis au
 tem uestrū sollicitudine potest adijcere
 ad staturam suam cubitū unum? Si er
 go neq; quod minimū est potestis, qd
 de cæteris solliciti estis? Cōsyderate li
 lia quomodo crescunt. Non laborant
 neq; nent. Dico aut̄ uobis, nec Salomō
 in omni gloria sua uestiebat sicut unū
 ex istis. Si aut̄ scenū quod hodie est in
 agro & cras i dibanū mittit, deus sic ue
 stit, q̄to magis uos pusillæ fidei? & uos
 nolite q̄rere qd māducetis, aut qd biba
 tis, & nolite i sublimē tolli. Hæc em̄ oīa
 gētes mūdi q̄runt. Pater aut̄ uester scit
 qm̄ his indigetis. Verūtamen q̄rite re
 gnum dei, & hæc omnia adijcientur uo
 bis. Noli timere pusille grex, quia cōpla
 cuit patri uestro dare uobis regnū. Vē
 dite q̄ possidetis, & date elemosynā. Fa
 cite uobis sacculos qui nō ueterascunt,
 thesaurū non deficientem in cælis, quo
 fur non appropiat, neq; tinea corrup
 pit. Vbi em̄ thesaurus uester est, ibi &
 cor uestrū erit. Sint lumbi uestri p̄cin
 cti, & lucernæ accēsæ, & uos similes hoi
 bus expectātib⁹ dñm suū qñ reuertat̄
 a nuptijs, ut cū uenerit & pulsauerit cōfe
 stim apiāt ei. Beati serui illi, quos cū ue
 nerit dñs inuenerit uigilātes. Amē dico
 uob, q̄ p̄ciget se & faciet illos discūbere
 O & transiens

Nō solliciti qd māducetis

Cōsyderate lilia agri

Querit regnū dei

Sint lumbi uestri p̄cincti

quasi qui possit occidere
 animam tuam in gehem
 nali timere. Nōne quia
 spiritus est in uobis corā deo? Sic
 capitis enim omnes numerat
 ne ergo timere, multis p̄fili
 s estis. Dico aut̄ uobis, omni
 sollicitus sum in me corā deo
 s hōis conuoluitur in illo corā
 ei. Qui aut̄ negauit me corā
 is, negabitur corā angelis de
 is qui dicunt uobis in solum in
 uerū illa. Qui in solum facit
 s hōmāri nō remittetur. Cō
 uertit uos ad synagogas, sicut
 tus & potestatis, nolite li
 caliter aut̄ que respondet
 nis. Spiritus sanctus
 ipsa hora quid oporteat
 t aut̄ ei quidā de turba. No
 aut̄ meo ut diuidat tibi
 He ille dixit ei. Homo, q̄
 dicat aut̄ diuifore supra
 ad illos, uidete & caute
 nō in abudātia ciuili
 is q̄ possidet. Dixit aut̄
 illos dicens. Hōis cuius
 beres fructus ager am
 tra se dicit. Quid facit
 o congregat fructus
 oc facit. Destina hōm
 ra edificabo, & illa
 q̄ nata sunt mihi & hōi
 i anima mea. Anima
 na p̄fili i amos mōm
 mede bibe, gaude. Dixit
 Stulte hanc nocte am
 nt de te. Quæ aut̄ p̄fili

Ad petru, felix ee bo-
nu dispensator,

De malo seruo, moza dno
facite. no facit fr eiq vo-
luntatem.

Ab eo cui multu datu e
multu qreitur,

Ignem veni mittere i terra,

καὶ παρελθὼν διακονήσῃ αὐτοῖς. καὶ ἔαμ
 ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρῃ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρί-
 τῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ ἐν τῇ ἑσπέρῃ οὕτως, μακά-
 ριοὶ εἰσὶν οἱ δούλοι ἐκείνοι. τοῦτ' ἐγινώσκε-
 πτε, ὅτι ἐν ἡμέρῃ οὐκ οἰκοδεσπότης, ποία ὥρα ὁ κλέ-
 πτης ἔρχεται, ἐρηγήσκει ἄμ, καὶ οὐκ ἄμ
 ἀφῆκεν διοργανῶν τὸν δίκον αὐτοῦ, καὶ ἡμῶν
 ὅσω γίνεσθε ἑτοίμοι, ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκᾷτε ὁ
 ἦος τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι; εἶπερ ἡ αὐτῷ ὁ πεί-
 τρος, κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν πᾶσιν ἰαυτῶν
 λέγας, ἢ πρὸς πάντας. εἶπερ δὲ ὁ κύριος,
 τίς ἄρα ὄσιμ ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρονί-
 μος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς διαρπαί-
 ας αὐτῆς, τὸν δὲ δόνα ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτρι-
 ον; μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύ-
 ριος αὐτῆς, εὐρήσῃ ποιοῦντα ὅτως. ἀληθῶς λέ-
 γω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πάνσιν τῆς ὑπάρχουσιν αὐ-
 τῷ καταστήσει αὐτόν. εἰ μὴ δὲ εἴπω ὁ δούλος
 ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, ἰσχυρίζομαι ὁ κύ-
 ριος ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξεται τύπην τῆς παύσεως
 καὶ τὰς πεινᾶς, ἐδίψῃ τε πίνειν καὶ με-
 δύσκεισθαι, ἢ ἔσθαι ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν
 ἡμέρῃ ἢ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρῃ ἢ οὐ γινώ-
 σκει, καὶ διχοσμίσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐ-
 τῷ μετὰ τῆν ἀπίστων θήσει. ἐκεῖνος ἢ ὁ δού-
 λος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου εἰ αὐτῆς, καὶ μὴ ἐί-
 τιμάσας, μὴ ἢ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτῆς
 διαρπαξῆς πολλαῖς, ὁ δὲ μὴ γνοὺς ποιήσας, λέ-
 ῖται ἄξιον πλῆθους, διαρπαξῆται ὀλίγας. πάντ' ἡμεῖς
 ἐδόθημεν πλῆθους, πλὴν ζητηθήσεται παρ' αὐτῆς, καὶ ὅτι πρὸ
 θεοῦ πολλοῦ, πρὸς ὅτιον αὐτῆς αὐτῶν αὐτόν.
 πῦρ ἔλθω βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω
 εἰ ἢ ἀνέφθικ; βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτίσαι
 εἰς τὴν γῆν, καὶ πῶς σιμῶμαι ἕως οὐ τελεσθῆ; δο-
 κᾷτε, ὅτι εἰς τὴν γῆν παρεγενόμενος δόξα μου ἐμ
 τῇ γῆ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμορ-
 σιμῶμαι. ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐμ
 οἴκῳ ἐνὶ διαμεμερισμῶν, τρεῖς ἐπὶ δυ-
 σίμ, καὶ δύο ἐπὶ τρισίμ διαμεριθῆσεται.
 πάντες

& transiens ministrabit illis. Et si uene-
 rit in secunda uigilia, & si in tertia uigi-
 lia uenerit, & ita inuenerit, beati sūt ser-
 ui illi. Hoc autem scitote, quod si scisset
 pater familias qua hora fur ueniret, ui-
 gilasset utiq; & nō passus fuisset pfodi
 domū suam. Et uos estote parati, quia
 qua hora nō putatis filius hominis ue-
 niet. Ait autē ei Petrus. Dñe, ad nos di-
 cis hanc parabolā, an & ad omnes? Di-
 xit autē dominus. Quis putas est fidelis
 dispensator & prudens, quem cōstituet
 dñs super familiam suam ut det illis in
 tempore tritici mensuram? Beatus ille
 seruus, quem cum uenerit dominus
 inuenerit ita facientē. Vere dico uobis,
 quoniā super omnia quæ possidet con-
 stituet illum. Qz si dixerit seruus ille in
 corde suo, moram facit dominus meus
 uenire, & cœperit pcutere seruos & an-
 cillas & edere & bibere & inebriari, ue-
 niet dñs serui illius in die quo non spe-
 rat, & hora qua nescit, & diuidet eum,
 partemq; eius cū infidelibus ponet. Il-
 le autē seruus qui cognouit uoluntatem
 dñi sui, & non se preparauit, & nō fecit
 secundum uoluntatem eius, uapulabit
 multis, qui autē non cognouit & fecit di-
 gna plagis, uapulabit paucis. Omī au-
 tem cui multū datū est, multū quære-
 tur ab eo, & cui cōmendauerunt multū
 plus petent ab eo. Ignem ueni mittere
 in terrā, & quid uolo si iam accēsus est?
 Baptismo autem habeo baptizari, &
 quomodo coartor usq; dū perficiatur?
 Putatis q; pacē uenerim mittere in ter-
 ram? Non dico uobis, sed separationē.
 Erūt em̄ ex hoc quinq; i domo una di-
 uisi, tres in duos, & duo i tres diuident,
 pater in

πατὴρ ἐφ' ἑσῶ, ὁ υἱὸς ἐπὶ πατρὶ, μητὴρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρὶ, πνευθερὰ ἐπὶ πλὴν νύμφῳ αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ πλὴν πνευθερᾷ αὐτῆς. ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, ὅτι ἂν ἴδῃτε πλὴν νεφέλλῳ ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δύσμου, εὐθέως λέγετε ὅμοιος ἐρχεται, ὁ γίνεσθαι οὕτως, καὶ ὅτι ἂν νόστον πνέοντα, λέγετε, ὅτι καύσωμ ἔσαι, καὶ γίνεται, ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον φθὶ γῆς ἢ τοῦ θυρανοῦ ὁρίσασθε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; τί δὲ καὶ ἀφ' ἐαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; ὡς γὰρ ὑπάγει μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἀρχοντῶν ἐν τῇ πόλει, ὁ δὲ ἐργασίᾳ ἀπικληθήσθαι ἀπ' αὐτοῦ, μή ποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδῶ τῷ πρᾶκτορι, καὶ ὁ πρᾶκτὼς σε βάλῃ εἰς φυλακὴν. λέγω σοι οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν καὶ τὸ ἔχαρμ ληθῇ ἀποδώσῃ.

παρῆσαν δὲ ἕνεκεν ἐν αὐτῶ τῶ καιρῶ ἀπαγγέλλοιτες αὐτῶ πρὸς ἑσῶ γαλιλαίωμ, ὡμ τὸ αἶμα πιλᾶτος ἔμιξεν μετὰ ἑσῶ θυσιῶν ἀνῆν, καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἸΗΣΟΥΣ, ἔειπεν αὐτῶ. Δοκεῖτε, ὅτι οἱ γαλιλαῖοι οὗτοι ἀμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς γαλιλαίους ἐγγύοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασι. οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἔαμ μὴ μετανοῆτε πάντες, ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. ἢ ἐκείνοι οἱ δέκα ὁκτώ ἐφ' οὓς ἔπεισεν ὁ πύργος ἐν τῷ σιλωάμ καὶ ἀπέκτενεν ἀνθρώπους, δοκεῖτε, ὅτι οὗτοι ὀφείλονται ἐγγύοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν ἱερουσαλὴμ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἔαμ μὴ μετανοῆτε πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. ἔλεγεν δὲ ταύτῳ τῷ παραβολῶν, συνκλήθη ἔρχεμ τίς ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτθὲν μύλων, καὶ ἤλθεν καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ. καὶ οὐχ' εὗρεν. ἔειπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν. ἰδοὺ τρεῖς ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ σκῆ τᾶντη, καὶ οὐχ' εὗρισκω, ἔκκοφον αὐτήν, ἵνα τί ἢ τῷ γῆμ καταρῆσθαι; ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῶ

pater in filium, & filius in patrem suū, mater in filiam & filia in matrē, socrus in nurum suā, & nurus in socrum suā. Dicebat autē & ad turbas. Cum uideritis nubem orientem ab occasu, statim dicitis nimbus uenit, & ita fit. & cū astrum flantem, dicitis quia aestus erit & fit. Hypocritæ, faciem cœli & terræ nostis probare, hoc autē tēpus quomodo non probatis? Quid autē & a uobis ipsis non iudicatis quod iustum est? Cū autem uadis cū aduersario tuo ad principem in uia, da operam liberari ab illo, ne forte pertrahat te ad iudicem, & iudex tradat te exactori, & exactor coniciat te in carcerē. Dico tibi, nō exies inde, donec etiā nouissimū minutū reddas.

¶ Aderāt autē quidā ipso in tempore nunciantes illi de Galilæis, quorū sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificijs eorū. Et rñdens Iesus dixit illis. Putatis quod hi Galilæi p̄ omnibus Galilæis peccatores fuerint, quia talia passi sunt? Nō dico uobis, sed nisi pœnitentiā habueritis omnes similiter peribitis, sicut illi decem & octo supra quos cecidit turris in syloe & occidit eos. Putatis quod & ipsi debitores fuerint supra omnes homines habitantes in Hierusalem? Nō dico uobis, sed nisi pœnitentiā habueritis, omnes similiter peribitis. Dicebat & hanc similitudinē. Arborē fici habebat quidā plantatam in uinea sua, & uenit quærens fructum in illa, & non inuenit. Dixit autem ad cultorem uinea. Ecce anni tres sunt ex quo uenio querens fructum in ficu hac, & non inuenio. Succide illam, ut quid etiam terram occupat? At ille respondens dixit illi,

XIII

Sub exēplo galileorū or̄is̄ iforū monet agēdas p̄nias.

Parabola de arborē fici infructuosa.

O 2 illi,

Cap. 13.

αυτῷ. κίρτε ἄφες αὐτῷ, καὶ τοῦτ' ὅτι ἔτ'
 ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτῷ, καὶ βάλω κοι-
 πρίαμ, καὶ μὴ ποιήσῃ καρπὸν, εἰ δὲ μήγε
 εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψας αὐτῷ. Ἡ δὲ διδασ-
 κωμ ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τῆς σάβ-
 βασιμ, καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἥμ πνεῦμα ἔχουσα δι-
 αθενείας ἔτη δέκα ἑξήκοντα, καὶ ἦμ συγκύπτει
 σα ἑμὴ δυνάμει ἀνακύνει εἰς τὸ πάντε-
 λές. ἰδὼν δὲ αὐτῷ ὁ ἸΗΣΟΥΣ προσεφώνησεν
 καὶ εἶπεμ αὐτῇ. γύναι ἀπολέλυσαι ἀπ' τῆς
 αθενείας σου, καὶ ἐπέθηκερ αὐτῇ τὰς χεῖρας,
 καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζεν τὸν
 θεόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυναγωγος ἀγα-
 νάκτωρ, ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐδιδράκωσεν, ὃ
 ἸΗΣΟΥΣ ἔλεγεμ τῷ ὄχλῳ. ἐξ ἡμέραι ἐσίμ
 ἐν αἷς δ' εἰς γάλακτα, ἐν ταύταις ὅω ἐρχό-
 μνοι δόρα πνεύμα, καὶ μὴ τῆς ἡμέρας τῆς σαβ-
 βάτου, ἀπεκρίθη ὅω αὐτῷ ὁ κύριος, καὶ εἶ-
 πεμ. ὑποκρίτῃ, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ,
 οὐ λύνει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπ' φά-
 τνης καὶ ἀπαγαγῶν ποτίζει; ταύτῳ δὲ δυ-
 γατέρῃ ἀβραὰμ ὄυσαν ἦρ ἐδῆσεν ὁ σατανὰς
 ἰδοὺ δέκα ἑξήκοντα ἔτη, οὐκ ἐδὲ λυθῆσαι ἀπὸ
 τοῦ δεσμοῦ τούτου τῆς ἡμέρας τοῦ σαββάτου;
 καὶ ταῦτα λέγοντες ἀντὶ κατηχάωντο πάν-
 τες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
 ἔχαζεν ἐπὶ πᾶσι τῆς ἐξουσίας τῆς γινόμε-
 νοις ὑπ' αὐτοῦ. ἔλεγεμ δὲ τινὶ ὁμοίῳ ὄβριμ ἢ βα-
 σιλείᾳ τοῦ θεοῦ, καὶ τινὶ ὁμοιώσω αὐτῷ, ὁ-
 μοίᾳ ὄβριμ κόκκου σινάπης, ὃν λαβὼν ἄνθρω-
 πὸς ἔβαλεμ εἰς κῆπον αὐτοῦ, καὶ ἤνεκσεν,
 καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετα-
 νὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκλῶσεν ἐν τοῖς κλά-
 δοις αὐτοῦ. καὶ πάλιν εἶπεμ. τινὶ ὁμοιώσω τὸ
 βασίλειον τοῦ θεοῦ; ὁμοίᾳ ὄβριμ ζύμης, ἥμ
 λαβοῦσα γυνὴ ἐκρυφεν εἰς ἀλεύρου σάτα
 τρία, ἕως ὅτου ἐζυμώθη ὅλον. καὶ ἐπορεύετο κα-
 τὰ πόλεις καὶ κώμας, διδάσκων καὶ πορεύ-
 εμ ποιοῦν μύθος εἰς ἱερουσαλήμ. εἶπεμ δὲ ἕως
 αὐτῷ.

De muliere inclinata suae curia.

Archisynagogo indigna- ti qd sabbato curasset.

Grano sinapis regnum celoꝝ comparatur.

Et ite fermento.

illi. Domine, dimitte illam & hoc anno usq; dum fodiam circa illam & mittam stercora. Et siquidem fecerit fructu, sin minus in futurum succides ea. Erat aut docens in una synagoga in sabbatis. Et ecce, mulier quae habebat spiritu infirmitatis annis decem & octo, & erat inclinata, nec omnino poterat sursum respicere. Quam cum uideret Iesus, uocauit eam ad se, & ait illi. Mulier, dimissa es ab infirmitate tua. Et imposuit illi manus, & confestim erecta est, & glori- ficabat deum. Respondens autem archi- synagogus indignans quod sabbatis sanaret Iesus, dicebat turbae. Sex dies sunt in quibus oportet operari. In his ergo uenite ut sanemini, & non in die sabbati. Respondens autem ad illum dominus dixit. Hypocrita. Unusquisq; uestrum sabbato nonne soluit bouem suu aut asinu a praesepio & ducit ad aqua re? Hanc aut filiam Abrahamae quam alligauit satanas, ecce decem & octo annis, non oportuit solui a uinculo isto die sab- bati? Et cum haec diceret, erubescabant omnes aduersarii eius, & omnis popu- lus gaudebat in uniuersis quae gloriose fiebant ab eo. Dicebat ergo. Cui simi- le est regnum dei, & cui simile faciam illud? Simile est grano sinapis, quod acceptum homo misit in hortum suum & creuit, & euasit in arborem mag- nam & uolucres caeli nidulabantur in ramis eius. Et iterum dixit. Cui simi- le faciam regnum dei? Simile est fer- mento, quod acceptum mulier abscon- dit in farinae sata tria, donec fermenta- tur totu. Et ibat per ciuitates & castella do- cens, & iter faciens in Hierusalē. Ait aut illi quida

αὐτῶ. κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι, ὃ δὲ εἶ-
 περ πρὸς αὐτοὺς, ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς
 στενῆς πυλῆος, ὅτι πολλοὶ θέλω ὑμῖν, ζητήσασθαι
 εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν, ἀφ' οὗ ἄμ-
 ἐγερθῆ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσκει τὴν
 θύραν, καὶ ἀρξάμενος ἐξῶ ἐσθῆναι καὶ κρούει τὴν
 θύραν λέγοντες, κύριε κύριε ἀνοίξορ ἡμῖν,
 καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πό-
 θερ ἐσε, τότε ἀρξάμενος λέγει, ἐπάγομεν σὺν
 πίῳ σου, καὶ ἐπίομον, καὶ ἔν τῶν πλατεί-
 ας ὑμῶν ἐδίδαξα, καὶ ἐρεῖ, λέγω ὑμῖν, οὐκ
 οἶδα ὑμᾶς πόθερ ἐσε, ἀπόσπῃτε ἀπὸ ἐμοῦ πάν-
 τες ἐργάται οὗ ἀδίκιας, ἐκεῖ ἐσσι ὁ κλαυ-
 θμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅτ' ἄρ' ὀ-
 ρκνε ἀβραάμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ, ὅτι πάν-
 τας τοὺς προφήτας ἔν τῆ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ,
 ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἐξῶ, καὶ ἕξουσιμ ἀπὸ
 ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νό-
 του, καὶ ἀνακλιθήσονται ἔν τῆ βασιλείᾳ
 τοῦ θεοῦ, καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔρχατο δι' ἐσοῦνται
 πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι δι' ἐσοῦνται ἔχαρι.
 ἔν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθορ τίνες φαρι-
 σαῖοι λέγοντες αὐτῶ. ἐξελθε καὶ πορεύου ἔν
 τεύθερ, ὅτι ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι, καὶ
 εἶπερ αὐτοῖς, πορεύθεντες εἰπατε τῇ ἀλώ-
 πεκί ταύτῃ. ἰδοὺ ἐκβάλλω δαίμονια, καὶ
 ἰάσεις ἐπιτελῶ, σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ
 τρίτῃ τελούμαι, πολλὴν δὲ με σήμερον καὶ
 αὔριον καὶ τῇ ἔχομην πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ
 ἐνδέχεται, προφήτῳ ἀπολεῖσθαι ἐξῶ ἱερου-
 σαλήμ. ἱερουσαλήμ ἱερουσαλήμ ἢ ἀποκτεί-
 νουσα τοὺς προφήτας, καὶ λίθοβολούσα τοὺς
 ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέ-
 λησα ἐπίσω ἀξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον
 ὄρνιθες πλὴν ἐαυτῆς νοσίαρ ὑπὸ τὰς πτέρυγας
 καὶ οὐκ ἠθέλησατε, ἰδοὺ ἀρξάμενος ὑμῖν ὁ δι-
 κος ὑμῶν ἔρχεται. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ
 με ἴδῃτε ἕως ἄρ' ἢ ἔξ ὅτε εἰσπῃτε. εὐλογημέ-
 νος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

καὶ ἐγγύετ

illi quidam. Domine, an pauci sunt qui
 saluantur? Ipse autem dixit ad illos.
 Contendite intrare per angustam por-
 tam, quia multi dico uobis quærent in-
 trare & non poterunt. Cū autem surre-
 xerit paterfamilias & clauerit ostiū, &
 cœperitis foris stare, & pulsare ostium
 dicentes. Dñe dñe aperi nobis, & respō-
 dens dicet uobis. Nescio uos unde si-
 tis. Tunc incipietis dicere. Manducaui
 mus coram te & bibimus, & in plateis
 nostris docuisti. Et dicet uobis. Nescio
 uos unde sitis. Discedite a me omnes
 operarij iniquitatis. Ibi erit fletus &
 stridor dentium, cum uideritis Abra-
 ham & Isaac & Iacob & omnes pro-
 phetas in regno dei, uos autem expelli
 foras, & uenient ab oriente & occiden-
 te & aquilone & austro, & accumbēt in
 regno dei. Et ecce sunt nouissimi qui
 erunt primi, & sunt primi qui erunt no-
 uissimi. In ipsa die accesserunt quidam
 phariseorum dicentes illi. Exi, & uade
 hinc, quia Herodes uult te occidere. Et ait
 illis. Ite & dicite uulpi illi. Ecce eij-
 cio dæmonia, & sanitates perficio ho-
 die & cras, & tertia die cōsumor. Verū-
 tamen oportet me hodie & cras & pro-
 ximo die ambulare, quia non capit
 prophetam perire extra Hierusalem. Hierusalem
 Hierusalem, quæ occidis
 prophetas, & lapidas eos qui mittun-
 tur ad te. Quotiens uolui congregare
 filios tuos quemadmodum auis nidū
 suum sub pennis, & noluisti. Ecce relin-
 quitur uobis, domus uestra deserta.
 Dico autem uobis, quod nō uidebitis
 me donec ueniat cum dicetis. Benedi-
 ctus qui uenit in nomine domini.

○ 3 Et factum

Ad qsdaz Cotendite intrare per angustas portas.

Herode uulpe uocat.

Hirtz hirtz q orrid' phas.

Hydropicus sab^{to} cūrat
i domo principis phariseorū

καὶ ἐγγύετ' ἐν τῷ ἐλθῆν αὐτὸν εἰς οἶκον ἑνὸς τῶν ἀρχόντων τῶν φαρισαίων σαββάτω φαγεῖν ἄρτον, ὃ αὐτοὶ ἦσαν παρατηροῦντες αὐτὸν. ὃ ἰδοὺ ἄνθρωπος τις ἦν ὑδρωπικός ἐμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἸΗΣΟΥΣ εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς ὃ φαρισαίους λέγων, εἰ ἔξεσι μὲν ἐν τῷ σαββάτῳ διεραπεύεσθαι, οἱ δὲ ἡσυχασαί, καὶ ἐπιλαβόμεθα ἰάσασθαι αὐτὸν καὶ ἀπέλυσε μ. καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτοὺς εἶπε, τίνας ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαζ' ἐμπεσῆται καὶ οὐκ εὐθέως ἀναπάσσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; καὶ οὐκ ἴσχυσα ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα. ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολῶν, ἐπέχω, πῶς τὰς πρῶτον κλίσεις δεξιέροντο, λέγων πρὸς αὐτοὺς, ὅτ' ἂν κληθῆς ὑπὸ ἡμῶν εἰς γάμον, μὴ κατακλιθῆς εἰς τὴν πρῶτον κλίσην, μή ποτε ἐπιτιμότερός σου ἢ κεκλημῆς ὑπ' αὐτοῦ. καὶ ἐλθὼν ὁ σέ καὶ αὐτὸν καλέσας, ἔρεῖ σοι, δός τὸ τῷ τόπῳ, καὶ τότε ἄρξῃ μετ' ἀσχύλης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχευε. ἀλλ' ὅτ' ἂν κληθῆς πορευθεὶς ἀνάπεσον εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅτ' ἂν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε ἔρεῖ σοι, φίλε προσανάκθι ἀνώτερον, τότε ἔσαι σοι δόξα ἐνώπιον πάντων συνακαμμένων σοι, ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἐαυτὸν ταπεινώσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἐαυτὸν ὑψώσεται. ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκώτι αὐτὸν, ὅτ' ἂν ποιῆς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φῶναι τοὺς φίλους σου, μὴ δὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μὴ τὴν συγγειῖαν σου, μὴ δὲ γείτονας πλουσίους, μὴ ποτε καὶ αὐτοὶ σε ἀντικαλέσωσιν, καὶ γενήσεται σοι ἀνταπόδομα, ἀλλ' ὅτ' ἂν ποιῆς δόχλῳ, κἀλα πτωχοῖς, ἀναπήροις, χωλοῖς, τυφλοῖς. καὶ μακάριός ἐστι, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταπόδομα σοι. ἀνταποδοθήσεται γὰρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων. ἀκούσας δὲ ἕως τῶν συνακαμμένων ταῦτα, εἶπε αὐτῷ. μακάριός ἐστι φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ

Et factum est cum introisset in domum cuiusdam principis phariseorum sabbato, manducare panem, & ipsi obseruabant eum. Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum. Et respondens Iesus, dixit ad legisperitos & pharisæos dicens. An licet sabbato sanare? At illi tacuerunt. Ipse uero apprehensum sanauit eum ac dimisit. Et respondens ad illos dixit. Cuius uestrum asinus aut bos in puteum cadet, & non continuo extrahet illum die sabbati? Et non poterant ad hæc respondere illi. Dicebat autem & ad inuitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus eligeret, dicens ad illos. Cum inuitatus fueris ad nuptias non discumbas in primo loco, ne forte honoratior te sit inuitatus ab illo, & ueniens is qui te & illum uocauit, dicat tibi, da huic locum, & tunc incipias cum rubore nouissimum locum tenere. Sed cum uocatus fueris, uade recumbe in nouissimo loco, ut cum uenerit qui te inuitauit dicat tibi. Amice ascende superius. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus, quia omnis qui se exultat humiliabitur, & qui se humiliat exaltabitur. Dicebat autem & eis qui se inuitauerat. Cum facis prandium, aut cenam, noli uocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque uicinos, neque diuites, ne quando & ipsi te reinuitent, & fiat tibi retributio. Sed cum facis conuiuium, uoca pauperes, debiles, claudos, cæcos, & beatus eris, quia non possunt retribuere tibi. Retribuet enim tibi in resurrectione iustorum. Hæc cum audisset quidam de simul discumbentibus, dixit illi. Beatus qui manducat panem in regno dei.

Ad inuitatos parabolam. no discumbes in primo loco,

Ad principem phariseorū, cū facis prandium aut cenam, uoca pauperes.

σι λεία τῷ θεοῦ. Ὁ δὲ εἶπερ αὐτῷ. Ἀνθρωπος
 τίς ἐποίκησεν δ' ἔπινομ μέγα, καὶ ἐκάλεσεν
 πολλοὺς, καὶ ἀπέστειλεν τὸν δούλον αὐτοῦ
 τῆ ὥρᾳ τῷ δειπνου, ἐπέμ τοῖς κεκλημένοις,
 ἔρχεσθε, ὅτι ἦδη ἔτοιμά ὄσιν πάντα, καὶ ἦρ-
 ξάντο ἀπὸ μιᾶς παρατησῆς πάντες, ὁ πρῶ-
 τος εἶπερ αὐτῷ. ἄγροδ ἠγόρᾳσα, καὶ ἔχω
 ἀνάγκηλ θῆλθῆμ καὶ ἰδῆμ αὐτὸμ, ἔρωτῶ σε
 ἔχε με παρατημένομ, καὶ ἔτερε. εἶπερ, ζεύγη
 βοῶν ἠγόρᾳσα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκι-
 μάσαι αὐτά. ἔρωτῶ σε ἔχε με παρατημέ-
 νομ, καὶ ἔτερε. εἶπερ. γυναικα ἔγνημα καὶ
 διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἔλθῆμ, καὶ παραγε-
 νόμενος ὁ δούλος, ἀπήγαλεμ τῷ κυρίῳ αὐτῷ
 ταῦτα. τότε ὁρῆσθε οἱ δοικοδεσπότῃς εἶπερ τῷ
 δούλῳ αὐτῷ. ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας
 καὶ ῥύμ, τὸ πόλεως, καὶ τὸς πτωχοὺς καὶ ἀναπῆ-
 ρος καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσαγάγε ὧδε, καὶ εἶ-
 περ ὁ δούλος, κύριε, γέρονεμ ὡς ἐπέταξας, καὶ
 ἔτι τόπος ὄσιν, καὶ εἶπερ ὁ κύριος πρὸς τὸν δού-
 λον. ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ
 ἀνάγκασον εἰσελθῆμ, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκος
 μου. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν
 ἐκείνων τῶν κεκλημένων γέυσεταί μου τοῦ
 δειπνου. σωπεροῦστο δὲ αὐτῷ ὄχλοι
 πολλοὶ, καὶ ἔραφῃς εἶπερ πρὸς αὐτοὺς, εἰ τις
 ἔρχεται πρὸς με, καὶ οὐ μισθῇ τὸν πατέρα
 αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ
 τέκνα, καὶ τὸν ἀδελφόν, καὶ τὰς ἀδελφάς,
 ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναται με
 μαθητῆς εἶναι, καὶ ὅς ἂν οὐ βασάζει τὸν σα-
 ρὸν αὐτῷ καὶ ἔρχεται ὀπίσω με, οὐ δύναται με
 εἶναι μαθητῆς, τίς γὰρ θῆ ὑμῶν δέλωρ πύρ-
 γον δοικοδομῆσαι, οὐ καὶ πρῶτον καθίσας ἡ-
 θεῖται πλὴν δ' ἀπάνω, εἰ ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισ-
 μόμ, ἵνα μή ποτε δέντω αὐτῷ θεμέλιον, καὶ μή
 ἰχθυόντες ἐκπέσῃ, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρ-
 ξων Ἰεραπαῖζον αὐτῷ λέγοντες, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρω-
 πος ἠρξάτ' οἰκοδομῆ καὶ οὐκ ἰχυσ' ἐκπέσῃ.

Η ΤΙΣ

gno dei. At ipse dixit ei. Homo quida
 fecit cenam magnam, & uocauit mul-
 tos, & misit seruum suū hora cenæ ut
 diceret inuitatis, uenite, quia iam pa-
 rata sunt omnia. Et cœperūt simul om-
 nes recusare. Primus dixit ei. Villam
 emi, & necesse habeo exire & uidere il-
 lam. Rogo te, habe me excusatum. Et
 al ter dixit. Iuga bouum emi quinque, &
 eo probatū illa. Rogo te, habe me ex-
 cu fatum. Et alius dixit. Vxorem duxi,
 & ideo non possum uenire. Et reuerfus
 seruus nunciauit hæc domino suo.
 Tunc iratus paterfamilias, dixit seruo
 suo. Exi cito in plateas & uicos ciui-
 tatis, & pauperes, ac debiles, & cæcos
 & claudos introduc huc. Et ait seruus
 Domine factum est ut imperasti, & ad
 huc locus est. Et ait dominus seruo. Exi
 in uias & sepes & compelle intrare, ut
 impleatur domus mea. Dico autem
 uobis, quod nemo uirorum illorum, qui
 uocati sunt gustabit cenam meam.
 Ibant autem turbæ multæ cum eo.
 & conuersus dixit ad illos. Si quis ue-
 nit ad me, & non odit patrem suum
 & matrem, & uxorem, & filios, & fra-
 tres, & sorores, præterea autem & ani-
 mam suam, non potest meus esse di-
 scipulus. Et quisquis non baiulat crucē
 suam, & uenit post me, non potest
 meus esse discipulus. Quis enim ex
 uobis uolens turrim ædificare, nonne
 prius sedens computat sumptus, an
 habeat ad perficiendum, ne postquam
 posuerit fundamentum, & non po-
 tuerit perficere, omnes qui uident, incipi-
 ant illudere ei dicentes, hic homo cœ-
 pit ædificare & nō potuit cōsummare?

O 4 Aut quis

De hoie q̄ fecit cenā m̄gnāz
et uocauit multos, parabl.

Odine patrē, matrē, uxore,
& adhuc et aiāz suam.

Parabola uolētis turrim
ædificare.

Cap. 14. 15.

Alia, regis volētis remittē bellum.

De sale.

Ad pharisaeos & scribas m...
mirantes qd cu pccatoribus i...
surgatur. Parabolā tē...
tū omniū.

parabolā iēt de drachma

Parabolā iēt de filio pro...
digo,

ἢ τις βασιλεὺς πορθήσωντος συμβαλεῖν ἐπέ
ρω βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐκ ἰκαίνας πρῶτον
βουλευέσθαι, εἰ δὴ αὐτὸς ὄσιν ἐν δέκα χιλιάσιν
ἀποσπῆσαι τῷ μετὰ ἑικοσὶ χιλιάδων ἐρ
χομῶν ἐπ' αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἐτι αὐτὸς ὄσιν
ὄρτος, πρεσβείαν ἀποσείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς
ἐπιβίωσιν, οὕτως ὁ παῖς ἔξ ὑμῶν, ὅς οὐκ ἀπο
τάσσεται πᾶσιν τῶν ἐαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ
δύναται μου εἶναι μαθητὴς, καλὸν τὸ ἄλλας
ἐὰν δὲ τὸ ἄλλας μωρανοῖ, ἐν τίνι ἀρεθίσθη;
οὕτως εἰς γλῶσσαν, οὕτως εἰς κοπρῶν ἐνδετόν ὄσιν,
ἔξω βάλλουσιν αὐτὸ, ὃ ἔχωρ ὅσα ἀκούει, ἀ
κουέτω, ἡσασιν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ
πελῶμαι καὶ οἱ ἀμαρτωλοὶ ἀκούοντες αὐτῶ.
ἢ διεγόμωσιν οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμμα
τεῖς λέγοντες, ὅτι οὗτος ἀμαρτωλοὺς προσδέ
χεται, Ἐσπερὸν αὐτῶν, εἰπερ ἢ πρὸς αὐτοὺς
πλὴν παραβολῶν ταύτων λέγων, τίς ἀνθρώπων
ἔξ ὑμῶν ἔχωρ ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπέρησας
ἐν δὲ αὐτῶ, οὐ καταλείπει τὰ ἐνεκκονταενέα
ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς
ἕως εὑρη αὐτό, Ἐρωτῶν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοῦ
ὄμους αὐτῶ χαίρων, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον
συγκαλεῖ τὴν φίλων Ἐρωτῶν γείτονας λέγων
αὐτοῖς, συγχάρητέ μοι ὅτι εὑρον τὸ πρόβα
τόν μου τὸ ἀπολωλός, λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτως
χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῶ
μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐνεκκονταενέα δικαί
οις οἱ ἄγγελοι οὐρανοῦ ἔχουσι μετάνοιαν, ἢ τίς
γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, εἰ μὴ ἀπολέσῃ
δραχμὴν μίαν, οὐκ ἄπληθύνομ, Ἐσπερὸν
πλὴν οἰκίαν, καὶ ζητᾷ ἐπιμελῶς ἕως ὅτι εὑροί,
καὶ εὑρῶσα συγκαλεῖ τὰς φίλων καὶ τὰς γεί
τονας λέγουσα, συγχάρητέ μοι, ὅτι εὑρον τὴν
δραχμὴν ἢ ἀπώλεσα, οὕτως λέγω ὑμῖν, χα
ρὰ γίνεται ἐνώπιον τοῦ ἀγγέλου τοῦ θεοῦ ἐπὶ
ἐνὶ ἀμαρτωλῶ μετανοοῦντι, εἰπερ ἢ, ἀνθρώπου
ὅς ἔχει δύο ἡοὺς, καὶ ἐπιτὸ νεώτερος αὐτῶ πα
τρὶ παῖτες δύο μοι δὲ ἐπιβάλλον μέρος τὸ οὐσίας
καὶ δι

Aut qs rex itur9 cōmittere bellū aduer
sus aliū regē, nonne sedēs prius cogitat
si possit cū decē milib9 occurrere ei, q cū
uiginti milibus uenit ad se? Alioqn ad
huc illo lōge agēte, legationē mittēs ro
gat ea q pacis sūt, Sic ergo oīs ex uobis
q nō renūciat oibus q possidet nō pōt
meus esse discipulus. Bonū est sal, si ue
ro sal infatuatū fuerit, in quo condiet?
Neq; i terrā neq; in sterq;liniū utile est,
foras, pñciūt illud. Qui habet aures au
diēdi audiat. Erāt autē apppinquātes XV
ei oēs publicani & pccōres, ut audirēt il
lū. Et murmurabant pharisaei & scribae
dicētes. Hic pccōres recipit & māducat
cū illis. Dicebat autē ad illos parabolam
istā dicēs. Quis ex uobis homo qui ha
bet centū oues, & si perdidit unā ex il
lis, nōne dimittit nonagintanouē in de
ferro & uadit ad illā q perierat donec
inueniat eā? Et cū iuenerit eā, imponit
in humeros suos gaudēs & ueniēs do
mū cōuocat amicos & uicinos dicēs il
lis. Cōgratulamini mihi, qa inueni ouē
meā q perierat. Dico uobis, q; ita gau
diū erit i caelo sup uno peccatore pccni
tentiā agente, q; super nonagintanouē
iustis q nō indigēt pccnitētiā. Aut quae
mulier habēs drachmas decē, si pdide
rit drachmā unā, nōne accēdit lucernā,
& uerit domū & qrit diligenter donec
inueniat? Et cū inuenierit, cōuocat ami
cas & uicinas, dicēs. Cōgratulamini mi
hi, qa inueni drachmā quā pdideram.
Ita dico uobis, gaudiū erit corā āgelis
dei sup uno peccatore resipiscēte. Ait
autē. Homo qdā habuit duos filios, &
dixit adolescētior illoz patri. Pater, da
mihi portionē substātiā q me cōtingit.
Et diuisit

το μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅτ' αὐρ' ἐκλίπη +
 τε, δ' ἐζώντα ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.
 Ο πισὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πισὸς
 ὄζει, καὶ ὁ ἐν ὀλίγῳ ἀδίκος, καὶ ἐν πολ-
 λῷ ἀδίκος ὄζει. εἰ ὅτω ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾶ
 ἢ πισοὶ οὐκ ἐγγύεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῶν
 πισύσει, καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοθίῳ πισοὶ οὐκ ἐ-
 γγύεσθε, δ' ὑμέτερον τίς ὑμῶν δώσει, οὐδεὶς οὐ-
 κέ τις δώαται δυοῖν κυρίοις, δουλεύειν. ἢ ἢ
 τὸν ἓνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ
 ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τὸν ἕτερον καταφρονή-
 σει. οὐ δύνασθε διῶ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ.
 ἢ κοῦρον δὲ ταῦτα πάντα. Ἐὶ οὐ φαρισαιοὶ καὶ
 λαίεργοι ὑπάρχοντες ἰζημυκτῆριστον αὐτῶν.
 καὶ εἶπερ' αὐτῶν, ὑμεῖς ἐσεὶ οὐ δικαιοῦντες
 ἑαυτοὺς ἐνώπιον τοῦ ἀνθρώπου. ὁ δὲ διὸς
 γινώσκετε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώ-
 ποις ὑψηλόν, ἐδέλυμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
 ἐστίν, ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως ἰωάννου, ἀπὸ
 τότε ἢ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίσθη. Ἐὶ πᾶς
 εἰς αὐτῶν βιάσθη, ἐνοκώτερον δὲ ὄζει τὸν
 θυρανὸν καὶ τὴν γλῶτταν παρὰ τὸν νόμον
 μίαν κροτάρα πεσεῖν, πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν
 γυνᾶκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἕτεραν, μοιχεύει.
 Ἐὶ πᾶς ὁ ἀπληθυνόμενος ἀπὸ ἀνδρῶν γαμῶν,
 μοιχεύει. ἀνθρώπος δὲ τίς ἢ πλούσιος καὶ ἐν
 ἐδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφρανό-
 μῃος καθήμενος λαμπρῶς, πῶχός δὲ τίς
 ἢ ὀνόματι λάζαρος, ὃς ἐβέβηκε πρὸς τὴν
 θύραν αὐτοῦ ἢ κλωμῆος, καὶ ἐπιθυμῶν χορ-
 ταθῆναι ἀπὸ τοῦ ψιχίου ἢ πρὸς τὸν αὐτῶν
 οὐκ ἔραπέζετο τὸ πλουσίον, ἀλλὰ καὶ οἱ κύ-
 νες ἐρχόμενοι ἀπέλθορον τὰ ἔλκη αὐτοῦ.
 ἐγγύετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πῶχόν καὶ ἀ-
 πεινεχθῆναι αὐτὸν ὑπὲρ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν
 κόλπον ἀβραάμ. ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσι-
 ος, καὶ ἔταφεν, καὶ ἐν τῷ ἀδὴ ἐπάρας τοὺς
 ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις ὁ-
 ρᾶ τὸν ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ λάζαρον
 ἐν τῷ

mammona iniquitatis, ut cum defeceri-
 tis, recipiant uos in aeterna tabernacu-
 la. Qui fidelis est in minimo, & in mul-
 to fidelis est, & qui in pusillo iniquus
 est, is & in multo iniquus est. Si ergo in
 iniquo mammona fideles non fuistis,
 quod uerum est, quis credet uobis? Et
 si in alieno fideles non fuistis, quod ue-
 strum est quis dabit uobis? Nemo ser-
 uus potest duobus dominis seruire. Aut
 enim unum odiet, & alterum diliget, aut
 uni adhaerebit, & alterum contemnet. Non
 potestis deo seruire & mammonae. Au-
 diebant autem haec omnia & pharisaei qui
 erant auari, deridebant illum. Et ait il-
 lis. Vos estis qui iustificatis uos ipsos
 coram hominibus, deus autem nouit cor-
 da uestra. Quia quod hominibus excelsum
 est, abominatio est ante deum. Lex &
 propheta usque ad Ioannem, ab eo tem-
 pore regnum dei euangelizatur, & qui-
 uis in illud uim facit. Facilius est autem
 caelum & terram praeterire, quam de lege
 unum apicem cadere. Omnis qui dimit-
 tit uxorem suam, & alteram ducit, moe-
 chatur, & qui dimissam a uiro ducit, moe-
 chatur. Homo quidam erat diues, qui
 induebatur purpura & bysso, & epula-
 batur quotidie splendide. Erat autem qui-
 dam mendicus nomine Lazarus, qui
 iacebat ad ianuam eius huiusmodi,
 cupiens saturari de micis quae cade-
 bant de mensa diuitis. Sed & canes ueni-
 ebant, & lingebant ulcera eius. Factum est
 autem ut moreretur medicus, & deportaretur
 ab angelis in sinum Abrahamae. Mortuus est
 autem & diues, ac sepultus est, & in infer-
 no sublati oculis suis, cum esset in tor-
 mentis, uidet Abrahamam & Lazarum
 in sinu

Nemo potest duobus dominis seruire.

Ad pharisaeos auaros derisus dicens cum deo nouit corda.

De apice legis.

De diuite epulose et lazaro.

... quod solum illi
 ... est autem & nobis
 ... ego illius egredien-
 ... respondens dixit
 ... tibi, & non
 ... ut cum amicis
 ... filius tuus
 ... cum me
 ... illi uisum
 ... tu
 ... tua sunt
 ... quia
 ... et reu-
 ... est
 ... ad discipulos
 ... habebat
 ... illi
 ... uocauit
 ... deo
 ... Red-
 ... Non pote-
 ... licare. At autem uultus
 ... a
 ... recipiant
 ... dicebat
 ... meo? At ille
 ... olei. Dixit
 ... & sede
 ... Deinde alio
 ... Qui ait
 ... accipe
 ... Et lau-
 ... in
 ... quia
 ... s
 ... lucis
 ... uobis
 ... dicit

Cap. 10. 11.

ἔν τῷ τῷ κόλποις αὐτοῦ, Ἐάντε φωνήσας εἶπερ, πατήρ ἄβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον λάζαρον, ἵνα βάλῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ἐν τῇ ἰατρῇ καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσοῦ μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπερ δὲ ἄβραάμ, τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ λάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ, καὶ ὡς ὁδὸς παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνῶσαι, καὶ ἐπὶ πάσι μὲν τῶν μετὰ τὴν ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστὶ κρητήρ, ὅπως οἱ δέλοντες διαβλῶσι ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ δ' αὖν ὄντα, μὴ ἢ οἱ ἐκτεῖν πρὸς ὑμᾶς διαπύδισι. Εἶπερ δὲ, ἐρωτῶ ὅπως πατήρ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν μου, ἵνα ἴδωμαι, ἔχω δὲ πέντε ἀδελφοὺς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἐλθῶσι εἰς τὸν τόπον τῆς βασιλείας τοῦ οὐρανοῦ. λέγει αὐτῷ ἄβραάμ, ἔχουσιν μωσάα καὶ τὴν προφήτασ, ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. οὐδὲ εἶπερ, οὐχὶ πάντες ἄβραάμ, ἀλλ' ἄρτις ἀπὸ νεκρῶν πορεύθη πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσασιν. Εἶπερ δὲ αὐτῶν. εἰ μωσάα καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούσασιν, οὐδὲ ἂν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ, πεποιθῆσονται.

Ad discipulos, de scandalo.

Εἶπερ ἢ πρὸς τὴν μαθητῶν, ἀνένδεκτόν ἐστιν, μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, οὐαὶ δὲ οὐδὲ ἐρχεται, λυσίτελα αὐτῶν ἐν μύλῳ ὀνίκου πρίκεται περὶ τὸν ἄχλορον αὐτοῦ, καὶ ἐξρίπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίση ἓνα ἢ ἓν μικρῶν τούτων. προσέχετε ἑαυτοῖς, ἵνα ἂν ἡ ἀμαρτία εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησιν αὐτῷ, καὶ ἂν μετανοήσῃ, ἀφες αὐτῷ. καὶ ἂν ἐπιτάκις τῆς ἡμέρας ἀμαρτία εἰς σὲ, Ἐπιτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ, ἐπὶ σὲ λέγω, μετανοῶ, ἀφής αὐτῷ. καὶ εἰ ποιοῦν ἀπόστολοι τῶν κυρίων. προσέδοσ ἡμῖν ὡς ἴσιν. Εἶπερ δὲ ὁ κύριος, εἰ ἔχετε ὡς ἴσιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συναμίνο ταύτῃ ἐκρίζωθη καὶ φυτεύηται ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ ὑπὸ κισσοῦ ἂν ὑμῖν. τίς ἢ ὅτι ἡμῶν δόξα ἔχωμε ἀρωγῶν

De correptione fraterna. Septies in die dimittenda.

Si habueritis fidem sicut granum sinapis.

in sinu eius, & ipse clamans dixit. Pater Abraham miserere mei, & mitte Lazarum ut intingat extremum digiti sui in aquam, ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma. Dixit autem Abraham. Fili, recordare, quod recepisti bona tua in uita tua, & Lazarus similiter mala. Nunc autem hic consolatur, tu uero cruciaris. Et in his omnibus inter nos & uos hiatus magnus firmatus est, ut hi qui uolunt hinc transire ad uos non possint, neque inde huc transire. Et ait. Rogo ergo te pater, ut mittas eum in domum patris mei. Habeo enim quinq; fratres, ut testes illis ne & ipsi ueniant in hunc locum tormetorum. Ait illi Abraham. Habent Moysen & prophetas, audiant illos. At ille dixit. Non pater Abraham, sed si quis ex mortuis ierit ad eos, poenitentiam agent. Ait autem illi. Si Moysen & prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit credent.

Et ait ad discipulos. Impossibile est ut non ueniant scandala. Vae autem illi per quem ueniunt. Expedi illi si mola asinaria ponatur circa collum eius, & proiectus fuerit in mare, ut scandalizet unum de pusillis istis. Attendite uobis. Si peccauerit in te frater tuus, increpa illum, & si poenitentiam egerit dimitte illi. Et si septies in die peccauerit in te, & septies in die conuersus fuerit ad te dicens. Poenitet me, dimittes illi. Et dixerunt apostoli domino. Adauge nobis fidem. Dixit autem dominus. Si habueritis fidem sicut granum sinapis dixissetis huic arbori moro, eradicare & transplantare in mare, & obedisset uobis. Quis autem uestrum habens seruum, arantem

XVII

ἀροτριῶντα ἢ ποιούμενοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ
 τῆς ἀγροῦ ἐρεῖ εὐθέως παρελθὼν ἀνάπεσαι, ἀλ
 λ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ. εἰ τοίμασον τι δευπησῶ
 καὶ περιζωσάμενος διακόμει μοι ἕως φάσω
 καὶ πῶ καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσθε καὶ πίει
 σαι σὺ, μὴ χάριμ ἔχα τῷ δούλῳ ἐκείνῳ, ὅτι
 ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα αὐτῷ; ὃν δοκῶ.
 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅτι ἂν ποιήσητε πάντα τὰ
 διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε, ὅτι δούλοι ἀχαρῆ
 οἶσμεν, ὅτι ὁ δόφειλομεν ποιῆσαι πεποιή
 καμεν. καὶ ἐγένετο ὅτι τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν
 εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέ
 σου σαμαρίας καὶ γαλιλαίας, καὶ εἰσερχομέ
 νου αὐτοῦ εἰς τινὰ κώμην ἀποκνήκασα αὐτῷ
 δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔησαν πρόβρωτοι. Ὁ
 αὐτοὶ ἦσαν φωνῶν λέγοντες, ἸΗΣΟΥ ἔπισηά
 τα ἐλέησον ἡμᾶς, καὶ ἰδὼν εἶπερ αὐτοῖς.
 πορευθέντες ἐπίδειξάτε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦ
 σιν, καὶ ἐγένετο ὅτι τῷ ὑπάγαγον αὐτοὺς ἐκα
 θαρίσθησαν, εἰς ἃς αὐτῶν ἰδὼν, ὅτι ἰάθη ὑπέ
 σρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν
 θεόν, καὶ ἔπεσε ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς
 πόδας αὐτοῦ εὐχαρισῶν αὐτῷ. Ὁ αὐτὸς ἦν
 σαμαρίτης, ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἸΗΣΟΥΣ εἶπερ, οὐ
 χὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ ἡ ἐννεὰ πῶ; ὃν
 χὶ εὐρέθησεν ὑποστέφαντος δέξιναι δόξαν τῷ
 θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος, καὶ εἶπερ αὐ
 τῷ ἀνασὰς πορεύου, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε,
 ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων πότε ἔρ
 χετῆ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ
 εἶπερ, οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ
 παραίτησέως, ὃν δὲ ἐροῦσιν ἰδοὺ ὧδε, ἢ ἰδοὺ
 ἐκεῖ. ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐν τῷ
 ἡμῶν ἐστίν. εἶπερ δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς, ἐλεύ
 σονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡ
 μερῶν τοῦ ἡσυχίου ἀνθρώπου ἰδεῖν. Ὁ οὐκ ὄφε
 δε, καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν. ἰδοὺ ὧδε, ἰδοὺ ἐκεῖ.
 μὴ ἀπέλθῃτε μὴ ἡ διώξητε, ὡς περὶ ἡ ἀσραπὴ
 ἢ ἀσραπῆσα ἐκ τῆς ὑπὸ οὐρανόθεν τῆς ὑπὸ οὐρανόθεν
 λάμπα

arantem aut pascentem qui regresso de
 agro dicat illi statim transi & recube &
 non dicat illi, para quod coene, & precin
 ge te & ministra mihi donec mandu
 cem & bibam, & post haec manduca &
 bibe tu? Nunquid gratia habet seruo
 illi, quia fecit quod sibi impata fuerat? Non
 puto. Sic & uos cum feceritis omnia quae
 precepta sunt uobis, dicite, serui inutiles
 sumus. Quod debemus facere, fecimus.
 Et factum est dum iret Hierusalem, & ipse
 transibat per mediam Samariam & Ga
 lilaeam. Et cum ingrederetur quoddam
 castellum occurrerunt ei decem uiri lepro
 si. Qui steterunt a longe, & ipsi leuauerunt
 uocem dicentes. Iesu preceptor, miserere no
 stri. Quos ut uidit, dixit illis. Ite ostendi
 te uos sacerdotibus. Et factum est dum
 irent, mundati sunt. Unus autem ex illis ut
 uidit quod mundatus esset, regressus est
 cum magna uoce glorificans deum, & proci
 dit in faciem ad pedes eius, gratias agens
 ei. Et hic erat samaritanus. Respon
 dens autem Iesus dixit. Nonne decem
 mundati sunt? Et nouem ubi sunt?
 Non sunt reperti redisse, ut darent
 gloriam deo, nisi hic alienigena. Et ait
 illi. Surge uade, quia fides tua te sal
 uum fecit. Interrogatus autem a phari
 saeis quando ueniret regnum dei, respon
 dit eis & dixit. Non ueniet regnum dei
 cum obseruatione, neque dicent ecce hic
 aut ecce illic. Ecce enim regnum dei in
 tra uos est. Et ait ad discipulos suos.
 Veniet dies quando desiderabitis uide
 re unum diem filij hominis & non uidebitis. Et
 dicent uobis. Ecce hic, ecce illic. Nolite
 ire, neque sectemini. Nam sicut fulgur coru
 scae e regione super caelestia ea quae sub caelo est
 P fulget

Dicite serui inutiles sumus.

De leprosis mundatis.

Pharisaeis, respondit, Regnum dei intra uos est.

Curam perdit discipuli de serpo.

... in his omnibus inter o
 ... magis famam est, ut
 ... ad uos non pro
 ... uandicare. Et
 ... uinitas eu
 ... Habet enim que
 ... et ipse uenit
 ... Abraham
 ... prophetas audi
 ... No patet Abraham
 ... ad eos, peruen
 ... Si Moles & p
 ... neq; si quis ex mo
 ... uent credent.
 ... Impossible
 ... scandala. Vnde autem
 ... ueniunt. Expedi illi
 ... circa collis
 ... in mare, quae ut sciam
 ... pullis uis. Attend
 ... in te frater
 ... & si poenitentiam
 ... Et si septies in die
 ... septies in die conu
 ... iocis. Poenitet me, dicit
 ... apostoli domino. Ad
 ... Dixit autem dominus
 ... sicut granum in
 ... arbori moro, et
 ... care in mare, & ob
 ... s autem uestrum habet

Cap. 11. 18.

De die Iudicij.

Semp orandū.
Parabola.
De iudice iūquo et vidua.

λάμπα, οὕτως ἔσαι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν
τῇ ἡμέρᾳ αὐτῇ. πρῶτον δὲ δεῖ αὐτόν πολλα
παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμαθῆναι ἀπὸ τῆς γενε
ᾶς ταύτης, καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις
τῆς ρῶης, οὕτως ἔσαι καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἡοῦ
τῆς ἀνθρώπου. ἠδοιομ, ἔπινομ, ἐγάμου, καὶ ἐγα
μίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθον νῶε εἰς τὴν
κιβωτὸν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, ἐπώ
λεσε μὲν ἅπαντας, ὁμοίως ἔως ἐγένετο ἐν τῇ
ἡμέρᾳς λῶτ. ἠδοιομ, ἔπινομ, ἠγόραζον, ἐπώ
λωσαν, ἐφύτευον, ἠκοδόμησαν, καὶ ἡμέρα ἐξῆλ
θεν λῶτ ἀπὸ σοδομῶν ἔβη εἰς τὴν καὶ θῆορ
ἀπὸ οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσε μὲν ἅπαντας, κατὰ
τὰντα ἔσαι, καὶ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀ
ποκαλύπτεται. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅς ἔσαι
ἐπὶ τοῦ σώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ
δικίᾳ, μὴ καταβάτω ἄρα αὐτά, καὶ ὁ ἐν τῷ
ἀγρῷ ὁμοίως, μὴ ἐπιστρέψατω εἰς τὰ ὀπί
σω, μνημονεύετε τοῦ γυναικὸς λῶτ. ὅς ἔαρ
ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σώσασθαι, ἀπολέσει
αὐτήν, καὶ ὅς ἔαρ ἀπολέσῃ αὐτήν, ζωογονήσῃ
αὐτήν. λέγω ὑμῖν ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσον
ται δύο ἐπὶ κλίβανῳ μίᾳ, ὁ εἷς παραληφθήσε
ται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφιδήσεται. δύο ἔσονται
ἀλήθουσαι ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ, ἡ μία παραληφθήσε
ται, καὶ ἡ ἕτέρα ἀφιδήσεται. καὶ ἀποκρι
θέντες λέγουσιν αὐτῷ, ποῦ κύριε; ὁ δὲ εἶ
πεν αὐτοῖς, ὅπως δὲ σώμα, ἐκείνη σωμαχθήσονται
καὶ οἱ αἰετοί. ελεγε μὲν δὲ ἐπὶ τῶν ἀποστόλων αὐτοῖς
πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐκ
κακίης λέγωμ. κριτὴς τις ἦν ἐν τινὶ πόλει,
καὶ θεοὺς μὴ φοβέμεν, ἐπὶ ἀνθρώπων μὴ ἐν τῷ
κόσμῳ. χήρα δὲ εἷς ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ καὶ ἦν
χετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα. ἐκδίκησόν με ἀ
πὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ
χρόνον. μετὰ δὲ ταῦτα εἶπε μὲν ἐν ἑαυτῷ. εἰ καὶ
θεοὺς οὐ φοβέμαι, ἐπὶ ἀνθρώπων οὐκ ἐνέει
μαι, διὰ τὸ δὲ πρὸς ἐμὸν κόπον τὴν χήραν ταύ
την, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχο
μέμην

fulget, ita erit filius hominis in die sua. Primū autē oportet illum multa pati, & reprobari a generatione hac. Et sicut factum est in diebus Noe, ita erit & in diebus filij hominis. Edebāt, bibebāt, uxores ducebant, & dabāt ad nuptias, usq; in die quo intrauit Noe in arcam, & uenit diluuiū & perdidit om̄s. Similiter & sicut factū est in diebus Lot. Edebant bibebant, emebant, uendebant, planta bant, ædificabāt, quo die autē exiit Lot a Sodomis, pluit ignē & sulphur de celo, & omnes perdidit. Secūdu hac erit quo die filius hominis reuelat̄. In illo die qui fuerit in tecto & uasa eius in domo, ne descēdat tollere illa, & qui in agro, similiter non redeat retro. Memores estote uxoris Lot. Quicūq; quiescit animā suā saluā facere perdet illā. Et quicūq; perdidit illam, uiuificabit eam. Dico uobis, in illa nocte erūt duo in lecto uno, unus assumetur & alter relinquetur. Duæ erunt molentes in unū una assumeat & altera relinquet. Et respondentes dicunt illi. Vbi dñe? Qui dixit illis. Vbi cūq; fuerit cadauer, illuc congregabuntur & aquilæ.

CDicebat autē & parabolam ad illos, quoniam oportet semper orare & non deficere, dicens. Iudex quidam erat in quadam ciuitate, qui deū nō timebat, & hominē nō reuerbatur. Vidua autē quædam erat in ciuitate illa, & ueniebat ad eum dicens. Vindica me de aduersario meo. Et nolebat ad tempus. Post hæc autem dixit intra se. Etsi deū non timeo nec hominem reuereor, tamen quia molesta est mihi hæc uidua uindicabo illam, ne in nouissimo ueniens

XVIII

πάντα ἐφυλάξαμην ἐκ νεότητός μου. ἀκού-
 σας δὲ ταῦτα ὁ ἸΗΣΟΥΣ ἔειπεν αὐτῷ. ἔτι
 ἐμοὶ λείπει, πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον.
 καὶ δάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξαις θησαυροὺς
 ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.
 ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο,
 ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. ἰδὼν δὲ αὐτὸν
 ὁ ἸΗΣΟΥΣ περίλυπος γενόμενος, ἔειπεν.
 πῶς δύσκολος οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσ-
 ελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ἐυ-
 κολώτερον γὰρ εἰμι κάμηλον διὰ τρυμα-
 λιάσραφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν
 βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. ἔειπον δὲ οἱ ἀ-
 κούσαντες, καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ὁ δὲ ἔειπεν,
 τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνατὰ εἰσι
 παρὰ τοῦ θεοῦ. εἶπεν ἢ ὁ πῆρρος, ἰδοὺ ἡμεῖς ἀ-
 φήκαμεν πάντα καὶ ἠκολυθησάμεν σοι. ὁ δὲ
 ἔειπεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς
 ἐσσι ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ γονάς, ἢ ἀδελφούς, ἢ
 γυναῖκα, ἢ τέκνα ἕνεκεν τῆ βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὃς
 οὐκ ἀπλάθει πλάπλάσιονα ἐν τῷ καιρῷ τοῦ
 τῶ καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένου ζῶναι αἰώνιον.
 παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα ἔειπεν πρὸς
 αὐτούς, ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσόλυμα
 καὶ τελεοθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ
 τοῦ προφητῆ Ἰησοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου, παραδο-
 θήσεται ἢ τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐμπαυχθήσεται.
 καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπυυθήσεται, καὶ
 μασιγώσαντες ἀποκτενεῦσιν αὐτὸν, καὶ τῆ
 ἡμέρᾳ τῆ τρίτῃ ἀναστήσεται, καὶ αὐτοὶ οὐδὲν
 τούτων σιωπήσαν, ἅ ἦν τὸ σῆμα τοῦτο κε-
 κρυμμένον ἀπὸ αὐτῶν καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ
 λεγόμενα. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζεω
 αὐτὸν εἰς Ἱεριχὼν. τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ
 τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. ἀκούσας δὲ ὄχλου
 διαπορευομένου, ἐπυθάνετο τί ἔστι τοῦτο.
 ἀπήγγελαμ δὲ αὐτῷ, ὅτι ἸΗΣΟΥΣ ὁ ναζω-
 ραῖος παρέρχεται. καὶ ἐβόησε λέγων. ἸΗΣΟΥΣ
 ἡ ἐλεῖς με. καὶ οἱ προάγοντες
 ἔπειμω

omnia seruaui a iuuentute mea. Quo
 audito Iesus, ait ei. Adhuc unū tibi des
 est. Omnia quaecumq; habes uende &
 distribue pauperibus, & habebis the-
 saurū in cœlo, & ueni sequere me. His il-
 le auditis contristatus est, quia diues
 erat ualde. Videns aut̄ Iesus illum tri-
 stem factū, dixit. Quz̄ difficile qui pecu-
 nias habent in regnum dei intrabunt.
 Facilius est enim camelum per foramē
 acus transire, q̄ diuitem intrare in re-
 gnum dei. Et dixerunt qui audierant.
 Et qs̄ potest salu⁹ fieri? At ille ait. Quæ
 impossibilia sunt apud homines, possi-
 bilia sunt apud deum. Ait aut̄ Petrus.
 Ecce nos dimisimus omnia & secuti su-
 mus te. Qui dixit eis. Amē dico uobis,
 nemo est qui reliquit domū aut paren-
 tes, aut fratres, aut uxore, aut liberos p-
 pter regnum dei, qui nō recipiat multo
 plura in hoc tempore, & in saculo futu-
 ro uitam æternā. Assumpsit autem Ie-
 sus duodecim, & ait illis. Ecce ascendi-
 mus Hierosolymam, & cōsummabun-
 tur omnia quæ scripta sunt per pph-
 etas de filio hominis. Tradetur em̄ gen-
 tibus, & illudetur, & contumelijs afficie-
 tur, & conspuetur, & postq; flagellaue-
 rint occidēt eum, & die tertia resurget.
 Et ipsi nihil horū intellexerunt. Et erat
 uerbum istud absconditum ab eis, &
 non intelligebant quæ dicebantur. Fa-
 ctum est autem cum appropinquaret
 Hiericho, cæcus quidam sedebat secus
 uiam mendicans. Et cum audiret tur-
 bam prateruentem, interrogabat quid
 hoc esset. Dixerūt aut̄ ei. q̄ Iesus naza-
 renus transiret. Et clamauit dicens. Iesu
 fili Dauid miserere mei. Et q̄ praibant
 increpabant

Difficile diuitem intrare in regnum dei.

Remuneratio illorum qui dimittunt omnia sua pro deo.

Xij aplos passione sua p̄ dicit, et moritur.

De Cæco sedente secus uiam ante Hiericho illuato.

ἔπειτα μὲν ἀνέβη, ἵνα σωθῆσθαι αὐτὸς δὲ πρὸς
 λαὸν μάλλον ἔκτραψεν. ἢ ἐδραβὶδ' ἐλέησόν με.
 σαθεὶς δὲ ὁ ἸΗΣΟΥΣ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι
 πρὸς αὐτὸν. ἐγγίσαντος ἰδὼν αὐτὸν ἔκρη-
 νώτησεν αὐτὸν λέγων. τί σοι θέλεις ποιῆσω.
 ὁ δὲ ἔειπεν, κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. καὶ ὁ ἸΗΣΟΥΣ
 ἔειπεν αὐτῷ, ἀνάβλεψον, ἡ πίστις σου
 σέσωκέν σε, καὶ παρὰ χρῆμα ἀνέβλεψεν καὶ
 ἠκολούθη αὐτῷ δ' ὄξυζωον τὸν θεόν. καὶ πᾶς
 ὁ λαὸς ἰδὼν ἐδωκεν ἄνοιον τῷ θεῷ. καὶ εἰσελ-
 θὼν διήρχετο πρὸς Ἱεριχὼν. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὄνομα
 ματι καλούμενος Ζακχαῖος. καὶ αὐτὸς ἦν
 ἐρχιτελώνης. καὶ οὗτος ἦν πολυσίτος, καὶ ἐ-
 ζήτησεν ἰδεῖν τὸν ἸΗΣΟΥΣ τίς ἐστιν. καὶ οὐκ ἠδύ-
 νατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῆ ἡλικίας μικρὸς
 ἦν. Ἐπιπροδραμὼν ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπιση-
 κομορατᾶν, ἵνα ἴδῃ αὐτὸν, ὅτι δι' ἐκείνης ἡμε-
 λην διήρχεσθαι. ἢ ὡς ἤλθεν ἐπὶ τὸν τόπον
 ἀναβλέψας, ὁ ἸΗΣΟΥΣ εἶδεν αὐτὸν, καὶ ἔειπεν
 πρὸς αὐτὸν, Ζακχαῖε ἀπεύσας κατέβηθι, σήμε-
 ρον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μένειν.
 καὶ ἀπεύσας κατέβη καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν
 χαίρων. καὶ ἰδοὺ ὄρτες ἄπαρτες διετόγγυ-
 ζον λέγοντες, ὅτι παρὰ ἀμαρτωλῶν ἀνι-
 στρέψῃς ἡμετέρας καταλύσαι. σαθεὶς δὲ Ζακχαῖος
 ἔειπεν πρὸς τὸν κύριον. ἰδοὺ τὰ ἡμίση
 ἤν' ὑπαρχόντων μου κύριε δίδωμι τοῖς
 πτωχοῖς. καὶ εἰ τι ἔστυχοφάμη-
 σα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. ἔειπεν δὲ
 πρὸς αὐτὸν ὁ ἸΗΣΟΥΣ, ὅτι σήμερον σωτηρία
 ἔσται οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο. καθότι καὶ αὐ-
 τὸς ἦν ἀβραάμ ἐστιν, ἠλλοίον γὰρ ὁ ἦν
 τῷ ἀβραάμ ζήτησάν καὶ εἶσα τὸ ἀπο-
 λωδόν, ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα
 προσθεὶς ἔειπεν παραβολῶν. διὰ τὸ ἐγγύς
 αὐτῷ εἶναι Ἱερουσαλὴμ, καὶ δοκῆν αὐτοῦ, ὅτι πρὸς
 χρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀμαφαίμε-
 νος, ἔειπεν οὖν ἀβραάμ τις εὐφηνὴς ἐπορεύθη
 εἰς χώραν μακρὰν λαβὼν ἐαυτῷ βασιλείαν.
 καὶ ὑποστρέψας

increpabant eum ut taceret. Ipse uero multo magis clamabat, fili Dauid, miserere mei. Stans autem Iesus iussit illum adduci ad se. Et cum appropinquasset, interrogauit illum dicens. Quid tibi uis faciam? At ille dixit. Domine ut uisum recipiam. Et Iesus dixit ei. Aspice. Fides tua te saluum fecit. Et confestim uisum accepit. & sequebatur illum, magnificans eum. Et omnis plebs ut uidit, dedit laudem deo.

XIX
De Zachæo conuerso.

Et ingressus perambulabat Hiericho. Et ecce uir nomine Zacchæus, & hic princeps erat publicanorum, & ipse diues. Et quærebat uidere Iesum quis esset, & non poterat præ turba, quia statura pusillus erat. Et præcurrens ascendit in arborem sycomorum ut uideret eum, nam illac erat transiturus. Et cum uenisset ad locum, suspiciens Iesus uidit illum, & dixit ad eum. Zacchæe festinans descende, quia hodie in domo tua oportet me manere. Et festinans descendit, & excepit illum gaudens. Et cum uiderent omnes murmurabant dicentes, quod ad hominem peccatorem diuertisset. Stans autem Zacchæus dixit ad Iesum. Ecce dimidium bonorum meorum do pauperibus, & si quid aliquem defraudaui, reddo quadruplum. Ait Iesus ad eum. hodie salus domui huic facta est, eo quod & ipse filius sit Abrahæ. Venit enim filius hominis quærere & saluum facere quod perierat. Hæc illis audientibus adiiciens dixit parabolam, eo quod esset prope Hierusalem. Et quia existimabant quod confestim regnum dei manifestaretur. Dixit ergo Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam ut acciperet sibi regnum. P 3 & reuertit

Parabola de homine nobili qui abiit in regionem longinquam et uocat seruum suum et dedit illis. x. minas.

aliam a iuueniorum meo
 to lris air ei. Adhuc unum
 imia quocumq; itabes un
 due pauperibus. & habebis
 in celo. si ueni sequere me.
 dicit uenitatus est. quia d
 alde. Videns aut Iesus illum
 dicit. dicit. Quid difficile est
 bene in regnum dei intrare
 est enim camelum per foram
 nite, q; diuitem intrare in
 in. Et dicitur qui ad dicit
 possit habet. Et ille aut
 tholia lura apud homines, n
 iat apud deum. Ait aut
 os diuinitas omnia & lra
 Qui dicit eis. Amē dico u
 qui reliquit domū aut pa
 tres aut uxorē aut liberos
 n dei qui nō recipiat emm
 tempore, & in saculo fut
 remi. Assumpsit autem
 m, & ait illis. Ecce aban
 quæ scripta sunt per p
 d hominis. Tradetur en
 ludetur & contumelios
 mpratur, & postq; flag
 det eam. & die tertio
 nihil horū intellexer
 i istud absconditū
 telligebant quæ dicit
 est autem cum approp
 icho, cæcus quidam
 mendicans. Et cum
 a praterirentem, increp
 esset. Dixit autem ei q
 us tranfret. Et dicit
 Dauid miteret me. Et q

καὶ ὑποσρέψαι, καλέσας ἡ δέκα δούλους ἑα-
 τω ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνάς, καὶ εἶπερ
 πρὸς αὐτοὺς, πραγματεύσαθε ἕως ἔρχομαι
 οἱ δὲ πολῖται αὐτῶ ἐμίσησαν αὐτὸν, καὶ ἀπέ-
 σθαρμ πρεσβείαν ὁπίσω αὐτοῦ λέγοντες, οὐ
 θέλομεν τοῦτο βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐξέ-
 νετο ὃν ὁ ἔπανελευθέρη αὐτὸν λαβόντα πλὴν
 βασιλείαν, ὅτι εἶπερ φωνηθῆναι αὐτῶ τούτους δού-
 λους τούτους οἷς ἔδωκεν τὸ ἀργύριον, ἵνα
 γνῶντες, τί διεπραγματεύσατο. παρεγένε-
 το δὲ ὁ πρῶτος λέγων, κύριε ἡ μνά σου προ-
 σφράσασατο δέκα μνάς, καὶ εἶπερ αὐτῶ, εὖ
 ἀγαθὲ δούλε, ὅτι ἐν ἐλαχίσῳ πιστὸς ἐγένεθ', ἵ-
 ὅτι θηουσίαν ἔχωρ ἐπάνω δέκα πόλεων, καὶ
 ἔλθερ ὁ δεῦτερος λέγων, κύριε ἡ μνά σου ἐποί-
 κησεν πέντε μνάς, εἶπερ ἡ καὶ τούτῳ, καὶ σὺ γί-
 νῃς ἐπάνω πέντε πόλεων, καὶ ἕτερος ἔλθεν λέγ-
 ον, κύριε, ἰδοὺ ἡ μνά σου ἢν ἔιχωρ ἀποκειμένη
 ἐν σουδραίῳ, ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρω-
 πος ἀυσκρὸς εἶ ἄριστος ὁ οὐκ ἔδηκα, καὶ θερίζεις
 ὁ οὐκ ἔσπερας. λέγει αὐτῶ, ἐκ τῆς σόματος
 σου κρινῶ σε πονηρὲ δούλε, ἡ δὲ οἷς, ὅτι ἐγὼ ἄν-
 θρωπος ἀυσκρὸς εἰμι ἄριστος ὁ οὐκ ἔδηκα καὶ
 θερίζω ὁ οὐκ ἔσπερα. ὅτι διὰ τί οὐκ ἔδωκα
 τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ ἔραπειαν καὶ ἐγὼ ἔλθω
 σὺν τόκῳ ἅμ' ἐπραξα αὐτὸ, καὶ τοῖς παρεσῶ-
 σιμ' εἶπερ, ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ πλὴν μνάμ, καὶ ὅτι
 ὁ ἔχει δέκα μνάς, λέγω ἡ ὑμῖν, ὅτι παντὶ
 ὁ ἔχει ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχον-
 τος ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ, πλὴν τοὺς ἐχ-
 θρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με
 βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς ἀγάγετε ὧδε, ὅτι κατὰ
 σφάρακα ἔμπροσθεν μου, ὅτι ἐπιπὼν ταῦτα, ἐπ-
 ρένετο ἔμπροσθεν ἀναβαίων εἰς ἱερουσόλυμα
 καὶ ἐγένετο ὡς ἡγγισε εἰς βηθφαγήμ
 καὶ βηθαρίαμ πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλοῦ-
 μένον ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο ἡνῶ μαθη-
 τὰς αὐτοῦ εἰπὼν, ἡνώγαγετε εἰς πλὴν κατέ-

VNTI

& reverti. Vocatis autem decem seruis
 suis, dedit eis decem minas, & ait ad illos,
 Negociamini dum uenio. Ciues autē
 eius oderant eum, & miserunt legatio-
 nem post illū dicentes. Nolumus hunc
 regnare super nos. Et factū est ut redi-
 ret accepto regno, & iussit uocari illos
 seruos ad se quibus dedit pecuniam, ut
 sciret quantū quisq; negociatus esset.
 Venit autē prim⁹ dicēs. Domine, mina
 tua decem minas acquisiuit. Et ait illi.
 Euge bone serue, quia in modico fuisti
 fidelis, eris potest atē habens super de-
 cem ciuitates. Et alter uenit dicēs. Dñe
 mina tua fecit quicq; minas, & huic ait.
 Et tu esto super quinq; ciuitates. Et al-
 ter uenit dicēs. Dñe, ecce mina tua quā
 habui repositam in sudario, timui em̄
 te, quia homo austerus es, tollis quod
 nō posuisti, & metis qd' non seminasti.
 Dixit ei. De ore tuo te iudicabo serue
 nequā. Sciebas q; ego homo austerus
 sum, tollens quod nō posui, & metens
 quod non seminavi. Et quare non de-
 disti pecuniam meam ad mensam, &
 ego ueniens, cū usuris utiq; exegissem
 illud? Et astantibus dixit. Auferte ab il-
 lo minam, & date illi q decem minas ha-
 bet. Et dixerunt ei. Domine, habet de-
 cem minas. Dico enim uobis, qd' om-
 ni habenti dabitur, ab eo autē qui non
 habet, & quod habet auferetur ab eo.
 Vextñ inimicos meos illos q noluerūt
 me regnare sup se adducite huc, & in-
 terficite ante me. Et his dictis, pcedebat
 ascendēs Hierosolymā. Et factū est cū
 appropinq̄sset ad Bethphage & Betha-
 niā, iuxta mōtē qui uocat oliueti, misit
 duos discipulos suos dicēs. Ite in castel-
 lum quod

Ve Jesus venit hierosolym in
 asina.

μαρτι κώμην. ἔν ἢ εἰσπορευόμενοι εὐρη-
 σετε πῶλον δεδεμέρον ἐφ' ὃν ὄνδεις πῶ-
 ποτε ἀρθρώπων ἐκάθισεν, λύσαρτες αὐ-
 τὸν ἀγάγετε. καὶ ἐὰν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ
 διὰ τί λύτετε, οὕτως ἐρᾷτε αὐτοῖς, ὅτι ὁ κύ-
 ριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει. ἀπελθόντες δὲ
 οἱ ἄπεσαλμυνοὶ εὐρομ καθῶς εἶπερ αὐ-
 τοῖς. λούρτων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶ-
 πομ οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτοῦς. τί
 λύτετε τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπομ, ὁ κύ-
 ριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει, καὶ ἡγαγομ αὐ-
 τὸν πρὸς τὸν ἸΗΣΟΥΝ. καὶ ἐπερίψαμ-
 τεσ ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον,
 ἐπεβίβασαμ τὸν ἸΗΣΟΥΝ. πορευο-
 μῶν δὲ αὐτοῦ ὑπερῶμνον τὰ ἱμά-
 τια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. ἐγγίζοντος δὲ
 αὐτοῦ ἤδη πρὸς τὴν καταβάσιν τοῦ ὄρους
 τῶν ἐλαιῶν, ἤρξαμτο ἄπαμ τὸ πλῆθος
 τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰρεῖν τὸν δε-
 ὶν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδομ
 δωάμεωμ λέγοντες. εὐλογημὲν ὁ ἐξ
 χόμλου βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου.
 εὐρημ ἐν ὄνραμῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίσοις.
 καὶ τιρεσ τῶν φαρισαίων ἀπὸ τοῦ
 ὄχλου εἶπομ πρὸς αὐτὸν. διδάσκαλε,
 ἐπιτίμκσομ τοῖς μαθηταῖς σου. καὶ ἄ-
 ποκριθεῖς εἶπεμ αὐτοῖς. λέγω ὑμῖν, ὅ-
 τι ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιμ οἱ λίθοι κεκρά-
 ζομται. καὶ ὡς ἡγγισεμ ἰδῶμ πλὴν πό-
 λιμ, ἐκλαυσεμ ἐπ' αὐτῇ λέγωμ, ὅτι εἰ
 γρῶσ καὶ σύ. καὶ γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύ-
 τη τὰ πρὸς εὐρημ σου, μὴ δὲ ἐκέρβη
 ἐπὶ ὀφθαλμῶν σου. ὅτι ἤξουσιμ ἡμέραι
 ἐπὶ σε. καὶ περιβαλοῦσιμ οἱ ἐχθροὶ σου,
 χάρακά σοι. καὶ περικυκλώσουσίμ σε, καὶ
 σωέξουσίμ σε πάντοδεμ, καὶ ἐδαφιοῦσίμ
 σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί. καὶ οὐκ ἀφῆσο-
 σιμ ἐν σοί λίθον ἐπὶ λίθον, ἀνθῶν οὐκ ἔνωσ ἢ
 καὶ τ' ἐπισκοπήσ σου. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν
 ἤρξατο

lum quod contra uos est. In quod in-
 troeuntes, inuenietis pullum asinae al-
 ligatum, cui nemo unquam hominum in-
 fedit, soluite illum & adducite. Et si quis
 uos interrogauerit, quare soluitis, sic
 dicetis ei, quia dominus operam eius
 desyderat. Abierunt autem qui missi
 erant, & inuenerunt sicut dixit illis stan-
 tem pullum. Soluentibus autem illis
 pullum, dixerunt domini eius ad illos.
 Quid soluitis pullum? At illi dixerunt,
 Quia dominus eius operam desyde-
 rat. Et duxerunt illum ad Iesum. Et
 iniectis uestimentis suis super pullum,
 imposuerunt Iesum. Eunte autem illo
 substernebant uestimenta sua in uia.
 Et cum appropinquaret iam ad de-
 scensum montis oliueti, ceperunt om-
 nis multitudo discipulorum, gauden-
 tes laudare deum uoce magna super
 omnibus quas uiderant uirtutibus di-
 centes. Benedictus qui uenit rex in no-
 mine dñi, pax in caelo, & gloria in altis-
 simis. Et quidam pharisaeorum de turbis
 dixerunt ad illum. Magister increpa disci-
 pulos tuos. Quibus ipse ait. Dico uobis.
 quod si hi tacuerint, mox lapides clama-
 bunt. Et ut appropinquauit, uidens ci-
 uitatem fleuit super illam dicens. Quia
 si cognouisses & tu. Et quidem in hac
 die tua quae ad pacem tibi, nunc autem
 abscondita sunt ab oculis tuis. Quia ue-
 nient dies in te, & circumdabunt te ini-
 mici tui uallo, & cingent te, & coan-
 gustabunt te undique, & solo aequa-
 bunt te, & filios tuos qui in te sunt.
 Et non relinquent in te lapidem super
 lapidem, eo quod non cognoueris tempus
 uisitacionis tuae. Et ingressus in templum

Ut turba dicitur cepit uoce magna laudare deum.

*Ad phariseos talia egre-
 rentes a discipulis.*

*Fleuit Iesus super ciuitate. &
 dixit destructores eius.*

πῆμ. τὸν υἱὸν μου τὸν ἀγαπητὸν, ἵσως τῷ
 τὸν ἰδόντες ἐντραπήσσονται. ἰδόντες δὲ αὐ-
 τὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς
 λέγοντες, οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε
 ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ
 κληρονομία καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω
 τοῦ ἀμπελώνος ἀπέκταναμ. τί οὖν ποιήσῃ
 ὁ κύριος τοῦ ἀμπελώνος, ἐλεύσεται καὶ ἀπο-
 λήσει τοὺς γεωροὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν
 ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες ἡ ἔπιπορ. μὴ
 γένοιτο. ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς, εἶπε. τί οὖν
 ἐσιν ἡ γερραμμένον τῷ τολίθον ὃν ἀπεδοκίμα-
 σαν οἱ οἰκοδομοῦντες οὗτ' ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
 γωνίας, πᾶς ὁ πεσὼν ἐπέκλινον τὸν θλίθον συνθλα-
 σθήσεται, ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ λικμήσῃ αὐτ'. καὶ ἐξή-
 τησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλὲν
 ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὅτι ἐφωβήθη-
 σαν τὸν λαόν, ἐβασαν δ' ὅτι πρὸς αὐτοὺς πλὴν
 πῶροβόλην τὰν τῆν εἶπε. καὶ πῶροβόλησαν, ἀ-
 πείσαν ἐκ καθέτους ὑποκρινόμενος ἑαυτοὺς
 δίκαιους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωμ τὸν λαόν εἰς
 τὸ πῶροβόλαι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ ὅτι τῆ ἐξουσίᾳ τῆ
 ἡγεμόνος. ὅτι ἐπρωτίησαν αὐτὸν λέγοντες, δι-
 δάκαλε, οἰδαμεν, ὅτι ὁρθῶς λέγεις ὅτι διδάσ-
 κης, ὅτι ὁ λαμβάνεις πρὸς ὄψον, ἀλλ' ἐπ' ἀλη-
 θείας τὴν ὁδὸν τῆς διδασκίας, ἔξῃσιν ἡμῖν καί-
 σαρι φόρον δ' οὐκ ἔδωκεν, κατὰ νόμον ἡ αὐτῶν
 πλὴν πανουργίαν, εἶπεν πρὸς αὐτοὺς. τί με πη-
 ράζετε; ἐπιδείξατέ μοι δ' ἡνείκετον, τίνος ἐ-
 χεῖ ἐικόνα καὶ ἐπιγραφῶν; ἀποκριθέντες
 εἶπορ, καίσαρ. ὁ δὲ εἶπερ αὐτοῖς. ἀπό-
 δοτε τὸν μὲν τὰ καίσαρ καίσαρι, καὶ
 τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ οὐκ ἔχουσιν ἐπι-
 λάβεσθαι αὐτὸν ἑνὸς ἐναντίον τῷ λαῷ. καὶ
 θανατάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτῆ, ἐσίγησαν.
 προσελθόντες δ' ἑτινες αὐτῶν σαδδουκαίων οἱ
 ἀντιλέγοντες ἀνάσασιν μὴ εἶναι, ἐπρωτίη-
 σαν αὐτὸν λέγοντες. διδάκαλε, μωσῆς ἔγρα-
 ψεν ἡμῖν, ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχωμ
 γυναικα

Mittā filiū meū dilectū, forsitā cū hūc
 uiderint uerebūt. Quē cū uidissent co-
 loni, cogitauerunt intra se dicētes. Hic ē
 haeres, uenite occidamus illū, ut nostra
 fiat haereditas, & eiecūt illū extra uinea
 occiderunt. Quid ergo faciet illis dñs ui-
 nae? Veniet & perdet colonos istos &
 dabit uinea alijs. Quo audito dixerunt
 Absit. Ille autem intuitus eos ait.
 Quid est ergo hoc quod scriptum est,
 lapidem quem reprobauerunt aedificā-
 tes hic factus est in caput anguli? Om-
 nis qui ceciderit super illum lapidē con-
 quassabitur, super quem aut ceciderit,
 cōminuet illum. Et quarebant princi-
 pes sacerdotū & scribae iniicere in illū
 manus, illa hora, & timuerunt populū.
 Cognouerūt enim quod ad se dixerat
 similitudinem hanc. Et obseruantes mi-
 serunt insidiatores qui se iustos simula-
 rent, ut caperent eum in sermone, & tra-
 derent illū principatui & potestati p̄si-
 dis. Et interrogauerūt eū dicentes. Ma-
 gister, scimus, quod recte dicis & doces
 & nō respicis personā, sed uia dei in ue-
 ritate doces. Licet nobis tributū dare
 Caesari, an non? Intellecta aut illorum
 uerfugia dixit ad eos. Quid me tenta-
 tis? Ostendite mihi denarium. Cuius
 habet imaginem & inscriptionem? Re-
 spondentes dixerunt. Caesaris. Et ait il-
 lis, Reddite ergo quae sunt Caesaris Cae-
 sari, & quae sunt dei deo. Et non potue-
 runt uerbum eius reprehendere coram
 plebe, & mirati in responso eius, tace-
 runt. Accesserūt aut qdā sadducaorū, q
 negāt esse resurrectionē, & interrogaue-
 rūt eū dicētes. Magister, Moses scripsit
 nobis, si frater alicui mortuus fuerit hñs
 uxorem

Ut tentaret Jesum Scribae
 Detributo dādo caesari

Ut Sadducy tentaret eum de
 muliere septuimara

EVANGELIUM
 uendentes in illo
 Scriptum est, qui
 orationis est. Ven-
 illam speluncam lau-
 tores occidit in templo
 lauodotum, & scribae
 querebant illum pe-
 non uenerunt quid fac-
 nis enim populus suspen-
 ms illum.
 illi
 um est in una die uenit
 quū in templo & euange-
 uenit principes sacerdotū
 eum lenioribus, & aiunt
 etes. Dic nobis in qua pote-
 acis? Aut quis est qui docet
 restate, Rndes aut Iesus
 interrogat uos & ego uita
 dete & mihi. Baptisma uo-
 lo erat an ex hominibus
 bant intra se dicētes. Quia
 de caelo dicit. Quare ex-
 silli? Si aut dixerimus
 plebs uniuersa lapida-
 ut enim Ioannem pro-
 responderunt se nescire
 Iesus ait illis. Neque ego
 qua potestate haec facio
 cere ad plebē parabola-
 didā plārauit uinea
 s, & ipse peregre fuit
 Et in tpe illo misit
 ut de fructu uinea
 sū dimiserunt eū
 tiā alterū serū
 noq; cardēs, & afflic-
 miserūt in antra
 tiū, qui & illum
 Dixit aut dñs uita

ἀνάβλεψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας τὰ δῶ
 ρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλυσίως. εἶ-
 δερ δὲ τίνα καὶ χήρα μὴ πενήτην ἐλάττωσαν ἐ-
 κείνη δὲ λέγει· καὶ ἔπειτα ἀληθῶς λέγει ὑμῖν,
 ὅτι ἡ χήρα ἢ ἡ πτωχὴ αὐτῆς πλεῖον πάντων ἐ-
 βάλεν. ἅπαντες δὲ οὗτοι ἐκ τῆς περιουσίας
 αὐτῶν ἐβάλεον εἰς τὰ δῶρα τῆς θεᾶς. αὐτὴ δὲ ἐκ τῆς
 ὑστερήματος αὐτοῦ, ἅπαντα τὸν εἶον, ὃν ἔχειεν
 ἐβάλεν, καὶ τιμὴν λεγόντων περὶ τῆς ἱεροῦ,
 ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασιν κεκόσμηται,
 εἶπερ, ταῦτα ἅ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέ-
 ραι ἧν οὐκ ἀφιδέσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ
 ὃς οὐ καταλυθήσεται. ἐπρωτόκλητος δὲ αὐτὸν
 λέγοντες· διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἐ-
 σαι; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅτι ἂν μέλλῃ ταῦτα
 γίνεσθαι, ὃ δὲ εἶπερ· βλέπετε μὴ πλα-
 κηθῆτε. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ
 ὀνόματί μου λέγοντες, ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ και-
 ρὸς ἤγγικεν, μὴ οὖν πορευθῆτε ὁπίσω αὐτῶν.
 ὅτι ἂν δὲ ἀκούσκητε πολεμους καὶ ἀκαταστα-
 σίας, μὴ πτοηθῆτε. διὲ γὰρ ταῦτα γενέσθαι
 πρῶτον, ἀλλ' οὐκ ἐυθέως τὸ τέλος. τότε
 ἐλεγερ αὐτοῖς, ἐγγεθήσεται ἔθνος ἐπὶ
 ἔθνῳ καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείᾳ, σεισμοί
 τε μεγάλοι κατὰ τόπους, καὶ λιμοί, καὶ
 λοιμοί ἔσονται, φόβητέα καὶ σημεῖα
 ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσονται. πρὸ δὲ τούτων
 πάντων ἐπιβαλλούσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐ-
 τῶν, καὶ διώξουσιν ἅπασι δόξασιν εἰς συναγωγὰς ἐ-
 φυλακὰς ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγε-
 μόνας, ἕνεκεν τῷ ὀνόματί μου. ἀποβή-
 σεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον, διέδτε οὖν εἰς
 τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ προμελετᾶν ἀπο-
 λογηθῆναι. ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν σώματα καὶ
 σοφίαν, ἧ ὅτι δυνήσονται ἀρταπεῖν, ὅτι δὲ
 ἀντισηναί πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. πα-
 ρεθήσεται δὲ καὶ ὑπὸ γορέω καὶ ἀδελ-
 φῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων καὶ θανατώ-
 σασιν ἐξ ὑμῶν. καὶ ἐπεὶ μισούμενοι ὑπὸ πάν-
 τῶν

διὰ τὸ ὄνομα

XXI
 Respicens autē uidit eos qui mitte-
 bāt munera sua in gazophylaciū diui-
 tes. Vidit autē & quandā uiduam pau-
 perculā mittētē illo ara minuta duo.
 Et dixit. Vere dico uobis, quod uidua
 hæc pauper plusq̄ omnes misit. Nam
 oēs hi ex eo qd' ipsis exuberat miserūt
 in munera dei, hæc autem ex penuria
 sua omnem uictum quem habuit mi-
 sit. Et quibusdā dicentibus de tēplo, q̄
 pulchris lapidibus & donis ornatum
 esset, dixit. Hæc quæ uidetis, uenient di-
 es in quibus non relinquetur lapis su-
 per lapidem qui nō destruat. Interro-
 gauerunt autē illum dicētes. Præceptor
 qñ hæc erūt, & qd' signū cū hæc fieri in-
 cipiēt? Qui dixit. Videte, ne seducami-
 ni. Multi enim uenient in nomine meo
 dicētes, ego sum, & tēpus appropinq̄-
 uit. Nolite ire post eos. Cū autē audierī-
 tis bella & seditiōes, nolite terreri. oportet
 enim primū hæc fieri, sed nōdū sta-
 tim finis. Tunc dicebat illis. Surget gēs
 contra gentem & regnum aduersus re-
 gnum, & terremotus magni erunt per
 loca, & fames, & pestilentia, terroresq̄
 & signa de cælo magna erūt. Sed ante
 hæc omnia inijctent uobis manus suas,
 & persequentur tradētes in synagogas
 & carceres, trahentes ad reges & præ-
 sidentes propter nomen meum. Cōtinget
 autē uobis i testimoniū. Ponite ergo in
 cordibus uestris non p̄meditari quæ ad-
 modū respōdeatis. Ego enim dabo uo-
 bis os & sapiētia, cui nō poterūt resiste-
 re neq̄ cōtradocere oēs q̄ aduersabūtur
 uobis. Trademini autē etiā a parētibus &
 fratribus & cognatis & amicis, & morte
 afficient ex uobis. Et eritis odio oibus
 propter

XXI

De paupe uidua q̄ mitte-
bat in gazophylaciū

De tēplo et ois destructōe.

De Signis nouissis et de
uēturi autē die iudicij.

Præmonitō de p̄stātia ad
martyriū

ANGELIVM
 sine liberis mortu
 inter eius uxorem, &
 suo. Septē ergo frē
 uxore & mortu
 accepit secūd? illa &
 liberis. Et tert? am
 orteri septē, & nō
 mortui sunt. No
 uia mortua est & mulier. In
 ne ergo eius corū erit uxor.
 septem habuerūt eam uxo
 illis Iesus. Eū huius sac
 uores strabant. Illi uero
 abducentur saculo illo, & tū
 e ex mortuis, neq̄ ducunt
 p̄ uobunt, neq̄ ultra mori
 uales enim angelis sunt, & h
 cum sine filij resurrectionis
 o resurrectionis mortui, & Mo
 subū. sicut dicit dñm dicit
 cum Isaac & deum Isaac.
 n est mortuus, sed uiu
 uiuunt. Respondētē
 uap̄ dixerūt. Magist
 plius nō audebam
 rogare. Dixit autē ad
 dicit Christū filiū
 David dicit i libro ps
 dñm meo sede a dex
 tā inimicos tuos lab
 : David ergo dñm
 modo filius ei? et
 i populo dixit dñm
 te a scribis qui uolunt
 lis, & amant laborat
 rimas cathedras in
 s discubūt? in cōu
 mos uidua? similes
 Hi accipient dñm
 Rōp̄

Cap. 27.

De sacra^{nto} eucharistie.

ἔτι οὐ μὴ φάγω θ̅ζ̅ αὐτοῦ ἕως ὅτου πλῆρω
 θ̅η̅ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. καὶ δεξιᾶ μὲν
 ποτήριον, ευχαριστήσας ἔειπε. Λαβετε τοῦ
 το, καὶ διὰ μὲν ἴσατε εἰς ἑαυτοὺς. λέγω ἔν̅μ̅
 ὅτι οὐ μὴ πῶ ἀπὸ τῆ γεννήματ̅ φ̅ ἀμ
 πέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ.
 καὶ λαβὼν ἄρτον, ευχαριστήσας, ἔκλασεν
 ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων. τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά
 μου ὃ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον, τοῦτο ποιεῖτε
 εἰς τιὸν ἐμὸν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ πο
 τήριον μετὰ τὸ διαπῆσαι λέγων. τοῦτο τὸ
 πότηριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματι μου
 ὃ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυθὲν. πλὴν ἰδοὺ ἡ
 χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ φ̅
 τραπέζης, καὶ ὁ μὸν ἴσῃς τοῦ ἀνθρώπου πορθε
 ἔτη κατὰ τὸ ὄρισμὸν. πλὴν ὁὐαὶ τῶ ἀνθρώ
 πῳ ἐκείνῳ δὲ οὐ παραδίδομαι. καὶ αὐτὸ ἤρ
 ξαντὸ συζητῆν πρὸς ἑαυτοὺς, τίς ἄρα εἶη ἐξ
 αὐτῶν, ὃ τοῦτο μέλλω πράσσειν. ἐγμὸς δὲ
 καὶ ὁμιλοῦμαι ἐν αὐτοῖς, τίς αὐτῶν δο
 κῆ εἶναι μείζων. ὃ δὲ ἔειπε αὐτοῖς. οἱ βασι
 λεῖς τῶν ἐθνῶν, κυριεύουσι αὐτῶν, καὶ δι
 δουλεύουσιν αὐτοῖς, ἕως ἄρα καλοῦ
 νται. ὑμεῖς δὲ οὐχ' οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν
 ὑμῖν, γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγού
 μιν ὡς ὁ διακονῶν. τίς γὰρ μείζων ὁ ἀνα
 κείμενος; ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμε
 νος; ἐγὼ δὲ εἰμὶ ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ὁ δια
 κονῶν, ὑμεῖς δὲ ἐσε, οἱ διαμεμυνηότες
 μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς περασμοῖς μου. καὶ γὰρ δια
 τίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ
 μου βασιλείαν, ἵνα ἐδίδῃτε καὶ πίνετε ἐπὶ τῆ
 πέτρῃ μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθίσκατε ἐπὶ
 θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τῆ Ἰσρα
 ἡλ. εἶπε γὰρ ὁ κύριος, Σίμων σίμων, ἰδοὺ ὁ σα
 τανὰς ζητήσασα ὑμᾶς, τὸ σωτῆσαι ὡς τὸ
 σίτομα. ἐγὼ δὲ ἐδήλωσα περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλεί
 πῃ ἡ πίστις σου. καὶ σὺ ποτε ἐπιστρέψας, σὺ
 ριξοῖς τὸν ἀδελφόν σου. ὃ δὲ ἔειπε αὐτῷ, κύριε
 μετὰ σὺ

hac nō manducabo ultra ex illo donec
 impleatur in regno dei. Et accepto ca
 lice gratias egit & dixit. Accipite hunc
 & diuidite inter uos. Dico enim uobis,
 q̅ non bibam de fructu uitis, donec re
 gnum dei ueniat. Et accepto pane cum
 gratias egisset fregit & dedit eis dicens.
 Hoc est corpus meū, quod pro uobis
 datur. Hoc facite in meam cōmemora
 tionem. Similiter & calicem postq̅ ce
 nauit dicens. Hic calix, nouum testa
 mentum in sanguine meo, qui pro uo
 bis effunditur. Verūtamen ecce manus
 tradentis me, mecū est in mensa. Et fili
 us quidem hominis secū dū quod defi
 nitum est, uadit. Verūtamen uā homi
 ni illi per quē traditur. Et ipsi cœperūt
 quærere inter se, q̅s esset ex eis qui hoc
 facturū esset. Facta est aut̅ & contētio
 inter eos, quis eorum uideretur esse ma
 ior. Dixit autem eis. Reges gentiū do
 minantur eis, & qui potestātē habent
 super eas benefici uocantur. Vos autē
 non sic. Sed qui maior est in uobis, fiat
 sicut iunior. & qui princeps est, sicut mi
 nistrator. Nam uter maior est qui accū
 bit, an qui ministrat? Nonne qui accū
 bit? At ego in medio uestrū sum sicut
 qui ministrat. Vos autē estis qui permā
 sistis mecū in tētationibus meis. Et ego
 dispono uobis sicut disposuit mihi pa
 ter meus regnū, ut edatis & bibatis sup
 mensam meā in regno meo, & sedeat
 super thronos, iudicantes duodecim tri
 bus Israel. Ait autē dñs. Simon Simon
 ecce satanas expetiuit uos, ut cribaret
 sicut triticū. Ego autē rogauī p̅ te, ut nō
 deficiat fides tua. Et tu aliqñ conuersus
 cōfirma fr̅es tuos. At ille dixit ei. Dñe,
 tecum

Vt notat traditorē suū.

Vt sedat ceteros discipulos
I cena, q̅s eorum uidebatur esse
maiores i regno celoꝝ.

Vt ait ad eos, Vos estis qui
mansistis mecum in tētationibus

Ad petrum Simon Simon ecce sa
tanās expetiuit uos etc.

Presumptio petri.

μετὰ σοῦ ἔτι μὲν εἰμι ἢ εἰς φυλακὴν ἢ εἰς
 θάνατον πορεύεσθαι. ὁ δὲ εἶπερ. λέγω σοι πέ
 τρε, ὅτι μὴ φωνήσῃ σήμερον ἀλεκτωρ, πρὶν ἢ
 τῆς ἀπαρνήσῃ μὴ εἶδέναι με. καὶ εἶπερ αὐ
 τῆς. ὅτι ἀπέβαλα ὑμᾶς ἄτερ βαλαωνίᾳ καὶ
 πήρας καὶ ὑποδημάτων, μὴ ἕνός ὑσερήσαι
 τε. οἱ δὲ εἶπορ. ὄνθενός. εἶπερ οὖν αὐτοῖς.
 Ἀλλὰ νῦν, ὃ ἔχωρ βαλάντιον, ἀράτω, ὁμοίως
 ἢ πήρα, ἢ ὃ μὴ ἔχωρ, πωλίσάτω ἰμάτιον
 αὐτῆς, ἢ ἀγοράσάτω μάχαιρα. λέγω ἔτι ὑμῖν,
 ὅτι ἔτι τοῦτο εἰ γεγραμμένον εἶτελεθῆναι
 ἐν ἐμοί, ὅτι μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. Ἐ
 γὰρ τὰ πρὶν ἐμοῦ, τέλος ἔχε. οἱ δὲ εἶπερ. κνί
 ρι, ἰδοὺ μάχαιρα ὡς δύο. ὁ δὲ εἶπερ αὐ
 τῆς. ἰκανόν ἐστίν. καὶ ἔθελθωρ πορεύεσθαι κα
 τὰ τὸ ἔδος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. ηκολονί
 θισαρ δὲ αὐτῶ καὶ οἱ μαθηταί. γενόμενος
 δὲ ἐπὶ τῷ τόπον, εἶπερ αὐτῆς. προσέχεσθε,
 μὴ ἐσελθῆν εἰς πηρασμόν. καὶ αὐτὸς ἀπεσπά
 σθη ἀπ' αὐτῶ ὡσεὶ λίθου βολῆς. καὶ εἶπερ τὰ
 γόνάτα προσήχερ λέγωρ. πάτερ, εἰ βέλη, πα
 ρεναγκῆρ τὸ ποτήριον τῶν ἀπὸ ἐμοῦ, πλὴν
 μὴ εἰ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γίνεσθω, ὡφθη
 δὲ αὐτῶ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνίχλωρ αὐ
 τῆρ. καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκπνέεσθωρ
 προσήχερ. Ἐγγύερ ἢ ὃ ἰδρῶς αὐτῶ ὡσεὶ θρόμ
 βοὶ ἄιματος καταβαίνοντες ἐπὶ πλὴν γλῶ
 τῆ ἀνασῆς ἀπ' τῆ προσήχερ. Ἐλθῶρ πρὸς τῶς
 μαθητῆς αὐτῶ, εἶπερ αὐτῶς κοιμωμένους ἀπ'
 τῆ λύπης. Ἐἶπερ αὐτῆς. τί καθεύθετε; ἀνα
 σάντες προσέχεσθε, ἵνα μὴ ἐσελθῆτε εἰς πη
 ρασμόν. ἔτι ἢ αὐτῶ λαλοῦντες, ἰδοὺ ὄχλος
 καὶ ὁ λεγόμενος ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα προ
 ἤχερ αὐτῶ, καὶ ἠγγίσεν τῶν ἰησοῦ ἰλι
 σαι αὐτῶ. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπερ αὐτῶ. ἰούδα,
 κλήματι τὸν ἦόν τῶ ἀνθρώπου παραδί
 σως; ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτῶ τὸ ἔσόμνησθωρ,
 εἶπορ αὐτῶ. κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μα
 χαιρᾷ; καὶ ἐπάταξεν εἰς τῆς εἰς αὐτῶ τὸν
 δοῦλον

tecum paratus sum & in carcerem & in
 mortē ire. At ille dixit. Dico tibi Petre,
 nō cantabit hodie gallus, donec te ab
 neges te nosse me. Et dixit eis. Quādo
 mihi uos sine sacculo & pera & calcia
 mentis, num quid defuit uobis? At illi
 dixerūt. Nihil. Dixit ergo eis. Sed nūc
 q̄ habet sacculū tollat, similiter & perā.
 Et q̄ nō habet, uēdat tunicā suā & emat
 gladiū. Dico em̄ uobis, qm̄ adhuc hoc
 quod scriptū est oportet impleri in me
 & cū iniquis deputat⁹ est. Etenim ea q̄
 sunt de me, finē habēt. At illi dixerunt.
 Dñe, ecce duo gladij hic. At ille dixit
 eis. Satis est. Et egressus ibat secūdū cō
 suetudinē in montē oliuarū. Secuti sunt
 aut̄ illū & discipuli. Et cū puenisset ad
 locū, dixit illis. Orate, ne intretis in ten
 tationē. Et ipse auulsus est ab eis quan
 tum iactus est lapidis, & positis genib⁹
 orabat dicens. Pater, si uis, transfer cali
 cem istū a me. Verūtamen nō mea uo
 luntas, sed tua fiat. Apparuit aut̄ illi an
 gelus de cœlo cōfortans eū. Et fact⁹ in
 agonia prolixius orabat. Et factus est
 sudor ei⁹ sicut guttæ sanguinis decurrē
 tis in terrā. Et cū surrexisset ab oratiōe
 & uenisset ad discipulos suos, reperit
 eos dormiētes præ tristitia. Et ait illis.
 Quid dormitis? Surgite & orate, ne in
 tretis in tērationē. Adhuc aut̄ eo loquē
 te ecce turba, & q̄ uocabat̄ Iudas unus
 de duodecim antecedebat eos, & ap
 propinquauit Iesu, ut oscularetur eum.
 Iesus autem dixit illi. Iuda, osculo fili
 um hominis tradis? Videntes autē hi
 qui circa ipsum erant quod futurum
 erat, dixerūt ei. Domine, percutiemus
 ne in gladio? Et percussit unus ex illis
 seruum

Petro p̄dicat negatōes sua

De sacculo & pera tollēda,

De duob⁹ gladijs.

Exiit i montē oliuarū.

Orat i horro.

Ut tradit⁹ a Iuda,

Ut petrus ap̄p̄ta a uicula suo.

Q 2 seruum

EVANGELIUM

nducabo ultra ex illo bo
 in regno dei. Eracpe
 uos. Dico enim uob
 de fractu uitis, donec
 ueniat. Ex accepto pane
 & dedit eis dicens
 quod pro uob
 in meam comemora
 & calicem postq̄ co
 s. Hic calix, nouum testa
 meo, qui pro uo
 ueniat. Verūtamen ecce man
 me. meca est in memia. Et
 hominis locū quod
 ueniat. Verūtamen ue
 ueniat. Ex ip̄o capite
 se. q̄s est ex eis qui
 facta est aut̄ & comēti
 eorum uideretur esse ma
 eis. Reges gentiū do
 & qui potestate habent
 efiā uocantur. Vos autē
 maior est in uobis
 & qui princeps est, sicut
 am uter maior est, qui
 ministrat? Nonne qui
 in medio uestrū stan
 rat. Vos autē estis qui
 in tērationibus man
 obis sicut discipuli
 egniū, ut edatis & bib
 meā in regno meo. Et
 ronos, iudicantes dicit
 el. Ait aut̄ dñs. Sicut
 anas expetuit uos, ut
 nicū. Ego autē rogau
 t fides tua. Et tu alio
 a frēs uos. At ille dicit

Cap. 22.

δούλου το αρχιερέως η αφάλεμ αυτ' ο ους
 το δεξιόν. Αποκριθείς δ' ο ΙΗΣΟΥΣ, ειπε, εω
 πε εως τούτου. και αφάμλους το ωτίου αυ
 τω, ιάσατο αυτόν. ειπε δε ο ΙΗΣΟΥΣ προς
 τους παραγενομένους επ' αυτόν αρχιερές η
 στρατηγούς το ιερου και πρεσβυτέρους, ως επι
 λησιών εξελκλύδατε μετ' αμαχαιρών και εν
 λωμ, καθ' ημεραν οντες μου μετ' ημών εν τω
 ιερω, ουκ εζητείνατε τας χάρας επ' εμέ, αλλ'
 αυτη ημών όβρι η ώρα, και η θζουσία του
 σκότους. συλλαβόντες δε αυτόν ηγαγον, και
 εισήγαγον αυτόν εις τον δικον του αρχιερέι
 ως. ο δε πέτρος ηκολούθη μακρόθεν. αφάν
 τωμ δε πύρ εν μέσω φη αυλης, και συγκα
 θίσάντων αυτών, εκάθητο ο πέτρος εν μέ
 σω αυτών. ιδούσα δε αυτόν παιδίσκη τις κα
 θήμλουμ προς το φως, και απενίσασα αυτῶ
 ειπε. και ουτ' σω αυτῶ ημ. ο δε ηρηήσα
 το αυτῶ λέγων. γάωα ουκ οίδα αυτόν. και
 μετ' αβραχῆ ετερε' ιδών αυτόν, εφη. και
 συθζ αυτῶ ει. ο δε πέτρ' ειπε. ανθρω
 πε, ουκ ειμί. και διαάσκει ωσει ώρας μετ' α
 άλλος τις δι' τυχρήζιτο λέγων. επ' αληθείας,
 και ουτος μετ' αυτου' ημ, και γαρ γαλιλαί
 ός όβριμ. ειπε δε ο πέτρ' ανθρωπε, ουκ οί
 दा ο λέγει, και παραχρημα ετι λαλούντος
 αυτω, εφώνησεμ αλέκτωρ. και στραφείς ο κύ
 ριος ενέβλεψεν τω πέτρῶ. και υπεμνήθη ο
 πέτρος το λόγου του κυρίου, ως ειπερ αυτῶ,
 ότι ηριμ αλέκτωρα φωνήσαι, απαρνήση με
 τρις. και εξελθών εζω ο πέτρος εκλαυσεμ πι
 κρῶς. ο οι ανδρες οι σωέχοντες η ΙΗΣΟΥΣ
 ενέπαιζον αυτῶ δέροντες, και περικαλύφαντες
 αυτῶ, ετυπήον αυτω ο πρόσωπομ, ο επηρώ
 τωμ αυτῶ λέγοντες. προφήτυσον, τίς όβρι
 ο παίσας σε. και ετερα πολλὰ βλασφημοῦν
 τες ελεγον εις αυτῶ. και ως εχλύετο η μέ
 ρα, σωήχθητ πρεσβυτέριον του λαου' αρχιε
 ρῆς και γραμματέας, και ανήγαγον αυτῶ
 εις το σινεδριον

Ad turbā aut. tanq̄ ad latine

Ducit ad domū Caiphæ

De negatōe petri trīma.

Illudit iēsū et creditur.

Mane conciliū agitur.

servum principis sacerdotū. & amputa
 vit auriculam eius dextrā. Respondēs
 aut Iesus ait. Sinite usq; huc. Et cum te
 tigisset auriculam eius, sanavit eum. Di
 xit autem Iesus ad eos qui venerāt ad
 se principes sacerdotū & magistratus
 templi & seniores. Quasi ad latronem
 existis cum gladijs & fustibus, cum co
 tidie vobiscum fuerim in templo, non
 extēdistis man⁹ in me. Sed hæc est ho
 ra illa uestra, & potestas tenebrarū. Cō
 phensum aut eū, duxerūt & induxerūt
 in domū principis sacerdotum, Petrus
 uero sequebat eum a lōge. Accēso aut
 igne in medio atrij, & circumsedētibus
 illis, erat Petrus in medio eorum. Quē
 cum uidisset ancilla quædā sedentem
 ad lumen, & fixis in illum oculis dixit.
 Et hic cū illo erat. At ille abnegavit eū,
 dicens. Mulier, non novi illum. Et post
 pusillum alius uidens eum dixit. Et tu
 de illis es. Petras uero ait. Homo non
 sum. Et interuallo facto fere horæ uni⁹
 alius quidā affirmabat dicens. Vere &
 hic cū illo erat, nam & Galilæus est. Et
 ait Petrus, Homo, nescio quid dicis. Et
 continuo adhuc illo loquente cantavit
 gallus. Et cōuersus dñs aspexit Petrum
 Et recordatus est Petrus uerbi dñi quō
 dixerat, qa priusq; gallus cantet, ter me
 negabis. Et egressus foras Petrus fleuit
 amare. Et uiri qni tenebāt illum, illude
 bant ei cædentes, & uelauerunt eum, &
 percutiebant faciem eius, & interroga
 uerunt eū dicētes. Prophetiza. Quis est
 qui te percussit? Et alia multa blasphe
 mātēs dicebāt in eū. Et ut factus est di
 es, cōuenerūt seniores plebis & princi
 pes sacerdotū & scribæ, & duxerūt illū
 in conciliū

εις τὸ σωτήριο αὐτῶν λέγοντες. εἰ σὺ εἶ ὁ
 ΧΡΙΣΤΟΣ, εἰπέ ἡμῖν. εἶπερ δὲ αὐτοῖς, εἰ μὴ ὑ/
 μῖν εἶπω, οὐ μὴ πισεύσετε. εἰ μὴ δὲ ἔρωτή/
 σω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι ἢ ἀπολύσετε. ἀπὸ
 τοῦ νῦν ἔσται ὁ ἵσος τοῦ ἀνθρώπου καθήμιμος
 ἐκ δεξιῶν φησὶ δυνάμεως τοῦ θεοῦ. εἶπορ δὲ
 πάντες. σὺ ὅμως εἶ ὁ ἵσος τοῦ θεοῦ; ὃ ἡ πρὸς ἀν/
 τὸν εἶπε. ἡμᾶς λέγετε, ὅτι ἐγὼ εἶμι. οἱ ἡ
 πορ. τί ἐτι χεῖρα ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ
 γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ σώματος αὐτοῦ.

καὶ ἀναστὰς ἄπαρ τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἦγα
 γορ αὐτὸν ἐπὶ τὸ πλάτρω. ἤρξαντο δὲ κατη/
 γορεῖν αὐτὸν λέγοντες, τοῦτον εὐρομεν δια/
 σφύροντα τὸ ἔθνος, ἢ κωλύοντα καίσαρι φό/
 ρους διδόναι, λέγοντα εἰ αὐτὸν ΧΡΙΣΤΟΝ βα/
 σιλέα εἶναι. ὁ δὲ πλάτρω ἐπεκρίθη αὐ/
 τὸν λέγων, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων;
 ὃ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπε. σὺ λέγεις, ὃ ἡ π/
 λάτρω εἶπερ πρὸς τὸν ἀρχιερεῖς ἢ τὸν ὄχι/
 λους, οὐδὲ ἐμὲ ἐπίσκοπον αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
 τούτῳ. οἱ ἡ ἐπίχνομ λέγοντες, ὅτι ἀνασείει τὸ
 λαὸν διδάσκων καθ' ὅλην φησὶ ἰουδαίαν ἀρ/
 χιάμιμος ἀπὸ φησὶ γαλιλαίας ἕως ὧδε, πλά/
 τρω ἡ ἀκούσας γαλιλαίαν, ἐπεκρίθησεν εἰ ὁ
 ἀνθρωπῶν γαλιλαῖος ὄζει. καὶ ἐπιγνοὺς,
 ὅτι ἐκ φησὶ ἱεροσολῶν ἠρώδου ὄζει, ἀνέπεμψεν
 αὐτὸν πρὸς ἠρώδην ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν ἱεροσο/
 λύμοις, ἐν ταῖς ταῖς ἡμέραις, ὃ δὲ ἠρώδης
 ἰδὼν τὸν ἸΗΣΟΥΝ, ἐχάρη λίαν. ἦν γὰρ θέ/
 λων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν
 πολλὰ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἠλπιζέμ τι σημεῖον
 ἰδεῖν ὑπὸ αὐτοῦ γινόμενον. ἐπεκρίθησεν δὲ αὐ/
 τὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρί/
 νασ αὐτῷ. εἰσηήθησάν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
 γραμματεῖς ἐντόπως κατηγοροῦντες αὐτοῦ.
 ἐξουθενήσας ἡ αὐτὸν ὁ ἠρώδης σὺν τῶν στρα/
 τεύμασι αὐτοῦ καὶ ἐμπαξίας, περιβαλὼν
 αὐτὸν ἐδύτη λαμπρῶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν
 πλάτρω. ἐγένοντο ἡ φίλοι, ὅτε πλάτρω
 καὶ ὁ ἠρώδης

in conciliū suum, dicētes. Si tu es Chri/
 stus, dic nobis. Et ait illis. Si uobis dixe
 ro non credetis, si autē & interrogaue
 ro nō respōdebitis mihi, neq; dimitte
 tis. Ex hoc tpe autē erit filius hominis
 sedens a dextris uirtutis dei. Dixerunt
 autē omnes. Tu ergo es filius dei? Qui
 ait. Vos dicitis me esse. At illi dixerunt.
 Quid adhuc desyderam? testimoniū? Ipse
 enim audiuius de ore ipsius.

Et surgens omnis multitudo eorum
 duxerunt illū ad Pilatū. Cœperunt au
 tem illū accusare dicētes. Hūc dephēdi
 mus subuertentē gentē, & prohibentē
 tributa dare Cæsari, dicentem se Chri
 stum regem esse. Pilatus autem interro
 gavit eum dicens. Tu es rex iudeorū?
 At ille respondens illi ait. Tu dicis. Ait
 autē Pilatus ad principes sacerdotum
 & turbas. Nihil inuenio causæ in hoc
 homine. At illi inualescebant dicentes.
 Cōmouet populum docēs per uniuersam
 Iudæam exorsus a Galilæa usq; hūc locū.
 Pilatus autē audiens galilæā, interrogauit
 nū homo galilæus esset. Et ut cognouit qd
 de Herodis potestate es
 set remisit eū ad Herodē, q & ipse Hie
 rosolymis erat illis diebus. Herodes autē
 uiso Iesu, gauisus est ualde. Erat em̄ cu
 piens ex multo tempore uidere eū, eo
 qd audiret multa de eo, & sperabat si
 gnum aliquod uidere ab eo fieri. Inter
 rogabat autē eum multis sermonibus.
 At ipse nihil illi r̄ndebat. Stabant autē
 principes sacerdotū & scribæ acriter ac
 cusantes eū. Spreuit autē illū Herodes
 cū exercitibus suis, & illūsit indutū ue
 ste splendida, & remisit ad Pilatum. Et
 facti sunt amici Pilatus & Herodes

XXIII

Ducit ad pilatū, et accusatur coram eo.

Mittit ad Herodem.

Spreuit ab herode remittit ad pilatū.

Q 3 in ipsa

Cap. 23.

*Ve pilatus iesu corā pñci-
pib9 sacer. & excofuit.*

καὶ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων, πρὸς
 ὑπάρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.
 Πιλάτῳ δὲ συγκαλεσάμενοι τοὺς ἀρχιε-
 ρεῖς, καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ τὸν λαόν, εἶπερ
 πρὸς αὐτούς. Προσιλέγκατέ μοι τὸν ἄνθρω-
 πον τούτον, ὃς ἀποστέφοντα τὸν λαόν. καὶ
 ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιόν ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδέ μ'
 ἔβρομ' ἐν τῷ ἄνθρωπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧρ κα-
 τήγορᾶτε κατ' αὐτοῦ. ἀλλ' οὐδέ Ἡρώδης, ἀνέ-
 पेμφα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν
 ἄξιον θανάτου ὅσιν πεπραγμένον αὐτῷ, πα-
 δεύσας ὄω αὐτόν, ἀπολύσω. ἀνάγκη δὲ
 εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἓνα, ἀνέ-
 κραξάμ δὲ παμπληθεὶ λέγοντες, ἄρει τοῦ-
 τομ, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν βαρραββάρ, ὃς τις ἦν
 διὰ σάσιν τινὰ γενομένη ἐν τῇ πόλει, καὶ
 φόνον βεβλημένος εἰς φυλακίαν. πάλιν ὄω
 ὁ πιλάτῳ προσιφώνησεν δέλωρ ἀπολύ-
 σαι τὸν ἸΗΣΟΥΝ, ὃι δὲ ἐφώνουσι λέγοντες.
 Σταύρωσον σαύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ τρί-
 τομ εἶπερ πρὸς αὐτούς. τί γὰρ κακὸν εἶ-
 ποίκατε οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου ἔβ-
 ρομ ἐν αὐτῷ, παδεύσας ὄω αὐτόν ἀπολύ-
 σω, ὃι δὲ ἐπέκεντο φωναῖς μεγάλας αἰ-
 τοῦμένοι αὐτόν σαυρωδίωσαι, καὶ κατήχου-
 ορ αἰφωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων. ὁ δὲ
 πιλάτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα
 αὐτῶν. ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ σάσιν καὶ
 φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακίαν ὄρ ἡ-
 τοῦτο, τὸν δὲ ἸΗΣΟΥΝ παρῆδωκεν τῷ
 δελημάτι αὐτῶν. καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐ-
 τόν, ἐπιλαβόμενοι σίμωνος τίνος κυρη-
 ναίου ἑρχομένου ἀπαρχοῦ ἐπέδρακα αὐτῷ
 τὸν σαυρόν φέρον ὄπιόν τινος τοῦ ἸΗΣΟΥ.
 ἡκοι-
 λούδα δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ,
 καὶ γυναικῶν, αἱ καὶ ἐκόπνοντο, καὶ ἐ-
 δελνόντων αὐτόν. στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτάς ὁ
 ἸΗΣΟΥΣ εἶπερ. θυγατέρες ἱερουσαλήμ μὴ
 κλαίετε ἐπ' ἐμὲ, πλὴν ἐφ' ἑαυτάς κλαίετε
 καὶ ἐπὶ

Barabbas dimittit.

Clamat Crucifige eum,

Adiudicatur,

Ducit ad affigendum.

*Iesu ad mulieres post se
plagentes.*

in ipsa die, nam antea inimici erant in-
 ter se. Pilatus autem conuocatis princi-
 pibus sacerdotum & magistratibus, &
 plebe dixit ad illos. Obtulistis mihi
 hunc hominem, quasi auertentē popu-
 lum, & ecce ego corā uobis interrogans
 nullum crimen inuenio in homine isto
 ex his de quib9 accusatis eū. Sed neq;
 Herodes, nā remisi uos ad illum, & ec-
 ce nihil dignū morte actum est ei. Emē
 datum ergo illum dimittā. Neceffe au-
 tem habebat dimittere eis per diem fe-
 stum unum. Exclamauit autē simul uni-
 uersa turba dicens. Tolle hūc, & dimit-
 te nobis Barabban, qui erat propter se-
 ditionem quandam factam in ciuitate
 & homicidium missus in carcerem. Ite-
 rum autem Pilatus locutus est ad eos,
 uolens dimittere Iesum. At illi clama-
 bant dicens. Crucifige crucifige eum.
 Ille autem tertio dixit ad illos. Quid
 enim mali fecit iste? Nullam causam
 mortis inuenio in eo. Corripiam ergo
 illū & dimittam. At illi instabant uoci-
 bus magnis postulantes ut crucifigere-
 tur, & inualefcebant uoces eorum, & lum-
 morum sacerdotū. Et pilatus adiudica-
 uit fieri petitionē eorum. Dimisit autē illis
 eum qui propter homicidiū & seditio-
 nem missus fuerat in carcerē quem pe-
 tebant. Iesum uero tradidit uoluntati
 eorum. Et cū ducerent eū, apprehenderunt
 Simonē quendam Cyrenēsem uenientē
 de uilla, & iposuerūt illi crucē ut porta-
 ret post Iesū. Sequebat autē illū multa
 turba populi & mulier, q̄ plangebant
 & lamentabant eum. Cōuersus autē ad
 illas Iesus dixit. Filia Hierusalē, nolite
 flere super me, sed super uos ipsas flere,
 & super

καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται
 ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν, μακάριοι αἱ εἶρα
 κοιλίαι αἱ ὅνκ ἐγγύνησαν, καὶ μασοὶ οἱ ὄνκ
 ἐθάλασαν. τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρε-
 σιν, πέσετε ἐφ' ὑμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς κα-
 λυψάτε ἡμᾶς, ὅτι ἐν τῷ ἕρῳ ἐβλάστα
 τα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ἕρῳ τί γήνηται, ἡ γον-
 τὸ δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀνα-
 ρεθῶν. καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸ
 καλὸν κρηνίον, ἐκεῖ ἐσάβρασεν αὐτὸν ὁ
 πρῶτος κακοῦργος, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἀ-
 ἀριστερῶν. ὁ δὲ ἸΗΣΟΥΣ ἔλεγεν. Πάτερ, ἄφε-
 συ τῶν ἁμαρτιῶν μου, ὅτι οὐκ οἶδα σὶν τί ποιῶσιν. Διαμε-
 ρίζομενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλλον κλί-
 ρον. καὶ εἰσῆκε ὁ λαὸς δεωρῶν. ὁ δὲ μεμνη-
 ρίζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς λέγοντες,
 ἄλλους ἔσωσεν, σὺ αὐτὸν ἐαυτὸν, εἰ οὗτος ὄστις
 ὁ ΧΡΙΣΤΟΣ ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός. ἐν ἐπαύσει δὲ
 αὐτῶν καὶ οἱ στρατιῶται τροσφρόμοιοι καὶ
 ὄξος προσφέροντες αὐτῷ, καὶ λέγοντες, εἰ σὺ
 εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων σῶσον σεαυτὸν.
 ἢ μὲν καὶ ἐπιγραφὴν γεγραμμένην ἐπ' αὐτῷ,
 βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων καὶ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαί-
 ων. εἰς δὲ τῶν κρημαθέντων κακοῦργων ἐ-
 βλασφήμησεν αὐτὸν λέγων, εἰ σὺ εἶ ὁ ΧΡΙΣΤΟΣ
 σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἔτε-
 ρος ἐπετίμα αὐτῷ λέγων. Οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν
 θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ. καὶ ἡμεῖς
 μὲν, δικαίως ἄξια ὧν ἐπραξάμεθα ἀπολαμ-
 βάνομεθα, οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἐπραξεν.
 καὶ ἔλεγεν τῷ ἸΗΣΟΥ. Μνήσθητί μου κύριε
 ὅτ' ἄν ἐλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. καὶ εἶπερ
 αὐτῷ ὁ ἸΗΣΟΥΣ. Ἀμὲν λέγω σοι, σήμερον μετ'
 ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. ἢ μὲν δὲ ὥσπερ ὥρα
 ἔκταν, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην πλὴν γῆν
 ἕως ὥρας ἑνάτης, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ
 ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέ-
 σον, καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ ἸΗΣΟΥΣ,
 εἶπε μὲν.

& super filios uestros. Qm̄ ecce ueniēt
 dies in quibus dicent. Beatæ steriles, &
 uentres qui non genuerunt, & ubera q̄
 nō lactauerunt. Tunc incipient dicere
 montibus, cadite super nos, & collibus
 operite nos. Quia si in humido ligno
 hæc faciunt, in arido quid fiet? Duce-
 bantur aut̄ & aliῖ duo facinorosi cū eo,
 ut interficerentur. Et postq̄ uenerūt in
 locū qui uocatur Caluaria, ibi crucifixe
 runt eum, & facinorosos unū a dextris
 alterū a sinistris. Iesus aut̄ dicebat. Pa-
 ter, remitte illis, non em̄ sciunt quid fa-
 ciunt. Diuidentes uero uestimēta eius
 miserunt sortes. Et stabat populus spe-
 ctans, & deridebant eum principes
 cū eis dicentes. Alios saluos fecit, se sal-
 uū faciat, si hic est Christus dei electus.
 Illudebāt aut̄ ei & milites accedētes, &
 acetū offerētes ei & dicētes. Si tu es rex
 iudæorū, saluū te fac. Erat aut̄ & inscri-
 ptio scripta sup̄ eū litteris græcis, & la-
 tinis, & hæbraicis, hic est rex Iudæorū.
 Vnus aut̄ de his q̄ pendebant latroni-
 bus blasphemabat eū dicens. Si tu es
 Christus, saluū fac teipsum & nos. Re-
 spondens aut̄ alter increpabat eum di-
 cens. Neq̄ tu times deū, qui in eadem
 damnatione es. Et nos quidem iu-
 ste digna factis recipimus. Hic uero
 nihil mali gessit. Et dicebat ad Iesum.
 Domine, memento mei cum ueneris
 in regnum tuum. Et dixit illi Iesus.
 Amen dico tibi, hodie mecum eris in
 paradiso. Erat autem fere hora sexta,
 & tenebræ factæ sunt, in uniuersam
 terram usq̄ in horam nonā. Et obscu-
 ratus est sol, & uelum templi scissum est
 mediū. Et clamans uoce magna Iesus

Ducunt et duo latrones.

Crucifigitur iesus

Iridet in cruce.

Blasphematur et a latrone.

Ut tenebre facte sunt.

Q 4 ait

Cap. 23. 24.

Moritur iesus.

Vt Centurio et turba iudæes portā glorificabāt deum.

A Joseph ab Arimathia deponit iesū et sepelit.

ἔειπε, πάτερ εἰς χεῖράς σου παραδίδομαι
 τὸ πνεῦμά μου, καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἔθηκεν
 σπῆναι. ἰδοὺ δὲ ὁ ἑκατόνταρχος ἐγενόμενος,
 ἐδοξάσατο τὸν δεῖν λέγων, ὄντως ὁ ἄνθρωπος
 οὗτος δίκαιος ἦν, καὶ πάντες οἱ συμπά-
 ρα γενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τῷ δευτέρῳ ταύ-
 τῳ, θεωροῦντες τὰ γενόμενα τῷ ἵπποντες· ἔαν
 ἦν τὰ σήδη ὑπέσβεστον, εἰσῆκτοσαμ ἢ πάν-
 τες οἱ γνωσθὶ αὐτῷ μακρόθεν, καὶ γυναικες
 αἱ σωακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ φιλί γαλι-
 लाίας, ὄρωσαι ταῦτα, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι
 Ἰωσήφ βουλῆτης, ὑπάρχων ἀνὴρ ἀγαθὸς
 καὶ δίκαιος, οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθηκνός
 τῆ βουλῆ καὶ τῆ πράξεα αὐτῶν, ἀπὸ ἀριμαθαί-
 ας πόλεως ἦν Ἰουδαίωμος, καὶ προσεδέ-
 χετο καὶ αὐτὸς τὸν βασιλείῳ τῷ δεοῦ, οὗ-
 τος προσελθὼν τῷ πιλᾶτῳ, ἠτήσατο τὸ σῶ-
 μα τῷ ἸΗΣΟΥ, καὶ κατελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν
 αὐτὸ σίνδονι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι λα-
 ξιδνῷ, οὐδὲ ἦν, οὐδέ ποτε οὐδεὶς κείμην
 ἢ ἡμέρα ἦν παρασκηνή, ἢ σάββατον ἐπέφω-
 σκεν, κατακοιουθήσασα ἢ γυναικες αἱ ἴ-
 νες ἦσαν σωεκληθυαὶ αὐτῷ ἐκ φιλί γαλι-
 लाίας, ἐδέασαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη
 τὸ σῶμα αὐτοῦ, ὑποσφραγίσαι δὲ, ἠτοίμα-
 σαρ ἀρώματα καὶ μύρα, καὶ τὸ μὲν σάββα-
 τὸν ἠσύχασαν κατὰ πλῆθος τῶν.

Vt surrexit.

Vt mulieres veniūt ad monumentū iesu ungt.

Vt ab angelis solatūr,

τῆ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου βαδέ-
 ος ἦλθον ἐπὶ τὸ μνημεῖον φέρονσαι ἀκρίματα
 ἀρώματα, καὶ τίνες σὺν αὐταῖς. ἔυρον
 δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ
 μνημείου, καὶ εἰσελθοῦσαι εὐχόμεναι τὸ σῶ-
 μα τῷ κυρίῳ ἸΗΣΟΥ, καὶ ἐγγύετο ἐν τῷ δι-
 ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ δύο
 ἄνδρες ἐπέσασαν αὐταῖς, ἐν ἑσθῆσιν ἄσπρα
 πλοῦσαι. ἐκφοβῶν δὲ γενόμενων αὐτῶν,
 καὶ κλίνουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὸν γῆν,
 εἶπον πρὸς αὐτὰς. τί ζητεῖτε, τὸν ζῶντα
 μετὰ τῶν νεκρῶν; οὐκ ἐστὶν ὧδε, ἀλλ'
 ἠγέρθη.

ait. Pater, in manus tuas comendo spi-
 ritum meum. Et hæc cum dixisset expi-
 ravit. Videns autem Centurio, quod
 factum fuerat, glorificavit deum dicēs:
 Vere hic homo iustus erat. Et omnis
 turba eorum qui simul aderant ad spe-
 ctaculum istud, & uidebant quæ fiebāt
 percutientes pectora sua reuerteban-
 tur. Stabant autem omnes notī eius a
 longe, & mulieres quæ secutæ eū erant
 a Galilæa hæc uidentes. Et ecce uir no-
 mine Ioseph, decurio qui erat uir bo-
 nus & iustus, hic nō cōsenserat consilio
 & actib⁹ eor⁹, oriūdu ab Arimathæa
 ciuitate Iudæorū, qui expectabat & ip-
 se regnum dei. Hic accessit ad Pilatum
 & petijt corpus Iesu, & depositum in-
 uoluit in sindone, & posuit illud in mo-
 numento exciso, in quo nondū quisq⁹
 positus fuerat. Et dies erat parasceue
 & sabbatum illucescebat. Subsecutæ
 autem mulieres quæ cum eo uenerant
 de Galilæa uiderunt monumentum,
 & quemadmodum positum erat cor-
 pus ei⁹, Reuertētes aut̄ parauerūt aro-
 mata & unguenta, & sabbato quidem
 quieuerunt secundum mandatum.

XXIII

Una autem sabbati profundo crepu-
 sculo uenerunt ad monumentum por-
 tates q̄ parauerāt aromata, & nonnullæ
 cum illis, & inuenerunt lapidem reuo-
 lutum a monumento, & ingressæ non
 inuenerunt corpus domini Iesu. Et fa-
 ctum est dum mente consternatæ es-
 sent de isto, ecce duo uiri steterunt se-
 cus illas in uestibus fulgentibus. Cum
 timerent autem & declinarent uultum
 in terram, dixerunt ad illas. Quid quæ-
 ritis uiuētē cū mortuis? Nō est hic, sed
 surrexit

ἠγέρθη, κνήθηκ' ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι
 ὦν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ λέγων, ὅτι δεῖ τὸν
 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παρ' οὐρανοῦ εἰς χεῖρας ἀν-
 θρώπων ἀμαρτωλῶν, ἑσταυρωθῆναι, ἃ τῇ
 τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι, καὶ ἐμνηθεῖσθαι ἔξ
 ματῶν αὐτῶν, ἃ ὑποσχεθήσασιν ἀπὸ τοῦ μνημεί-
 ου, ἀπὸ τῆς ἑσπέρας πάντα ταῦτα ἑξ ἑκατο-
 νῶν, ἃ ἔσονται τοιοῦτα. ἢ ἢ μαρτυρήσασιν ἡ
 μαρτίαν, ἃ ἰωάννα, ἃ μαρτίαν ἰακώβου, καὶ αἱ λοι-
 πὰ σὺν αὐταῖς, ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστό-
 λους ταῦτα, καὶ ἐφάνησεν ἐνώπιον αὐτῶν
 ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστωσαν
 αὐταῖς. ὁ δὲ ἐπέσειπεν ἄνασας ἑδραμον ἐπὶ
 τὸ μνημεῖον, καὶ παρὰ κύψας, βλέπων τὰ ὀ-
 ρθῶνα κείρωνα μόνα, καὶ ἀπῆλθεν πρὸς ἑαυ-
 τὸν θανάτῳ τῷ γεροντός. καὶ ἰδοὺ δύο ἄν-
 ῳροι ἦσαν παρεσθῆναι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέ-
 ρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σαδίου ἐξήκοντα
 ἀπὸ ἱερουσαλήμ, ἢ ὄνομα ἐμμαουὺς, καὶ αὐτὸν
 κλήθηνον πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν
 συμβεβηκότων τούτων, καὶ ἐγγύεον ἐν τῷ ὁμι-
 λῆν αὐτοῦ καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἰη-
 σοῦς ἐγγίσας σιωποῦντο αὐτοῖς. οἱ δὲ
 ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκράταον τὸ μὴ ἐπινοῦ-
 σθαι αὐτόν, εἴπερ δὲ πρὸς αὐτοὺς, τίνες οἱ λό-
 γοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους πε-
 ρισωτοῦντες, καὶ ἐσεὶ σκυθρωποὶ; ἀποκρί-
 θεις δὲ εἰς, ὃ ὄνομα κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐ-
 τὸν, σὺ μόνον παροικεῖς ἱερουσαλήμ, καὶ
 οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡ-
 μέραις ταύταις; καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ποῖα; οἱ
 δὲ εἶπον αὐτῷ, τὰ περὶ ἰησοῦ τοῦ ναζα-
 ράου, ὃς ἐγγύετο ἀνθρῶπος προφήτης, δυνατὸς
 ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ, ἐναντίον τοῦ θεοῦ, καὶ
 πάντες τοῦ λαοῦ, ὅπως τὸ παρεδωκαμ
 αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ ἀρχόντες ἡ-
 μῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσάνθρωσαν
 αὐτόν. ὑμεῖς δὲ ἠλπίζομεν, ὅτι αὐτὸς ὄξει
 ὁ μέλλων λυτῶνθαι τὸν Ἰσραὴλ.

ἀλλάγε

surrexit. Recordamini qualiter locu-
 tus est uobis, cū adhuc in Galilæa esset
 dicens. Quod oportuerit filiū hoīs tra-
 di in manus hominū peccatorū, & cru-
 cifigi, & die tertia resurgere. Et recorda-
 tæ sunt uerborū eius, & regressæ a mo-
 numento nunciauerūt hæc omnia illis
 undecim, & cæteris omnibus. Erat autē
 Maria magdalene & Ioanna & Maria
 Iacobi, & cæteræ quæ cū eis erant, quæ
 dicebāt ad apostolos hæc. Et uisa sunt
 ante illos ceu deliramentū uerba illa-
 rum, & non crediderūt illis. Petrus autē
 surgens cucurrit ad monumentū, & p-
 spiciens uidit lintamina sola posita,
 & abiit apud semetipsum mirās quod
 acciderat. Et ecce duo ex illis ibāt eodē
 die in castellū quod aberat spatio sta-
 diorum sexaginta ab Hierusalem noīe
 Emaus, & ipsi cōfabulabantur inter se,
 de his oibus quæ acciderāt. Et factum
 est dū confabularent & secū q̄rerent,
 & ipse Iesus appropinquans ibat cum
 illis. Cæteræ oculi illorum tenebantur,
 ne eum agnoscerent. Et ait ad illos.
 Qui sunt hi sermōnes quos cōfertis in-
 ter uos ambulantes, & estis tristes? Et
 respondens unus cui nomen Cleopas,
 dixit ei. Tu solus peregrinus es in Hier-
 rusalem, & non cognouisti quæ facta
 sunt in illa his diebus? Quibus ille dī-
 xit. Quæ? Et dixerunt. De Iesu Naza-
 reno, qui fuit uir propheta, potens in
 opere & sermone, coram deo & toto
 populo. Et quomodo eum tradide-
 runt summi Sacerdotes, & Principes
 nostri in damnationem mortis, & cru-
 cifixerunt eum. Nos autē sperabamus,
 eū esse illū qui redēpturus esset Israel.

Et nunc

Ut nunciauerūt h' discipul'

Ut petrus iuit videre h'

De duob' discipul' eunt' b9 in Emaus.

Cap. 29.

Ἀλλά γε σὺ πάσι τούτοις εἶπες ταύτων
 ἡμέρας ἄγα σήμερον ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγγύον-
 το. Ἀλλὰ καὶ γυναῖκες ἄνερ θύη μῶν θύεσκ
 σαμ ἡμᾶς, γενόμενα ὄρθηται ἐπὶ τὸ μνη-
 μέομ. καὶ μὴ εὐροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἢ λ-
 δομ λέγουσα, καὶ ὁπασίαμ ἀγγέλων ἑώρα
 κέναι, οἱ λέγουσιμ αὐτὸν ζῶν. καὶ ἀπῆλθον
 ἄνερ ἅπ' αὐτῶν ἐπὶ τὸ μνημέομ, καὶ εὐ-
 ρον ὄντως, καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπομ, αὐτῶ
 ἢ οὐκ εἶδομ. καὶ αὐτὸς εἶπερ πρὸς αὐτῶς, ὅτι ἀ-
 νόκτοι καὶ βραδέει τῆ καρδία τῶ πεισέμ ἐπὶ
 πάσιμ, οἱ ἐλάλῃσαμ οἱ προφήτῃ, οὐχὶ ταῦ-
 τα εἶδ' ἀπαθῆμ τὸν ΧΡΙΣΤΟΝ, Ἐἰσελθῆμ εἰς
 πλὴν δόξαμ αὐτῶ, καὶ ἀξέμωμ ἀπ' μωσέω
 Ἐ ἀπ' πάντων ἅπ' προφητῶν, διημύθνεμ
 αὐτῶς ὅτι πάσαιε τῶς γραφαῖε τὰ περὶ αὐ-
 τῶ. καὶ ἠγισαμ εἰς πλὴν κώμωμ οὐ ἐπορεύον-
 τῶ, καὶ αὐτὸς προσεποῖετ' πορρωτέρω πορεύ-
 εῖσθαμ. καὶ παρεβίασαντ' αὐτὸν λέγοντε, μῆ-
 νομ μεθ' ἡμῶν, ὅτε πρὸς ἑσπέραμ ὄβημ, Ἐ κεί-
 μλῖκεμ ἡ ἡμέρα, καὶ εἰσῆλθεμ τῶ μεῖναι σὺ
 αὐτῶ, καὶ ἐγγύετο ὅτι κατὰ κλιθῶμ αὐ-
 τὸν μετ' αὐτῶ λαβῶμ τὸν ἄρτον εὐλόγησεμ
 καὶ κλάσαε, ἐπέδιδου αὐτοῖε, αὐτῶν δὲ δ' ἰ-
 κμοίχθησαμ οἱ ὀφθαλμοὶ Ἐ ἐπέγνωσαμ ἄν-
 τὸν. καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγγύετο ἀπ' αὐτῶν.
 καὶ εἶπομ πρὸς ἀλλήλοε, οὐχὶ ἡ καρδία ἡ-
 μῶν καλομύκημ ὅτι ἡμῶν, ὡε ἐλάλα ἡμῶν
 ὅτι τῆ δόξῶ, καὶ ὡε διήνοιγεμ ἡμῶν τὰε γρα-
 φαῖε, καὶ ἀνασάντεε αὐτῆ τῆ ὥρα, ὡε ἐσεψαμ
 εἰε ἱερουσαλήμ, Ἐ εὐρομ σωθηροισμύτῶε τῶε
 ἐνδεκα, Ἐ τῶε σὺ αὐτῶε λέγονταε, ὅτι ἡγέ-
 ρη ὁ κύριεσ ὄντωε, καὶ ὡφθη σίμωνι. καὶ αὐτοὶ
 θύηγοῦντο τὰ ὅτι τῆ δόξῶ, καὶ ὡε ἐγνώθη αὐ-
 τοῖε, ὅτι τῆ κλάσα τῶ ἄρτου. ταῦτα δὲ αὐτῶ
 λαλόντων, αὐτῶε ὁ ἸΗΣΟΥε ἔσε ὅτι μέσῶ ἀν-
 τῶν, καὶ λέγε αὐτοῖε, εἰρήνη ὑμῶν. πτοκθέν-
 τεε δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκου
 πνεῦμα θεωρεῖμ. καὶ εἶπερ αὐτοῖε.

τί τεταρτ

Et nūc super hęc omnia **terti**o dies est
 hodie, q̄ hęc facta sunt. Sed & mulie-
 res quaedam ex nostris terruerunt nos,
 quæ ante lucē fuerunt ad monumentū
 & nō inuento corpore eius, uenerūt di-
 centes, se etiam uisionem angelorū ui-
 disse, qui dicunt eum uiuere. Et abierūt
 quidam ex nostris ad monumentū, &
 ita inuenerunt sicut mulieres dixerunt,
 ipsum uero non inuenerunt. Et ipse di-
 xit ad eos. O stulti & tardi corde ad cre-
 dendum in omnibus quæ locuti sunt
 prophetæ. Nōne hęc oportuit pati Chri-
 stum, & intrare in gloriam suam? Et in-
 cipiens a Mose & omnibus prophetis,
 interpretabatur illis in omnibus scriptu-
 ris quæ de ipso erant. Et appropinqua-
 uerunt castello quo ibant, & ipse p̄sefe-
 rebat se lōgius ire. Et coegerunt illū di-
 cētes. Mane nobiscū, qm̄ aduerspascit,
 & inclinat⁹ ē dies, & itrauit ut maneret
 cū illis. Et factū est dū recūberet cū eis,
 accepit panem & benedixit ac fregit, &
 porrigebat illis. Et aperti sūt oculi eorū,
 & cognouerunt eum, & ipse euauit ex
 oculis eorū. Et dixerunt inter se. Nōne
 cor nostrū ardens erat in nobis, dū loq̄-
 retur nobis in uia, & aperiret nobis scri-
 pturas? Et surgentes eadem hora re-
 gressi sunt in Hierusalem & inuenerūt
 congregatos undecim, & eos qui cum
 illis erant dicentes. Surrexit dominus
 uere, & apparuit Simoni. Et ipsi nar-
 rabant quæ gesta erant in uia, & quo-
 modo cognitus fuisset sibi in fractione
 panis. Dum autem hęc loquuntur, ste-
 tit Iesus in medio eorum & dixit. Pax
 uobis. Cōturbati uero & conterriti, exi-
 stimabant se spiritū uidere. Et dixit eis
 Quid

Vt ij discipuli regressi i hieruzalem narrauerunt ea alijs

Interim iesu apparuit se eis stat i medio eorum

τί ταραγμῶν ἐστέ, καὶ διὰ τί διαλογίζεσθε
 ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ἴδετε
 τὰς χεῖρας μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς
 ἐγὼ εἰμὶ. καὶ λαφύσαστέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦ
 μα σάρκα ἐστὶν ὅσα οὐκ ἔχουσιν, καθὼς ἐμὲ θεω
 ρεῖτε ἔχοντα. καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐπέδραξεν αὐ
 τοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. ἔτι δὲ ἀπι
 σοῦντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς ἐθαυμάζον
 τινες, εἰπερ αὐτοῖς, ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθά
 δε; οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῶν ἰχθύου ὀπίου μέ
 ρος, καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου. καὶ λαβὼν
 ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. εἰπερ δὲ αὐτοῖς, οὗτοι
 οἱ λόγοι οὗτοι ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὅτε σὺν
 ὑμῖν, ὅτι δὲ πληρωθῶμαι πάντα τὰ γεγραμ
 μένα ἐν τῷ νόμῳ μωσέως καὶ προφήταις καὶ
 ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸ
 νοῦν τοῦ σωθῆναι τὰς γραφάς, καὶ εἰπερ αὐ
 τοῖς, ὅτι οὕτως γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει
 παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νε
 κρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ
 ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρ
 τιῶν ἐν παντί τοῖς ἔθνεσιν, ἀρχαίονον ἀπὸ ἱε
 ρουσαλήμ. ὑμεῖς δὲ ἐστέ μάρτυρες τούτων.
 καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς ἄγγελον
 πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς, ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν
 τῇ πόλει Ἱερουσαλήμ, ἕως ὅτου εὐδοήσῃτε θύνα
 μιρ εἰς ἴσραὴλ, καὶ εἰς ἕξω ἕως
 εἰς βηθανίαν. καὶ ἐπάρσας τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν
 λόγῳ αὐτοῦ, καὶ ἐγέρθη ἐν τῷ εὐλογῆναι
 αὐτοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθεν ἐν τῷ ἀνεφέρετο
 εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐ
 τόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς
 μεγάλης, καὶ ἤσαν διαπαντός ἐν τῷ
 ἱερῷ, ἀνοῶντες ἐν εὐλογώσιν
 τὸν θεόν ἡμῶν.

Quid turbati estis, & cogitationes ascen
 dunt in corda uestra? Videte manus
 meas & pedes, quia ego ipse sum. Palpa
 te & uide, quia spiritus carnem & ossa
 non habet, sicut me uidetis habere.
 Et cum hæc dixisset, ostendit eis ma
 nus & pedes. Adhuc autem illis nõ cre
 dentibus p̄ gaudio & miratibus dixit.
 Habetis hic aliquid, quod manduceat?
 At illi obtulerunt ei partem piscis asii,
 & fauum mellis. Et accepit, & in conspe
 ctu illorū comedit. Et dixit ad eos. Hæc
 sunt uerba quæ locutus sum ad uos cū
 adhuc essem uobiscum, quoniã necesse
 est impleri omnia quæ scripta sunt in
 lege Mosi & pphetis & psalmis de me.
 Tunc aperuit illorum mentem, ut in
 telligerent scripturas, & dixit eis.
 Sic scriptum est, & sic oportebat Chri
 stum pati, & resurgere a mortuis ter
 tio die, & prædicare in nomine eius
 pœnitentiam & remissionem peccato
 rum in omnes gentes, initio facto ab
 Hierusalem. Vos autem estis testes ho
 rum. Et ecce ego mitto promissum pa
 tris mei in uos, uos autem sedete in ciui
 tate Hierusalem, quoad usq; induami
 ni uirtute ex alto. Eduxit autem eos fo
 ras usq; in Bethaniam, & eleuatis ma
 nibus suis benedixit eis. Et factum est
 dum benediceret illis recessit ab eis, &
 ferebatur in cœlum. Et ipsi adorato eo
 regressi sunt in Hierusalem cum gau
 dio magno, & erant semper in templo
 laudantes & benedicentes deũ. Amen.

Palpādū se p̄buit eis.

Vt cōspectu eorū comedit.

*Aperuit illi mentē ut intelli
 gēt scripturas.*

De Ascensione dñi i celū.

ΤΕΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ
 ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Euangelij secundum
 Lucam finis.